

**HAAPAVEDEN KAUPUNKI
TILINPÄÄTÖS 2017**

Kaupunginhallitus	27.3.2018 § 73
Kaupunginhallitus	23.4.2018 § 99
Kaupunginhallitus	21.5.2018 § 122
Kaupunginvaltuusto	11.6.2018 § 9

TASEKIRJA

SISÄLLYSLUETTELO:

1 Toimintakertomus	8
1.1 Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat.....	8
1.2 Kaupungin hallinnossa tapahtuneet olennaisimmat muutokset	9
1.3 Yleinen talouden kehitys.....	10
1.4 Kuntien taloudellinen tilanne	11
1.5 Yleinen kehitys Haapavedellä.....	12
1.6 Olennaisimmat muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	12
1.7 Kaupungin henkilöstö	14
1.8 Toiminnan riskit.....	14
1.9 Ympäristötekijät.....	15
2.0 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	15
2 Tilikauden tuloksen muodostuminen	17
2.1 Toiminnan rahoitus ja tunnusluvut	19
2.2 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	21
2.3 Kaupungin kokonaistulot ja -menot.....	23
3 Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	24
3.2 Konsernin toiminnan ohjaus	26
3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	26
3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	27
3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	28
4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	30
4.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	30
4.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	32
.....	32
4.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	34
.....	34
4.4 Konsernin henkilöstömäärä	37
5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	38
6 Talousarvion toteutuminen	39
6.1 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	39
6.2 Strategisten tavoitteiden toteutuminen.....	39
6.3 Käyttötalouden toteutuminen	41
6.4 Määrärahojen toteutuminen	69
6.4.1 Tuloslaskelman toteutuminen.....	69
6.4.2 Investointien toteutuminen	71
6.4.3 Rahoitusosan toteutuminen	72
6.4.4 Yhteenveto määrärahojen toteutumisesta sitovuustasolla	73
6.5 Tytäryhteisöjen toteutuma.....	74
Tilinpäätöslaskelmat	75
7.1 Kaupungin laskelmat.....	75
7.2 Konsernilaskelmat.....	79
.....	79
8. Liitetiedot	83

8.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	83
8.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	83
8.2 Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	84
8.2.1 Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa	84
8.2.2 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin	84
8.2.3 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus	84
8.2.4 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset	84
8.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	84
8.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	84
8.3.2 Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät	86
8.3.3 Poikkeavat tilikaudet.....	86
8.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	86
8.4.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain	86
8.4.2 Verotulojen erittely.....	86
8.4.3 Valtionosuuksien erittely	87
8.4.4 Palvelujen ostojen erittely	87
8.4.5 Valtuustoryhmille annetut tuet	87
8.4.6 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista	88
8.4.7 Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista	89
8.4.8 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot.....	90
8.4.9 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely.....	90
8.4.10 Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä.....	90
8.4.11 Erittely poistoeron muutoksista	90
8.5 Tasetta koskevat liitetiedot.....	91
8.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	91
8.5.1.1 Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset	91
8.5.1.2 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääritysmenetelmät.....	91
8.5.1.3 Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti.....	92
8.5.1.4 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot.....	93
8.5.1.5 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä	94
8.5.1.6 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät.....	95
8.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	96
8.5.2.1 Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset sekä siirrot näiden erien välillä tilikauden aikana	96
8.5.2.2 Erittely poistoerosta.....	97
8.5.2.3 Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	97
8.5.2.4 Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat.....	97
8.5.2.5 Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä	97
8.5.2.6 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille.....	98
8.5.2.7 Shekkilimiitti.....	98
8.5.2.8 Muiden velkojen erittely	98

8.5.2.9 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	99
8.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	99
8.6.1 Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan	99
8.6.2 Vuokravastuut	100
8.6.3 Vastuusitoumukset	100
8.6.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	101
8.7 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	103
8.7.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.	103
..... Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.	
8.7.2 Henkilöstökulut	103
8.7.3 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut	103
8.7.4 Tilintarkastajan palkkiot	104
.....	104
9 Luettelo tilivelvollisista	105
11 Allekirjoitukset ja merkinnät	116
11.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus	116
11.2 Tilinpäätösmerkintä	117
12 Luettelot ja selvitykset	117
12.1 Luettelo kirjanpitoasiakirjoista ja tositteiden lajista	117
12.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä	117

1 Toimintakertomus

1.1 Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2017 näyttää Suomen taloudessa käänne nousuun. Se näkyy myös Haapaveden liikeelämässä erityisesti alkuvuonna 2018. On tärkeää että kaupungin elinkeinopolitiikka on ajan tasalla ja yritys-elämä pääsee tähän nousuun mukaan. Sillä pystyttäisiin paikkaamaan aikaisempien vuosien matalasuhdanteesta ja epävakasta tilanteesta johtuvia verotulojen alenemia.

Tilinpäätös on monella tapaa positiivinen. Tilikauden tulos, joka on lähes kahdeksan miljoonaa positiivinen on iso asia kaupungin näkökulmasta. Vaikka se sisältää vesilaitoksen yhtiöittämisestä johtuvan 7,6 miljoonan kertaluontoisen kirjauksen sisältää se myös Teollisuuskiinteistöjen miljoonan euron alaskirjauksen. Mikäli nämä kertaluonteiset erät puhdistetaan pois tilinpäätöksestä, on realistin en tulos 1,4 miljoonaa euroa vuodessa. Se on hieno asia. Haapaveden kaupunki on viimeksi tehnyt positiivisen tuloksen vuonna 2009 ja 2010. Tilinpäätös on samalla myös merkittävästi parempi kuin mitä talousarviossa arvioitiin. Selvästi on nähtävissä että kaupungin työntekijät ovat vahvasti osoittaneet kustannustietoisuutta ja löytäneet säästökohteita. Siitä iso kiitos koko henkilöstölle.

Maakuntauudistuksen valmistelu näkyi vuonna 2017 kaupungin toiminnassa. Uudistuksen valmistelu on teettänyt kunnissa paljon töitä. Samalla on jo nähtävissä kaupungin uusi rooli. Suurimman palvelutuotanto sektorin poistuminen omasta tuotannosta tarkoittaa kaupungin identiteetin uudelleen mieltämistä. Edunvalvonta tehtävä maakuntaan nähden on myös vielä järjestäytymätöntä, se tuleekin tulevaisuudessa entistä merkittävämmäksi. Pitää myös muistaa että maakuntauudistukselle on asetettu merkittävät säästötavoitteet.

Haapavesi pääsi harjoittelemaan maakuntauudistusta, kun Siikalatvan henkilöstö siirtyi Mehiläisen palveluksen vuoden 2017 alusta. Samalla jäljelle jäävä organisaatio kaupungissamme uudistettiin. Toinen merkittävä uudistus organisaatiossamme oli palkka- ja taloushallinnon siirtyminen Monetralle. Monetran myötä palkka- ja taloushallinto on laajemmilla hartioilla ja merkittävää on myös että Haapavedelle avattiin samalla Monetran toimipiste.

Tämän tilinpäätöksen myötä haluan lausua lämpimät kiitokset kaikille luottamushenkilöille, viranhaltijoille, työntekijöille ja yhteistyökumppaneille vuoden aikana tehdystä työstä niin Haapaveden kaupungin ja sopimuskuntiemme Siikalatvan, Pyhännän, Oulaisten, Raahen, Kärsämäen ja Merijärven kuntien sekä niiden asukkaiden hyväksi.

Haapavedellä 26.3.2018

Antti-Jussi Vahteala
kaupunginjohtaja

1.2 Kaupungin hallinnossa tapahtuneet olennaisimmat muutokset

Vuoden 2017 aikana Haapaveden kaupungin omassa organisaatiossa ja kaupungin palvelujärjestelmässä tapahtui seuraavia muutoksia: vesi- ja viemärlaitoksen toiminta yhtiöitettiin 1.9.2017 alkaen, yhtiön palvelukseen siirtyi viisi henkilöä. Paras -lain mukainen yhteistoiminta-alue Helmi, jossa Haapavesi toimii vastuukuntana, purkautui osittain 31.12.2016; Siikalatvan kunnan/Mehiläinen Oy:n palvelukseen siirtyi yhteensä 220 henkilöä. Kaupunginvaltuusto päätti 31.10.2016 § 64 päätöksellään luopua ympäristölaboratoriotoiminnasta ja ryhtyä toimiin Hakalab Oy:n lopettamiseksi, niin Hakalab Oy:n liiketoiminta luovutettiin SeiLab Oy:lle, joka jatkaa ympäristölaboratoriotoimintaa Haapavedellä. Yhtiön palvelukseen siirtyi 2 henkilöä Hakalab Oy:ltä. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti 5.9.2016 § 50 päätöksellään hankkia jatkossa talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut Monetra Oy:ltä 1.1.2017 alkaen. Monetra Oy:n palvelukseen siirtyivät vanhoina työntekijöinä, liikkeen luovutuksen perusteella 9 työntekijää Haapaveden kaupungilta ja Monetra Oy perusti toimipisteen Haapavedelle.

Syksyn 2012 kunnallisvaalien jälkeen on tapahtunut yksi siirtymä Keskustasta Perussuomalaisiin. Poliittiset valtasuhteet kaupunginvaltuustossa jakaantuvat seuraavasti 31.5.2017 saakka:

Puolue	Paikkamäärä
Suomen Keskusta	17
Vasemmistoliitto	3
Perussuomalaiset	4
Kansallinen Kokoomus	1
Vapaat Vaikuttajat	1
SDP	1
Yhteensä	27

Uudet kuntavaalit pidettiin 9.4.2017, ja Haapaveden kaupunginvaltuuston kokoonpano 1.6.2017 alkaen on seuraava:

Puolue	Paikkamäärä
Suomen Keskusta	17
Vasemmistoliitto	5
Perussuomalaiset	4
Kansallinen Kokoomus	1
Yhteensä	27

Luettelo kaupungin tilivelvollisista on tämän asiakirjan liitteenä.

1.3 Yleinen talouden kehitys

Valtioneuvoston Talousnäkymät ja palkanmuodostus -julkaisussa analysoidaan Suomen talouden tilaa (julk. 31.1.2018). Suomen talouden on nähty elpyvän vuonna 2017, BKT:n kasvun oletetaan olleen jopa 3,1 prosenttia. Kuluvana vuonna talouden kasvun ennustetaan hidastuvan 2,4 prosenttiin ja edelleen 1,9 prosenttiin vuonna 2019. Sekä kotimainen kysyntä että ulkomaankauppa tukevat kasvua lähivuosia. Viennin kasvu tasoittunee kuitenkin maailmankaupan kasvun mukaiseksi ja kotitalouksien kulutuskysyntää tullee rajoittamaan reaalisten käytettävissä olevien tulojen kasvu.

Vuonna 2016 solmittu kilpailukyky sopimuksen ja tuottavuuden nopean kasvun myötä Suomen kilpailukyky verrattuna muuhun euroalueeseen on vahvistunut. Edellä mainituista syistä yksikkötyökustannusten on arvioitu laskeneen Suomessa lähes neljä prosenttia vuonna 2017. Euroopan komission mukaan Suomen yksikkötyökustannusten kasvu jää vuosina 2017-2019 selvästi euroaluetta hitaammaksi. Kiky-sopimuksen nollakorotuksista ja julkisen sektorin lomarahojen leikkauksesta johtuen nimellisansioiden arvioidaan nousseen vuonna 2017 vain 0,2 prosenttia. Valtionvarainministeriö arvioi ansiotason nousevan 2,0 % vuosina 2018 ja 2019.

Vuonna 2017 inflaatio nopeutui 0,7 prosenttiin, mikä on edelleen tavanomaista hitaampaa. Erityisesti inflaatiota oli kiihdyttämässä energian hintojen nousu. Seuraavina vuosina kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitatun inflaation odotetaan kiihtyvän 1,4 (2018) ja 1,5 (2019) prosenttiin talouskasvun jatkuessa. Hintojen ennustetaan nousevan tulevina vuosina laajemmin eri hyödykeryhmissä palvelujen hintojen pysyessä jatkossakin suurimpana.

Suomen julkisen talouden tila on ollut heikko jo lähes vuosikymmenen ajan, erityisesti vuodesta 2009 alkaen syvästi alijäämäinen. Väestön ikääntymisen lisäksi teollisuuden rakennemuutos on heikentänyt julkista taloutta. Myös rakenteellinen työttömyys on korkea ja työikäisen väestön määrä supistuu. Pitkällä aikavälillä julkisen tulojen ja menojen epätasapaino eli kestävyysvaje on runsaat 3 % suhteessa bruttokansantuotteeseen, eli euroissa noin 7 miljardia. Hyvä noususuhdanne vahvistaa myös julkista taloutta ja lisää verotuloja. Pelkästään odotuksia nopeampi talouskasvu ei ratkaise kestävyysvajetta, vaan tarvitaan lisää toimia työllisyystilanteen parantamiseksi ja julkisen palvelutuotannon tehostamiseksi. Julkisen talouden sektoreista valtio ja paikallishallinto ovat edelleen alijäämäisiä, työeläkesectori sekä muut sosiaaliturvarahastot lievästi ylijäämäisiä.

Työllisten määrä on noussut vuonna 2017 yhteensä 1,0 % edellisvuoden määrää korkeammaksi ja työllisyysaste nousi 69,6 prosenttiin. BKT:n kasvu tullee edelleen parantamaan työllisyyslukuja vuosina 2018-2019. Työttömyysasteen odotetaan laskevan 8 prosenttiin vuonna 2019. Työllisyystilanne on parantunut koko maassa vuoden 2017 aikana. Tilastokeskuksen mukaan työttömyys kuitenkin laski vain vähän vuonna 2017, mikä johtuu ainakin osittain ns. piilotyöttömien sekä muiden työvoiman ulkopuolisten aktivoitumisesta työnhakuun. Tilastokeskuksen mukaan työttömiä oli vuoden 2017 joulukuussa 227 000, mikä oli 20 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 8,4 prosenttia, kun se edellisvuoden joulukuussa oli 7,9 prosenttia. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan joulukuussa 2017 Pohjois-Pohjanmaalla työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,8 % ja Haapavedellä työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,5 % lomautetut mukaan lukien.

1.4 Kuntien taloudellinen tilanne

Kuntaliitto on julkaissut kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioita 7.2.2018. Tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos parani lähes 200 miljoonaa euroa jääden kuitenkin pienemmäksi kuin syksyn kuntatalousohjelmassa arvioitiin. Tilikauden tulos tulee olemaan negatiivinen kuitenkin 60 kunnassa, joista kaikki ovat alle 100 000 asukkaan kuntia. Kuntaliitto katsoo, että kunnat ovat tiukassa taloudellisessa tilanteessa pystyneet sopeuttamaan menojaan.

Kuntien toimintakate on toimintatuottojen ja verorahoituksen erotus, mikä jää katettavaksi verorahoituksella. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate supistui n. 1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tulkittaessa vuoden 2017 tilinpäätöslukuja on huomioitava, että sekä toimintatuloihin että -menoihin on vaikuttanut perustoimeentulotuen maksatuksen siirto kunnilta Kelalle. Ilman edellä mainittua siirtoa ja kiky-sopimusta kuntien toimintakatteen kasvu olisi ollut n. 1,5 %. Kuitenkin Kuntaliiton laskelman mukaan kiky-sopimuksen kokonaisvaikutus kuntatalouteen on ollut vuonna 2017 ja tulee olemaan edelleen vuonna 2018 negatiivinen huomioiden järjestelyn vaikutukset veropohjaan ja valtionosuuksiin.

Yhteenlasketut verotulot kasvoivat 2,0 %. Kunnallisverotulojen kasvu oli kuitenkin vain 0,1 %, kun 47 kuntaa nostivat veroprosenttia vuodelle 2017. Kiinteistöverotuotot kasvoivat jopa 6,3 %, vuodelle 2017 nostettiin kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälejä. Kuntien yhteisöverotuotot nousivat 21,5 %, ennusteita suurempi toteuma muodostui pääosin yhdestä suuresta yksittäisestä yrityskaupasta (noin 210 milj. €) joten kyse on kertaluonteisesta kertymän lisäyksestä.

Kuntien toimintamenot laskivat viime vuonna keskimäärin 1,0 %, mikä johtui muun muassa kilpailukyky sopimukseen liittyvien toimien, perustoimeentulotuen Kela-siirron ja kuntien omien säästötoimien vuoksi. Toimintakulujen kasvuun vaikutti osaltaan kiky-sopimuksen mukainen lomarahojen leikkaus. Kuntien toimintatuotot (ml. liikelaitokset) puolestaan vähenivät 1,2 %.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet laskivat kuitenkin 3,3 % vuonna 2017. Näyttää siltä, että valtion rahoitusosuuden pienentymisen vuoksi peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle. Kiky-sopimus vähensi kuntien valtionosuuksia n. 350 miljoonaa euroa, myös perustoimeentulotuen siirron vaikutus valtionosuuksiin oli n. 330 miljoonaa euroa negatiivinen, muita leikkauksia oli n. 125 milj. euroa. Veroperustemuutoksia kompensoitiin lisäämällä valtionosuuksia n. 440 miljoonaa euroa.

Kuntien yhteenlaskettu vuosikate oli 3,2 miljardia euroa vuonna 2017. Vuosikate vahvistui edellisestä vuodesta n. 0,5 mrd euroa. Vuosikatteen arvioitiin jäävän negatiiviseksi 7 kunnassa. Vuosikate kattoi keskimäärin 150 % poistoista ja 117 % investoinneista. Haapavedellä vuosikate kattoi poistoista 113 % ja investoinneista 52 %.

Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta kasvoi edelleen 0,9 %, mutta peruskuntien lainakanta supistui 0,6 %. Kunnilla on nyt lainaa hieman alle 3000 euroa jokaista asukasta kohti. Pohjois-Pohjanmaalla kuntien lainakanta on n. 3500 eur/asukas.

1.5 Yleinen kehitys Haapavedellä

Haapaveden väestö väheni vuonna 2017. Haapavetisiä oli vuoden 2017 lopussa Tilastokeskuksen ennakoarvion mukaan 6971, mikä on 127 henkilöä vähemmän kuin edellisvuonna.

	Syntyneiden enemmitys	Muuttovoitto/-tappio	Väkiluku
2010	8	13	7417
2011	16	-47	7387
2012	27	-125	7286
2013	11	-56	7238
2014	21	-82	7180
2015	10	-34	7167
2016	7	-84	7098

Haapaveden ikärakenne oli vuonna 2016 seuraavan taulukon mukainen. Vuoden 2017 väestön ikärakennetiedot eivät olleet vielä päivittyneet rekisteriin tätä tilinpäätöstä laadittaessa.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0 – 6-vuotiaat,	9,6	9,2	9,1	9,2	9,2	9,3	9,4	9,4	8,5
7 - 15-vuotiaat,	13,1	13,2	13,4	13,1	12,9	12,8	13,1	13,4	13,3
16 - 24-vuotiaat,	12,1	11,9	12	12,1	11,6	11	10,9	10,5	10,3
25 - 64-vuotiaat,	48,7	48,9	48,3	48,2	48,2	47,7	47,1	46,5	46,6
65 - 74-vuotiaat,	8,4	8,4	8,7	8,7	9,2	9,4	10,4	11,2	11,9
75 vuotta täyttäneet,	8,1	8,5	8,5	8,7	9	9,3	9,0	9,0	9,4

Vaikka ikärakenne on pitkään säilynyt hyvin samankaltaisena 65- ikäryhmän suhteellinen osuus on nousussa ja 25-64 –vuotiaiden ikäryhmän osuus laskussa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen mukaan Haapaveden työttömyysaste oli joulukuun 2017 lopulla 11,5 %, kun se vastaavana aikana edellisvuonna oli 13,5 %. Vuoden lopussa työttömiä työnhakijoita oli Haapavedellä yhteensä 341 henkilöä, joista alle 25-vuotiaita oli 52 ja pitkäaikaistyöttömiä 98. Työmarkkinatuen kuntaosuutta Haapavesi maksoi yhteensä 334 595 euroa.

1.6 Olennaisimmat muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Haapaveden kaupunki on tehnyt vuosina 2012-2016 alijäämäiset tilinpäätökset. Syitä tähän on useita, mm. valtionosuuksiin tehdyt leikkaukset, verotulojen tasausjärjestelmiin tehdyt muutokset ja kaatopaikan entisöinnin ylimääräinen menoerä. Kaupungin taseessa on ollut edellisten vuosien ylijäämää tappioiden puskuriksi, mutta vuoden 2014 tilinpäätöksessä yli-/alijäämätili kääntyi alijäämäiseksi.

Vuoden 2016 talousarvioissa ennakoitu käyttötalous toteutui jokseenkin alkuperäisen arvion mukaan, mutta perusturvalautakunnan osalta käyttötalousmäärärahat alittuivat kautta linjan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 13.11.2017 § 72 päätöksellään talousarviomuutokset, jotka lisäsivät käyttötalousmenoja yhteensä 678 600 euron edestä. Investointiosaan kaupunginvaltuusto teki päätöksillään 13.11.2017 § 72 ja 30.1.2017 § 9 muutokset talousarvion investointiosaan; kaupunginhallituksen alaisuuteen lisättiin 115 000 euron määräraha Monetran ohjelmien

käyttöönottoprojektia varten ja koululautakunnalle hyväksyttiin 36 000 euron investointimääräraha Liikkuva koulu -projektin siirtymistä varten. Myös rahoitusosaan kaupunginvaltuusto teki muutoksen 12.6.2017 § 58; lainanottovaltuuksia lisättiin 3 miljoonaa euroa Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:lle myönnetyn lainan johdosta.

Haapaveden kaupunginvaltuusto päätti 20.3.2017 § 16 yhtiöittää vesi- ja viemärlaitoksen liiketoiminnan. Haapaveden Vesi Oy aloitti toimintansa 1.9.2017. Yhtiön palvelukseen siirtyi liikkeen luovutuksella viisi työntekijää. Yhtiöittämisen seurauksena Haapaveden kaupungille tuloutui 7 563 144,43 euron satunnainen tuotto. Tuotto on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä.

Haapaveden kaupunginvaltuusto on päättänyt 31.10.2016 § 64 päättänyt luopua ympäristölaboratoriotoiminnasta ja antanut valtuudet ryhtyä Hakalab Oy:n lakkauttamiseksi. Hakalab Oy:n liiketoiminta on luovutettu 1.1.2017 alkaen SeiLab Oy:lle, joka on Seinäjoen kaupungin omistama yhtiö. SeiLab Oy:n palvelukseen siirtyi Hakalab Oy:stä 2 työntekijää. Haapaveden kaupunki on tehnyt yhteensä 100 000 euron sijoituksen Hakalab Oy:öön sen perustamisvaiheessa sekä kaupunginvaltuuston päätöksellä 16.5.2016 § 19 myöntänyt yhtiöllä 100 000 euron pääomalinan. Pääomalinasta on käytetty 35 000 euroa. Hakalab Oy:n viimeinen yhtiökokous on pidetty 22.11.2017 ja yhtiö poistettu rekisteristä. Haapaveden kaupungin vuoden 2016 tilinpäätökseen tehtiin 100 000 euron varaus Hakalab Oy:n alaskirjausta varten. Kaupunginvaltuusto on 18.12.2017 § 82 päätöksellään katsonut tietoonsa saatetuksi Hakalab Oy:n purkamisen ja siitä johtuneen tappion, joka lopullisesti oli 134 652,13 euroa.

Haapaveden kaupunginvaltuusto on 5.9.2016 § 50 päätöksellään hyväksynyt Monetra Oy:n tarjouksen talous- ja henkilöstöhallinnon tuottamisesta 1.1.2017 alkaen. Niinpä Haapaveden kaupungin palveluksessa ollut palkanlaskennan ja taloushallinnon henkilöstö on siirtynyt 1.1.2017 alkaen Monetra Oy:n palvelukseen (9 henkilöä, 1 määräaikainen työsuhde päättyi 31.12.2016) ja Monetra Oy on perustanut toimiston Haapavedelle entiseen Valtion virastotaloon. Syyskuun alusta lähtien kaupungilla on siirrytty käyttämään Monetra Oy:n talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiä.

Huhtikuussa 2017 käytiin kuntavaalit, uudet valtuutetut aloittivat toimessaan 1.6.2017 alkaen ja kaupunginvaltuusto on 12.6.2017 kokouksessaan tehnyt muut luottamushenkilövalinnat. Uusi kuntalaki (410/2015) tuli kaikilta osin voimaan kesäkuun alusta lukien. Haapaveden kaupunginvaltuusto hyväksyi 15.5.2017 § 30 uuden hallintosäännön, joka tuli voimaan 1.6.2017 alkaen. Uusi hallintosääntö ei merkittävästi muuttanut kaupungin organisaatiota; koululautakunta muuttui kasvatus- ja koulutuslautakunnaksi ja vapaa-aikatoimen lautakunta muuttui hyvinvointilautakunnaksi. Työllisyysasiat siirrettiin keskushallinnosta hyvinvointilautakunnan alaisuuteen. Tilinpäätöksen käyttötalousosa noudattelee uuden hallintosäännön mukaista jakoa. Uusi valtuusto aloitti strategian työstämisen, strategia hyväksyttäneen kevään 2018 aikana.

Vuoden 2017 tulos on 7,9 milj.eur positiivinen. Kunnan vuosikate (3,3 milj.euroa) vahvistui edellisvuodesta. Tilinpäätöksessä 2017 ylijäämätilin saldo on yhteensä 5 milj. euroa.

Vuoden 2017 suurin investointi oli kuituverkkoyhteyksien rakentaminen kaupungin omien toimintayksiköiden välille. Muut investoinnit olivat enimmäkseen korjausrakentamista. Vuoden 2017 nettoinvestoinnit olivat 2,8 milj.euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on muutettu Varhe-maksujen kirjaustapaa. Aikaisemmin Varhe-maksut on kirjattu maksuperusteisesti niin, että edellistä vuotta koskeva mahdollinen pieni lisämaksu tai palautus on kirjattu maksun tai laskun saapuessa seuraavan vuoden kuluksi tai tuloksi.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä on Varhe-maksujen kirjaamistapa muutettu suoriteperusteisesti siitä syystä, että vuoteen 2017 kohdistuu merkittävä muutos Helmen osittaisen purkautumisen ja palkkasumman pienentymisen myötä. Tästä syystä vuoden 2017 tilinpäätökseen kohdistuu syyskuussa 2017 maksettu 90 158,32 euron palautus, joka koskee vuotta 2016 ja 187 218,95 euron KEVAN tilinpäätöksen mukainen palautus, joka koskee vuotta 2017.

1.7 Kaupungin henkilöstö

Haapaveden kaupungin maksamat palkkasummat ja kaupungin henkilöstömäärä ilmenevät alla olevasta taulukosta. Kaupungilla oli yhteensä 707 työntekijää, joista vakinaisia oli 493. Kokonaishenkilöstömäärä vähentyi 283 henkilöllä vuodesta 2016, vakinaisista vähennys oli 229 henkilöä. Henkilöstömäärän vähentyminen johtuu suurelta osin sosiaali- ja terveystoiminnan osittaisesta purkautumisesta 31.12.2016, kun Siikalatvan kunta ulkoisti toiminnan Mehiläinen Oy:lle. Osa-aikaeläkkeellä oli 3 ihmistä, mikä on vähemmän kuin viime vuonna.

Haapaveden kaupungin maksamat palkat ja palkkiot (euroina):

2013	2014	2015	2016	2017
32 005 381	31 375 862	31 609 407	31 363 027	21 567 150

Haapaveden kaupungin henkilöstömäärä osastoittain:

	2013	2014	2015	2016	2017
Hallintopalvelut	157	193	201	187	151
Sivistysosasto	246	246	256	266	256
Perusturvaosasto	586	522	551	511	264
Tekninen osasto	65	19	23	26	8
Yht.	1054	980	1008	964	679

Henkilöstöraportti laaditaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja se hyväksytään kaupunginvaltuustossa kesäkuussa. Yllä oleva taulukko antaa kuvan tilanteesta tietynä hetkenä (tilinpäätös), eikä se siis ole kuvaus kaupungin virka-/toimirakenteesta.

Työntekijöiden sairauspoissaolopäivien väheni ollen 15,4 pv/hlö (2016 16,6 pv/hlö). Vakuutusyhtiö If:n tilaston mukaan henkilöstön työtapaturmien ilmoitettiin vuonna 2017 yhteensä 45 kappaletta. Vuonna 2016 tapaturmia sattui 65. Suurin osa tapaturmista on erilaisten putoamisten tai kaatumisten aiheuttamia. 26,6 % oli sattunut maatalouslomittajille.

1.8 Toiminnan riskit

Kaupungin tai sen konsernin toiminnan riskeissä ei vuoden 2016 aikana tapahtunut olennaisia muutoksia.

Riskienhallinnan vuoksi kaupungilla on luottoja sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoisina. Kaupungin lainat ovat pääosin vaihtuvakorkoisia, jolloin riski on kiinteäkorkoisuutta suurempi. Kaupungin

lainasalkun riskiä kuitenkin pienentävät koronvaihtosopimukset, joita on tehty suojaustarkoituksessa. Taloudellisia riskejä ovat myös kaupungin sijoitusomaisuuden riskit. Kaupunginhallitus on 12.9.2016 § 190 päättänyt, että ns. lyhyen rahoituksen osuus kaupungin lainakannasta voi olla korkeintaan 70 %, mitä se olikin 31.12.2017 hetkellä.

Erityisesti lääkäreiden ja sairaanhoitajien saatavuudessa oli edelleen vaikeuksia vuoden 2017 aikana. Vuonna 2013 käyttöön otettu päivystävien lääkäreiden ostopalvelu on kuitenkin helpottanut lääkäreiden sijaisjärjestelyjen hallittavuutta ja merkittävästi parantanut asiakkaiden hoitoon pääsyä. Myös psykologien ja sosiaalityöntekijöiden ammattiryhmien osalta on ollut vaikeuksia rekrytoinnissa.

Haapaveden kaupunki vakuuttaa henkilöstönsä ja omaisuutensa vahinkojen ja toiminnan keskeytymisen varalta. Kaupunki kilpailutti vakuutuksensa edellisen kerran v. 2012, ja kilpailutuksen tuloksen perusteella vakuutukset hajautettiin If- ja Pohjola-yhtiöihin. Uusi vakuutusten kilpailutus järjestettiin syksyllä 2017, jonka perusteella OP-Pohjola vastaa 1.4.2018 alkaen kaupungin asioiden vakuuttamisesta.

1.9 Ympäristötekijät

Vuoden 2017 aikana kaupungissa toteutetuista toimenpiteistä ei aiheutunut suuria ympäristövaikutuksia.

2.0 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Haapaveden kaupungin sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on järjestetty kaupungin ohjeiden ja sääntöjen mukaisesti. Haapaveden kaupungin sisäistä valvontaa ohjaa hallintosääntö, jota on päivitetty 1.6.2017. Hallintosäännön mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kunnassa ja kuntakonsernissa. Kaupunginhallitus puolestaan vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, sekä hyväksyy ohjeet ja valvoo toimeenpanoa tuloksellisuus huomioiden. Riskien tunnistamiseen ja kuvaamiseen on syytä kiinnittää huomiota tulevan vuoden aikana.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupungin toiminnassa on tilikaudella 2016 noudatettu lakeja, asetuksia ja säädöksiä sekä hyvää hallintotapaa. Vuoden 2017 aikana kaupunginhallitus antoi 1 lausunnon Markkinaoikeuteen jätetyn valituksen johdosta.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta esitetään toimintakertomuksessa ja talousarvion toteutumisvertailussa. Tuloksellisuus arvioidaan kaupungin strategian pohjalta ja hallintokunnat ovat määritelleet omille tulosyksiköilleen tarkempia tavoitteita, joiden toteutumista tarkastuslautakunta on valvonut.

Riskienhallinnan järjestäminen

Haapaveden kaupungin riskienhallintaa on kehitettävä. Riskit on kartoitettava kokonaisvaltaisesti

osastoittain ja samalla varmistuttava siitä, että toimintaan, talouteen ja päätöksentekoon ei liity mitään sellaista riskiä, joka voi vaarantaa kaupungin toimintakykyä. Kokonaisvaltainen riskien kartoitus on aloitettu perusturvaosastolta ja sivistysosastolta.

Kaupungin henkilöstö noudattaa tietoturvaohjeistusta. Myös sosiaali- ja terveystieteiden Helmen tietosuojaj- ja tietoturvatietoisuutta on kehitetty.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut merkittäviä menetyksiä, arvonalennuksia, pois lukien kaupunginhallituksen 12.2.2018 § 28 päätöksen mukaista Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvon alennusta. Yhtiö on tehnyt olemassa olonsa aikana n. 1 000 000 euron määrästä tappiollisia tuloksia, kaupungin v. 2017 tilinpäätökseen on tehty vastaavan suuruinen arvonalennus. Toiminnassa ei ole jouduttu merkittäviin korvaus- tai muuhun oikeudelliseen vastuuseen.

Sopimustoiminta

Kaupungin sopimuksia on siirretty vähitellen sähköiseen Dynasty-ohjelmaan siten, että pääosa sopimuksista on arkistoitu sähköisesti vuoden aikana. Samalla sopimusten seurannan vastuuttamista tarkennetaan.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Haapaveden kaupungissa sisäinen valvonta on järjestetty oman toiminnan ohella pääasiallisesti sääntöjen ja satunnaisten tarkastusten avulla. Kaupunginjohtaja toimii sisäisen valvonnan vastuuhenkilönä. Hän tarkastaa ja valvoo sekä ohjeistaa yksiköitä sisäisen valvontaan liittyvissä kysymyksissä. Konserniyhtiöissä sisäistä valvontaa on vielä kehitettävä. Konserniohjeet on päivitetty kaupunginvaltuuston päätöksellä 31.10.2016 § 57 ja sisäisen valvonnan ohje tulee uudistettavaksi hallintosäännön yhteydessä. Hallintosääntö on hyväksytty 15.5.2017 kaupunginvaltuustossa, mutta on sisällöllisesti vielä keskeneräinen ja vaatii tarkennuksia. Talousprosesseihin liittyviä asioita (mm. laskujen ja tositteiden tarkastajia ja hyväksyjä) ja muita valtuutuksia on päivitetty samassa yhteydessä, kun Monetran talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmät on otettu käyttöön.

2 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016	
Toimintatuotot			
Myyntituotot	7 474 055,03	26 245 648,37	
Maksutuotot	3 373 089,81	6 025 895,52	
Tuet ja avustukset	715 306,59	1 365 391,25	
Muut toimintatuotot	936 306,86	12 498 758,29	1 119 649,95
			34 756 585,09
Valmistus omaan käyttöön	46 313,36	142 839,70	
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-27 473 191,75	-41 120 999,26	
Palkat ja palkkiot	-21 567 149,72	-31 363 027,06	
Henkilösivukulut	-5 906 042,03	-9 757 972,20	
Eläkekulut	-5 327 538,72	-7 669 839,66	
Muut henkilösivukulut	-578 503,31	-2 088 132,54	
Palvelujen ostot	-20 825 957,52	-27 016 061,03	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 375 679,14	-4 389 013,04	
Avustukset	-2 351 718,87	-3 990 377,19	
Muut toimintakulut	-591 381,35	-54 617 928,63	-1 722 483,13
			-78 238 933,65
Toimintakate		-42 072 856,98	-43 339 508,86
Verotulot	20 767 558,75	20 805 393,53	
Valtionosuudet	23 996 767,00	22 952 742,00	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	119 834,42	52 205,19	
Muut rahoitustuotot	1 035 380,47	778 270,35	
Korkokulut	-269 581,41	-213 531,49	
Muut rahoituskulut	-195 420,04	690 213,44	-181 082,00
			435 862,05
Vuosikate		3 381 682,21	854 488,72
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 979 702,01	-2 405 433,93	
Kertaluonteiset poistot			
Arvonalentumiset	-1 000 000,00	-2 979 702,01	-2 405 433,93
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	7 563 144,43		
Satunnaiset kulut			
Tilikauden tulos		7 965 124,63	-1 550 945,21
Tilikauden yli-/alijäämä		7 965 124,63	-1 550 945,21

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	22,88 %	44,42 %
Vuosikate/poistot, %	113,49 %	35,52 %
Vuosikate, €/asukas	485	120
Asukasmäärä	6971	7092

Toimintatuotot/toimintakulut

Toimintatuotot/toimintakuluilla kuvataan maksurahoituksen, kuten myynti- ja maksutuottojen, osuutta toimintamenoista. Haapavedellä tunnusluku heikkeni, mikä johtuu Siikalatvan kunnan päätöksestä erota sote-palvelujen yhteistoiminnasta.

Vuosikate/poistot (%)

Tämä tunnusluku kuvaa vuosikatteen riittävyyttä poistoihin. Vuonna 2017 Haapaveden kaupungin vuosikate/poistot oli 113,49 %, mikä riittää poistojen kattamiseen, tunnusluku vahvistui edellisvuodesta. Kaupungin tulorahoitus on siten ollut riittävää.

Tarkempi erittely investointien ja poistojen erosta on liitetiedoissa.

Vuosikate euroa/asukas (%)

Vuosikate asukasta kohden kertoo tilikauden tuloksesta ja sen kehittymisestä vuosien varrella suhteessa asukaslukuun. Vuosikate on tulorahoituksesta investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen jäävä osuus. Viime vuosina on Haapaveden kaupungin vuosikate pienennyt ja samalla asukasmäärä laskenut. Vuosikatteen tunnusluku vuodelta 2017 vahvistui edellisvuodesta.

2.1 Toiminnan rahoitus ja tunnusluvut

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 381 682,21	854 488,72
Satunnaiset erät	7 563 144,43	
Tulorahoituksen korjauserät	-197 788,83	92 048,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 463 733,83	-3 625 069,29
Rahoitusosuudet investointeihin	80 600,00	1 991 155,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 428 929,86	40 150,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 792 833,84	-647 226,05
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	103 816,50	14 186,40
Antolainasaamisten lisäys	-29 931,87	-35 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	133 748,37	49 186,40
Lainakannan muutokset	3 125 986,98	1 787 338,15
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 010 507,77	3 010 301,73
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 034 520,79	-3 322 963,58
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 150 000,00	2 100 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-10 144 870,81	-1 309 417,86
Rahoituksen rahavirta	-6 915 067,33	492 106,69
Rahavarojen muutos	877 766,51	-155 119,36
Rahavarat 31.12.	8 926 725,29	8 048 958,78
Rahavarat 1.1.	8 048 958,78	8 204 078,14
	877 766,51	-155 119,36
TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta kertymä 5 vuotta	558 520,63	-11 715 671,33
Investointien tulorahoitus, %	52,98 %	52,30 %
Lainanhoitokate	0,71	0,19
Kassan riittävyys, pv	50	34
Asukasmäärä	6971	7092

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Tämä tunnusluku on Haapaveden kaupungilla pitkästä ajasta positiivinen. Tämä johtuu vesi- ja viemärilaitoksen yhtiöittämisestä ja maltillisesta investointiohjelmasta.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Samoin kuin aikaisempi tunnusluku myös tämä tunnusluku asettaa omat haasteensa. Tunnusluku kertoo voimakkaasta investointiohjelmasta suhteessa tulorahoitukseen. Tunnusluku korjautunee investointiohjelman muututtua maltillisemmaksi. Tunnusluku on edellisvuotta parempi.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoidossa joudutaan turvautumaan vanhojen lainojen maksamiseen uudella lainalla. Toisin sanoen lainat eivät vähene vaan kasvavat. Lainarahoituksen osalta on käytetty pääosin lyhytaikaista lainoitusta, mutta nostettu myös pitkäaikaista talousarviolainaa siitä syystä, että kaupunginhallitus on 12.9.2016 § 190 päättänyt riskiarvion pohjalta, että kaupungilla ei voi olla lyhytaikaista lainaa 70 % enempää koko lainasalkusta. Tunnusluku on edellisvuotta parempi.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tämän tunnusluvun osalta huomioidaan rahavaroina myös kaupungin sijoitussalkku. Tämä tunnusluku on Haapaveden kaupungilla riittävä.

2.2 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016 VASTATTAVAA	30.12.2017	31.12.2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT	39 242 667,05	39 274 192,76 A OMA PÄÄOMA	20 751 260,95	12 786 136,32
I Aineettomat hyödykkeet	2 940 689,24	3 155 570,58 I Peruspääoma	15 747 106,40	15 747 106,40
1. Aineettomat oikeudet		IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 960 970,08	-1 410 024,87
2. Muut pitkävaikuttavat menot	2 693 529,71	V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 965 124,63	-1 550 945,21
3. Tietokoneohjelmistot	247 159,53			
4. Ennakkomaksut				
II Aineelliset hyödykkeet	19 665 571,22	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	100 000,00
1. Maa- ja vesialueet	3 635 646,40	C PAKOLLISET VARAUKSET		
2. Rakennukset	11 989 742,47	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	259 768,20	291 920,07
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 761 981,99	1. Valtion toimeksiannot	0,00	26 676,41
4. Koneet ja kalusto	546 291,40	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	259 768,20	259 768,20
5. Muut aineelliset hyödykkeet		3. Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	5 475,46
6. Ennakkomaksut ja ja keskeneräiset hankinnat	731 908,96			
III Sijoitukset	16 636 406,59	E VIERAS PÄÄOMA	38 625 961,54	39 715 689,13
1. Osakkeet ja osuudet	15 991 796,25	I Pitkäaikainen	8 041 310,82	9 768 269,30
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset		2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 349 094,65	7 348 923,25
3. Muut lainasaamiset	584 871,47	3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	2 626,98
4. Muut saamiset	59 738,87	4. Lainat muilta luotonantajilta	0,00	525 388,36
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	183 568,15	II Lyhytaikainen	30 584 650,72	29 947 419,83
1. Valtion toimeksiannot		1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	180 708,26	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 012 433,65	19 612 433,65
3. Muut toimeksiantojen varat	2 859,89	3. Lainat julkisyhteisöiltä	2 626,98	284 692,19
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		4. Lainat muilta luotonantajilta	535 896,13	
I Vaihto-omaisuus		5. Saadut ennakot	218 682,20	268 017,54
1. Aineet ja tarvikkeet		6. Ostovelat	2 487 812,50	3 115 804,41
2. Keskeneräiset tuotteet		7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	953 415,75	1 410 133,45
3. Valmiit tuotteet		8. Siirtovelat	3 373 783,51	5 256 448,59
4. Muu vaihto-omaisuus				
5. Ennakkomaksut				
II Saamiset	11 284 030,20	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	59 636 990,69	52 893 745,52
Pitkäaikaiset saamiset	8 077 313,06			
1. Myyntisaamiset				
2. Lainasaamiset	7 674 044,63			
3. Muut saamiset	374 024,35			
4. Siirtosaamiset	29 244,08			
Lyhytaikaiset saamiset	3 206 717,14			
1. Myyntisaamiset	1 415 346,92			
2. Lainasaamiset	142 000,00			
3. Muut saamiset	984 543,74			
4. Siirtosaamiset	664 826,48			
III Rahoitusarvopaperit	7 368 791,00			
1. Osakkeet ja osuudet				
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	7 368 791,00			
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 557 934,29			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	59 636 990,69			

Omavaraisuusaste, %	35,11	24,30
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	66,52 %	50,24 %
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	5004	-2961
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	718	-418
Lainakanta 31.12., 1000 €	30583	27774
Lainakanta/asukas, €/asukas	4387	3916
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	585	0
Asukasmäärä	6971	7092

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Haapaveden omavaraisuusaste on alhainen

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmät eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Haapavedellä suhteellinen velkaantuneisuus lisääntyi edellisvuodesta.

Kertynyt yli-/alijäämä

= *edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden yli-/alijäämä*

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä yli- tai alijäämää. Ylijäämä on tulevien vuosien liikkumavaraa ja alijäämä on katettava tulevina vuosina.

Yli-/alijäämätili kääntyi ylijäämäiseksi vuonna 2017.

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

= *edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden yli-/alijäämä/asukasmäärä*

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä on käytetty tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kaupungin asukasmäärää.

Vuonna 2017 luku on Haapavedellä positiivinen.

Lainakanta 31.12.

= *Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)*

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin merkitä kirjanpidossa korollisia lainoja.

Haapaveden kaupungin lainakanta nousi edellisvuoteen verrattuna siitä syystä, että kaupunki myönsi 3 miljoonan euron lainan tytäryhtiölleen Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:lle, yhtiö puolestaan maksoi oman pankkilainansa takaisin, mikä vaikutti positiivisesti kaupungin takausvastuisiin.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Haapavedellä tämä tunnusluku nousi väkiluvun vähenemisen myötä.

Lainasaamiset 31.12.

= *Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset*

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

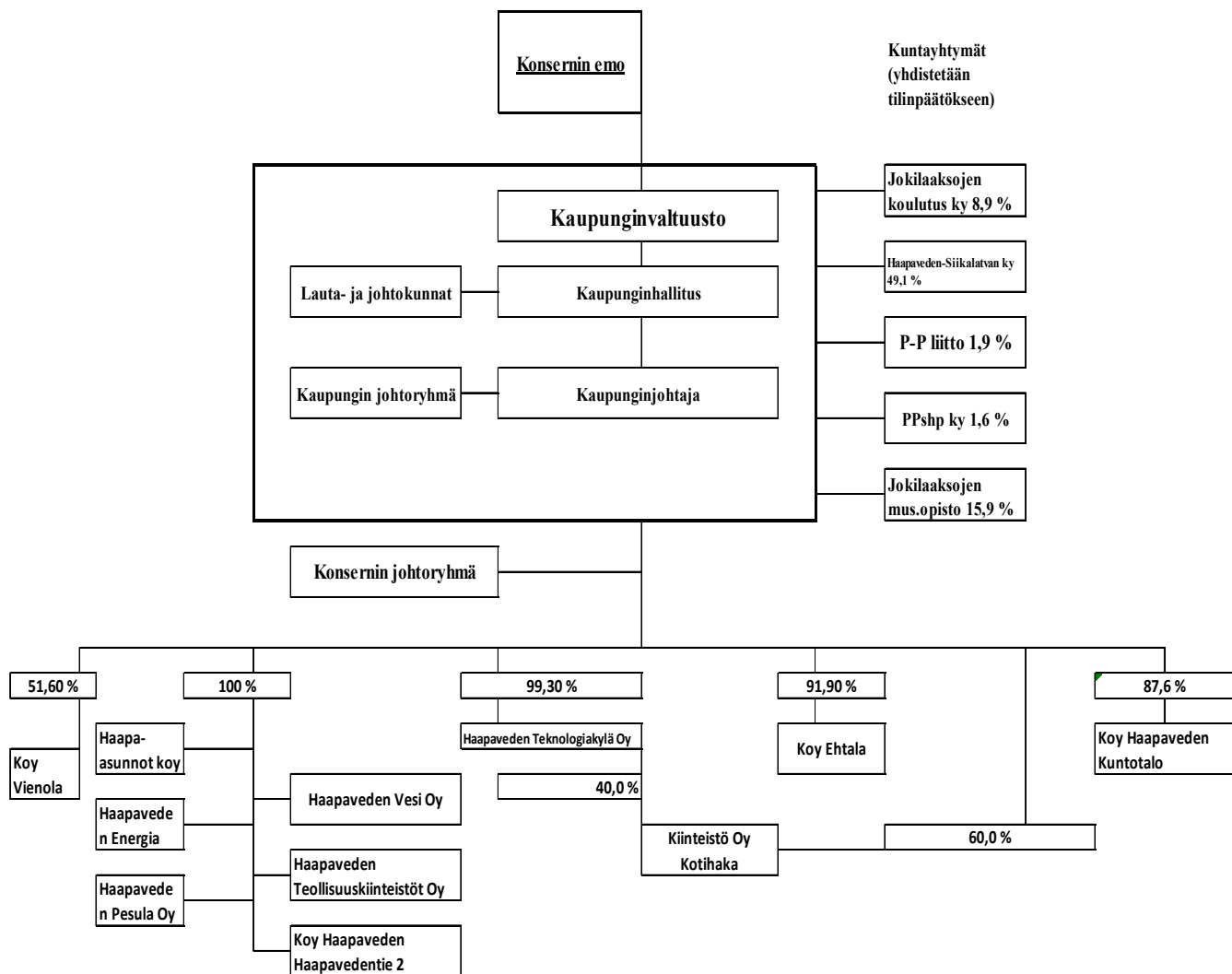
2.3 Kaupungin kokonaistulot ja -menot

TULOT			MENOT		
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	12 498 758	17,0	Toimintakulut	54 617 929	83,5
Verotulot	20 767 559	28,3	- Valmistus omaan käyttöön	-46 313	-0,1
Valtionosuudet	23 996 767	32,7	Korkokulut	269 581	0,4
Korkotuotot	119 834	0,2	Muut rahoituskulut	195 420	0,3
Muut rahoitustuotot	1 035 380	1,4	Satunnaiset kulut	0	0,0
Satunnaiset tuotot	7 563 144	10,3			
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
Pys.vast.hyöd.luov.voitot	-117 419	-0,2	- Pys.vastaavien hyöd.luov.tappiot	-19 630	
Muut tulorahoituksen korjauserät	-100 000	-0,1	- Muut korjauserät	0	0,0
Investoinnit		0,0	Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	80 600	0,1	Investointimenot	6 463 734	9,9
Pys.vastaavien hyöd.luov.tulot	3 428 930	4,7			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	133 748	0,2	Antolainasaamisten lisäykset	29 932	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	4 010 887	5,5	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 034 521	4,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	849 700	1,3
Oman pääoman lisäykset	0	0,0	Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	73 418 190	100,0	Kokonaismenot yhteensä	65 394 873	100,0

Tarkiste	0,00	
rahoituslaskelma/		
muut maksuvalmiuden muutokset	-7 145 550,17	Kokonaistulojen ja -menojen erotus =
kassavarojen muutos	877 766,51	
	-8 023 316,68	Muut maksuvalmiuden muutokset (RL) + Kassavarojen muutos (RL), (=itseisarvojen summa)
		kun em. erät erimerkkiset
kokonaismenot	65 394 873,06	
kokonaistulot	-73 418 189,74	Muut maksuvalmiuden muutokset (RL) - Kassavarojen muutos (RL), (=itseisarvojen erotus)
	-8 023 316,68	kun em. erät samanmerkkiset

3 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Vuonna 2017 konserniin liittyi Haapaveden Vesi Oy, Hakalab Oy on purettu vuoden 2017 aikana.

Haapaveden kaupungin konserniin kuuluvat siis jo kuviossakin esitetyt kaupungin suorassa määräysvallassa olevat yhteisöt:

- Haapaveden Energia Oy 100,0 %
- Haapaveden Pesula Oy 100,0 %
- Kiinteistö Oy Haapa-asunnot 100,0 %
- Haapaveden Vesi Oy 100,0 %
- Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy 100,0 %
- Koy Haapaveden Haapavedentie 2 100,0 %
- Haapaveden Teknologiakylä Oy 99,3 %
- Kiinteistö Oy Ehtala 91,9 %
- Kiinteistö Oy Haapaveden kuntotalo 87,6 %
- Kiinteistö Oy Kotihaka 60,0 % (välillinen konserniomistus 100 %, yhdistetään konsernitilinpäätökseen)
- Kiinteistö Oy Vienola 51,6 %

Yhdistämätön tytäryhteisö:

- Kiinteistö Oy Haapaveden kanteletalo 100,0 % (ei toimintaa)

Kaupungin osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyyttä ja osakkuusyhtymää.

- Kiinteistö Oy Kauppa-Matti 21,2 %
- Kiinteistö Oy Haapatori 21,05 %

Haapavesi on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Jokilaaksojen Musiikkiopisto 15,9 %
- Pohjois – Pohjanmaan Liitto 1,9 %
- Pohjois – Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky 1,6 %
- Jokilaaksojen koulutusky 8,9 %
- Siikalatvan kehittämiskeskus 49,1 %

Muut yhteisöt, joissa Haapaveden kaupunki on mukana:

- As. Oy Haapaveden Lauttaranta 5,0 %
- Vestia Oy (Jokilaaksojen Jäte Oy) 7,8 %
- Haapaveden ympäristöpalvelut Oy 19 %
- Koy Haapaveden Vuokratalo 1 10 %
- Suomenselän Osuuspankki <1 %
- Kuntarahoitus Oy < 1 %
- Metsä-Board Oy < 1 %
- Osuuskunta Metsäliitto < 1 %
- Pohjanmaan Puhelinosuuskunta < 1 %
- Ristivuori Oy < 1 %
- Joki ICT Oy (ent. Pohjanmaan Verkkopalvelut Oy) 3,1 %
- Kuntien Tiera Oy < 1 %
- Monetra Oy < 1 %
- Aakonvuori ry
- Keskipiste-Leader ry

- Bioenergia ry
- Pohjois-Pohjanmaan matkailuyhdistys ry
- Haapaveden vanhustenkotiyhdistys ry

3.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Haapaveden kaupungin konserninoitus on perustunut vuonna 2010 hyväksytyyn ja uudelleen 31.10.2016 § 57 uudistettuun konserniohjeeseen. Konsernia johdetaan valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaupunginhallitus toimii osaltaan konsernin johdossa ja tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumista. Konsernin operatiivisena johtona toimii kaupunginjohtaja ja konsernin johtoryhmä.

Vuoden 2016 talousarviossa on asetettu tavoitteet konserniyhtiöille ja niiden toteutumista arvioidaan tässä asiakirjassa.

3.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernissa tapahtui vuoden 2017 aikana joitakin muutoksia. Haapaveden kaupunginvaltuusto päätti 20.3.2017 § 16 yhtiöittää vesi- ja viemärlaitoksen liiketoiminnan. Haapaveden Vesi Oy aloitti toimintansa 1.9.2017. Yhtiön palvelukseen siirtyi liikkeen luovutuksella viisi työntekijää. Yhtiöittämisen seurauksena Haapaveden kaupungille tuloutui 7 563 144,43 euron satunnainen tuotto. Tuotto on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä. Törmä-taajama yhdysvesijohdon rakentaminen käynnistyi syksyllä 2017.

Hakalab Oy:n viimeinen yhtiökokous on pidetty 22.11.2017 ja yhtiö poistettu rekisteristä.

Haapaveden Teknologiaakylä Oy on vuonna 2017 purkanut ns. vanhan Misstexin hallin. Halli on rakennettu 1964 ja on aikanaan ollut ensimmäinen kunnan teollisuusyrityksen käyttöön rakentama halli.

Koy Haapa-asunnot aloitti keskitetyt tarkastukset omistamiensa kiinteistöjen kunnan ja korjaustarpeiden selvittämiseksi. Yhtiö palkkasi tätä varten henkilön palvelukseensa.

Haapaveden Energia Oy maksoi varsinaisen yhtiökokouksen päätöksellä osinkoja kaupungille yhteensä 700 000 euroa vuoden 2017 aikana, mikä on poikkeuksellisen paljon. Haapaveden Energia Oy:n pitkäaikainen toimitusjohtaja Väinö Lappeteläinen jäi toimivapaalle 1.11.2017 alkaen ja jää eläkkeelle 31.3.2018. Haapaveden Energia Oy:n ja Haapaveden Vesi Oy:n toimitusjohtajan tehtävissä aloitti Jarkko Aakko.

Haapaveden Pesula Oy:n pitkäaikainen toimitusjohtaja Hannu Lehtonen jäi eläkkeelle joulukuussa 2017 ja uudeksi toimitusjohtajaksi valittiin Arja Mertala.

Kaupunkikonsernissa noudatettiin 31.10.2016 uudistettua konserninoitusta. Konserniohjeen mukainen konsernitili otetaan käyttöön, kun talous- ja henkilöstöhallinnon ohjelmavaihdokset saadaan vietyä loppuun. Konsernin johtoryhmä ei kokoontunut tilikauden aikana, mutta tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa keskusteltiin säännöllisesti yhtiöitä koskevista ajankohtaisista asioista.

Haapaveden kaupungilla on ollut omistusta (konsernin ulkopuolinen) Jokilaakson Rahasto I Ky:ssä,

rahasto on purettu vuoden 2017 aikana ja kaupungille palautui purun yhteydessä kuntapäätöksellä 120 267,74 euroa, mikä aiheutti yhteensä 22 876,99 euron alaskirjauksen taseesta.

3.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tilanne vaihtelee voimakkaasti toimialoittain. Toimintojen yhtiöittämissä myötä myös alueelliset elinkeinorakenteen muutokset vaikuttavat entistä voimakkaammin konserniyhtiöiden toimintaan. Tämä on ollut nähtävissä esimerkiksi ympäristölaboratorion toiminnassa; yhtiön taloudellisen tilanteeseen vaikutti olennaisesti Venäjän pakotteet ja tästä johtunut näytemäärien laskeminen. Lopputuloksena oli yhtiön toiminnan luovuttaminen SeiLab Oy:lle. Vastaavia vaikutuksia on nähtävillä sekä Haapaveden Teknologia kylä Oy:n että Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:n osalta.

Haapaveden kaupunki ulkoisti talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut Monetra Oy:lle 1.1.2017 alkaen. Konsernitilinpäätöksen laadinta siirtyi vanhasta ProEconomica -järjestelmästä uuteen Monetra Oy:llä käytössä olevaan Baswaren Finance Performance Management (FPM) -järjestelmään. Konserniyhtiöiden avaussaldojen syöttämisen yhteydessä ilmeni, että vanhalla ohjelmalla laadituissa tilinpäätöksissä on jäänyt konsernieliminoinneissa kirjaamatta poisto-oikaisuja, joilla tytäryhtiöiden poistot olisi oikaistu vastaamaan emon, eli kaupungin poistosuunnitelmaa. Oikaisulla olisi merkittävä vaikutus konsernitilinpäätöksen ali-/ylijäämätilin saldoon. Mikäli ohjelman vaihtovaiheessa kaikki havaitut virheet olisi korjattu 2016 tilinpäätökseen olisi taseeseen kertynyttä alijäämää ollut n. -3,7 miljoonaa euroa. Kuntalain (410/2015) 118 §:n 3 mom. mukaisesti erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa/asukas ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa/asukas. Poisto-oikaisun myötä Haapaveden kaupunkikonsernin alijäämä nousisi yli 500 euroon/asukas. Asiasta on keskusteltu tilintarkastajan kanssa ja kaupunginhallitus on 26.2.2018 päättänyt tilintarkastajan esityksestä, että poisto-oikaisuja ei tehdä vuoden 2017 tilinpäätökseen, vaan kaupunki lähtee tarkastelemaan koko konsernin rakennusten poistoajat kiinteistökohtaisesti. Tätä tarkastelua varten kaupunki hankkii rakennuksista ulkopuolisen arvioijan näkemyksen. Tarvittavat oikaisut tehdään vuoden 2018 tilinpäätökseen.

Vesi- ja viemärlaitoksen yhtiöittämisen synnyttämän satunnaisen tuoton myötä kaupungin (emon) ali-/ylijäämätili kääntyy ylijäämäiseksi. Yhtiöittämisellä ei kuitenkaan ole vaikutusta konsernin yli-/alijäämätiliin. Havaitun poisto-oikaisutarpeen myötä on olemassa selkeä riski siitä, että Haapaveden kaupunkikonserni ajautuu erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan selvitysmenettelyyn lähivuosina. Tästä syystä kaupunginhallitus on 29.1.2018 § 15 päättänyt käynnistää talouden tasapainottamisohjelman laatimisen ja hankkii sen laatimiseksi konsulttityötä Perlacon Oy:ltä. Tavoitteena on, että talouden tasapainottamisohjelma on kaupunginvaltuuston hyväksyttävänä kesäkuussa 2018.

Tulevaisuudessa kaupungin konserniyhtiöt ja niiden rooli tulee korostumaan osana kaupungin toimintoja. Samalla näköpiirissä on, että entistä suurempi osa kaupungin perinteisestä palveluverkostosta tullaan hoitamaan tytäryhtiöiden kautta. Tästä esimerkkinä on vuoden 2017 aikana päätetty ja perustettava kaupungin vesihuoltoa hoitava yhtiö. Selvityksessä on ollut myös liikuntapalveluihin perustettava yhtiö. Konsernin osalta tullaan tulevissa talousarviossa ja kaupungin strategiassa määrittelemään entistä tarkemmat tavoitteet. Tavoitteet eivät ole ainoastaan talouteen liittyviä, vaan myös toiminnalliset tavoitteet tulevat olemaan entistä suuremmissa roolissa. Konsernissa otetaan käyttöön konsernitili, mikä osaltaan kuvaa hyvin tulevaisuuden kuntakonserniajattelua.

Tulevaisuuden tehtäviä konsernissa on Haapaveden Energia Oy:n osalta Vapon sopimuksen päättymiseen varautuminen ja uudet sopimusneuvottelut. Nyt voimassa oleva sopimus yhteisestä energiatuotannosta päättyy vuonna 2025. Haapaveden Teknologia kylä Oy:n ja Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:n osalta varaudutaan omistusjärjestelyjen kautta fuusioitumiseen. Erityisesti Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:n osalta täytyy talouden vakauttamista jatkaa. Haapaveden Pesula Oy:n osalta tulevaisuuden maakuntaratkaisut ja sen vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuollon pyykkeihin tulee määrittämään uutta roolia toiminnalle. Haapaveden Pesula Oy:n osalta yhteistyöneuvottelut muiden toimijoiden kanssa on aloitettu. Kokonaisuudessaan konserniyhtiöiden tilanne tulevaisuudessaan vaatii entistä herkempää reagoimista toimintaympäristön muutoksiin.

3.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kaupungilla on vuoden 2008 aikana hyväksytty ja 2010 päivitetty konserniohje, joka määrittelee vastuunjaon ja toimivallan konserniohjauksessa. Konsernia johdetaan valtuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi, kaupunginhallitus toimii osaltaan konsernin johdossa ja tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden toteutumista. Konsernin operatiivisena johtona toimii kaupunginjohtaja ja konsernin johtoryhmä, jonka kokoonpanoa tiivistettiin uudistetussa konserniohjeessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.10.2016 uuden konserniohjeen, vanhan ohjeen määräyksiä toimivallasta ja vastuunjaosta ei muutettu.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Vuoden 2016 talousarviossa määriteltiin tavoitteet kaupungin tytäryhteisöille. Uuden konserniohjeen luvussa 8 on määritelty ne tilanteet, joissa konserniyhteisöjen tulee neuvotella asiasta kaupungin kanssa:

1. Tytäryhteisön perustaminen tai hankinta
2. Yhtiön tai yhteisön toimintaan nähden merkittävät investoinnit
3. Yhtiöjärjestyksen muuttaminen
4. Osakeanti tai osakepääoman muuttaminen
5. Liiketoiminnan myyminen tai muu olennainen liiketoiminnan uudelleenjärjestely, mukaan lukien merkittävät kiinteän omaisuuden järjestelyt
6. Merkittävä lainan otto/anto tai vakuuden antaminen
7. Hakeutuminen selvitystilaan tai konkurssiin
8. Vaikutuksiltaan merkittävän oikeudellisen prosessin aloittaminen
9. Toimitusjohtajan valinta ja palkkaus
10. Tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto

11. Yhtiön tulokseen, pääoman tuottoon tai riskiin muuten olennaisesti vaikuttava tapahtuma
12. Rahoitusrakenteen merkittävät muutokset
13. Periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset
14. Muut merkittäväksi katsottavat muutokset

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Konsernin tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan suoraan kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle. Tavoitteiden toteutuminen on esitetty tilinpäätöksessä.

Keskitettyjen konsernitoimintojen käyttö

Haapavedellä ei ole käytössä keskitettyjä konsernitoimintoja. Kaupungin hankintojen yhteydessä myös kaupungin tytäryhteisöt ovat osallistuneet kilpailutukseen oman päätöksensä mukaisesti. Konserniohjeeseen on kirjattu, että pääsäännön mukaan tukipalvelut pyritään järjestämään keskitetysti, muista yhteishankinnoista päätetään erikseen.

Kaupungin ja tytäryhtiöiden välistä yhteistyötä on tiivistetty, jotta konserni saavuttaa yhteistoiminnan kautta parhaan mahdollisen hyödyn. Vuodenvaihteessa 2013 tuli Haapaveden pesula ja Koy Kuntotalo kaupunginkirjanpidon ja palkanlaskennan käyttäjäksi ja vuoden 2014 vuodenvaihteessa Haapaveden Energia oy ja Haapaveden Teknologia kylä Oy. Myös yhtiöitetyt toiminnot, Hakalab Oy ja Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy käyttävät emon talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita. Kaikki edellä mainitut yhtiöt ovat siirtyneet kaupungin tapaan Monetra Oy:n asiakkaiksi 1.1.2017 alkaen.

Konsernipalvelujen käyttö ja siirtohinnoittelun kustannusvastaavuus

Konserniyhtiöt tuottavat oman toimialansa palveluja myös konsernin muille yksiköille. Esimerkiksi Haapaveden Energia tuottaa kaukolämpöä Kiinteistö Oy Haapa-asunnoille. Samoin esimerkiksi Pesula Oy:n suurin asiakas on Haapaveden kaupunki.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Konserniohjeen mukaan toimiminen helpottaa kaupungin ja sen tytäryhteisöjen riskien hallintaa. Kuitenkin myös kuntakonsernin riskikartoitukseen kiinnitetään yhä enemmän huomiota. Kaupunkikonsernissa ei ole paljastanut mitään sellaista toteutunutta riskiä, jolla voitaisiin arvioida riskien ennakoinnin toteutumista.

4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

4.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
Toimintatuotot	30 892 465,16	52 006 752,22
Toimintakulut	-70 568 084,88	-93 366 161,23
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	2 373,87	764,54
Toimintakate	-39 673 245,85	-41 358 644,47
Verotulot	20 642 715,29	20 805 393,53
Valtionosuudet	23 996 767,00	22 952 742,00
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	78 035,96	56 987,39
Muut rahoitustuotot	338 998,39	374 136,57
Korkokulut	-361 725,93	-326 529,31
Muut rahoituskulut	-225 613,66	-194 084,93
Vuosikate	4 795 931,20	2 310 000,78
Poistot ja arvonalentumiset	-3 610 771,68	-3 843 928,54
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 610 771,68	-3 843 928,54
Tilikauden yli- ja alipariarvot		
Satunnaiset erät		0,00
Tilikauden tulos	1 185 159,52	-1 533 927,76
Tilinpäätössiirrot	-1 083,05	-4 386,85
Laskennalliset verot	-144 762,66	-39 778,00
Vähemmistöosuudet	1 776,54	-765,13
Tilikauden yli-/alijäämä	1 041 090,35	-1 578 857,74

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/toimintakulut, %	43,78 %	55,70 %
Vuosikate/poistot, %	132,82 %	60,09 %
Vuosikate, euroa/asukas	688	326
Asukasmäärä	6971	7092

Toimintatuotot/toimintakulut

Toimintakate/toimintakuluilla kuvataan oman toiminnan rahoituksen riittävyyttä. Tunnusluku kertoo maksurahoituksen osuuden toimintamenoista.

Vuosikate/poistoista %

Tämä tunnusluku kuvaa vuosikatteen riittävyyttä poistoihin. Tilikauden tulos vuosilta 2011-2016 on negatiivinen ja vuosikate on näinä vuosina heikentynyt aina edellisestä vuodesta, vuoden 2017 osalta vuosikate kuitenkin vahvistui edellisestä vuodesta.

Vuosikate euroa/asukas %

Vuosikate asukasta kohden kertoo tilikauden tuloksesta ja sen kehitymisestä vuosien varrella suhteessa asukaslukuun. Vuosikate vahvistui edellisestä vuodesta, mutta Haapaveden kaupungin asukasluvun väheneminen osaltaan vaikuttaa myös tunnuslukuun. Tunnusluku vahvistui edellisestä vuodesta.

4.2 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 795 931,19	2 310 000,78
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-117 636,84	
Tulorahoituksen korjauserät	-267 168,52	228 192,18
	4 411 125,83	2 538 192,96
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 796 819,35	-6 168 941,95
Rahoitusosuudet investointeihin	126 708,85	1 991 155,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 684 702,50	41 059,59
	-1 985 408,00	-4 136 726,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 425 717,83	-1 598 533,50
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-20 625,76	-10 017,88
Antolainasaamisten vähennykset	7 550,00	0,00
	-13 075,76	-10 017,88
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	499 100,00	5 637 818,93
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 144 274,44	-4 423 695,68
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 487 190,94	1 927 333,06
	842 016,50	3 141 456,31
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen ja pääomien muutokset	-34 897,92	6 921,27
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 488,99	-3 405,94
Saamisten muutokset	819 224,94	-433 624,55
Korottomien velkojen muutokset	-2 633 216,66	-874 772,01
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 859 378,63	-1 304 881,23
Rahoituksen rahavirta	-1 030 437,89	1 826 557,20
Rahavarojen muutos	1 395 279,94	228 023,70
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	13 133 700,29	11 738 420,37
Rahavarat 1.1.	11 738 420,36	11 510 396,40
	1 395 279,93	228 023,97
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 201 302	-13 865 045
Investointien tulorahoitus, %	80,96 %	28,31 %
Lainanhoitokate	1,47	0,56
Kassan riittävyys		
Asukasmäärä	6971	7092

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 244 377	-13 908 121
Investointien tulo-rahoitus, %	80,96 %	29,36 %
Lainanhoitokate	1,47	0,49
Kassan riittävyys		
Asukasmäärä	6971	7092

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa. Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Tämä tunnusluku on Haapaveden kaupunki konsernissa pysyvästi negatiivinen. Tämä johtuu erittäin voimakkaasta investointiohjelmasta viimeisten kuuden vuoden aikana. Sama kehitys on nähtävillä myös vuoden 2016-2017 aikana. Tämän jälkeen investointiohjelmassa on nähtävissä pienemmät investointimäärät ja sitä kautta luku oikenee ja tunnusluku muuttuneeksi positiiviseksi.

Investointien tulo-rahoitus

Investointien tulo-rahoituksen tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on hankittu tulo-rahoituksella. Vuonna 2017 tunnusluku oli noin 80,96 %, mikä tarkoittaa että konsernissa 19 % on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

Lainanhoitokate kertoo tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksun. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan konserniyhteisöjen omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. /Kassasta maksut tilikaudella

Maksuvalmius kuvaa konsernin kassan riittävyyttä päivissä. Tunnusluku ilmaisee kuinka monta päivää kassasta maksut voidaan hoitaa konsernin rahavaroilla. Laskelma on tehty laskukaavalla, ei kassan maksujen perusteella.

4.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2 017	2 016
PYSYVÄT VASTAAVAT	50 517 423,55	52 957 087,75
Aineettomat hyödykkeet	3 236 038,10	3 462 997,24
Aineettomat oikeudet	327 345,39	368 296,19
Muut pitkävaikutteiset menot	2 866 301,10	3 067 553,73
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	42 391,61	27 147,32
Aineelliset hyödykkeet	43 414 379,09	45 761 395,40
Maa- ja vesialueet	4 498 611,52	4 817 639,38
Rakennukset	28 138 502,50	31 402 054,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 589 779,11	5 384 399,80
Koneet ja kalusto	1 783 278,31	1 962 852,67
Muut aineelliset hyödykkeet	6 684,85	787 211,93
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 397 522,80	1 407 236,94
Sijoitukset	3 867 006,36	3 732 695,11
Osakkuusyhteisöosuudet	222 248,70	189 843,52
Osakkeet ja osuudet	2 999 594,06	3 122 463,07
Muut lainasaamiset	270 784,26	19 003,11
Muut saamiset	374 379,34	401 385,41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	439 770,28	327 287,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 921 624,30	19 435 154,99
Vaihto-omaisuus	244 835,71	234 346,68
Saamiset	6 543 088,30	7 462 387,94
Pitkäaikaiset saamiset	447 797,81	802 147,43
Lyhytaikaiset saamiset	6 095 290,49	6 660 240,51
Rahoitusarvopaperit	7 532 938,69	7 330 048,03
Rahat ja pankkisaamiset	5 600 761,60	4 408 372,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	70 878 818,13	72 719 530,56

VASTATTAVAA	2017	2016
OMA PÄÄOMA	17 839 272,89	17 699 530,93
Peruspääoma	15 747 106,40	15 747 106,40
Arvonkorotusrahasto	0,00	345 554,07
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2 707,83	2 707,83
Ylikurssirahasto	50 840,00	
Muut omat rahastot	1 824 849,81	3 179 056,01
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-827 321,48	3 964,44
Tilikauden yli-/alijäämä	1 041 090,33	-1 578 857,82
VÄHEMMISTÖOSUUDET	511 145,28	521 095,37
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	570 850,39	641 525,40
Muut pakolliset varaukset	570 850,39	641 525,40
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	517 579,73	439 995,20
VIERAS PÄÄOMA	51 439 969,85	53 417 383,58
Pitkäaikainen vieras pääoma	16 378 172,60	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14 065 248,36	19 402 321,38
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 312 924,24	
Lyhytaikainen vieras pääoma	35 061 797,25	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	24 305 984,00	34 015 062,20
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 166 974,24	20 320 996,21
Lainat julkisyhteisöiltä	603 113,63	284 692,19
Lainat muilta luotonantajilta	535 896,13	
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	10 755 813,25	
Saadut ennakot	408 893,85	300 797,30
Ostovelat	3 686 345,83	3 993 513,96
Muut velat	1 347 440,99	2 468 917,63
Siirtovelat	5 031 681,70	6 646 144,91
Laskennalliset verovelat	281 450,88	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	70 878 818,14	72 719 530,48

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	26,0	25,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	67,6	55,5
Kertynyt ylijäämä (alijäämä) (1000 €)	214	-1575
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)/asukas	31	-222
Konsernin lainakanta 31.12. (1000 €)	40 684	40008
Konsernin lainakanta 31.12. €/asukas	5836	5641
Konsernin lainasaamiset 31.12. (1000 €)	645	420
Asukasmäärä	6971	7092

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmät eivät vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä

Luku osoittaa paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana.

Kerntynyt ylijäämä/asukas

Luku osoittaa kuinka paljon on asukaskohtainen kertynyt ylijäämä.

Konsernin Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin merkitä kirjanpidossa korollisia lainoja.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Haapavedellä tämä tunnusluku on nousemassa lainakannan kasvun ja väkiluvun kehittymisen seurauksena.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

4.4 Konsernin henkilöstömäärä

Henkilöstömäärä	2017	2016	2015	2014
Kaupunki	676	990	1031	980
Teknologiakylä	2	2	2	3
Haapaveden Energia	1	0,5	0,5	0,5
Haapaveden Pesula	4	4	5	5
Koy Haapa-asunnot	1	1	0	0
Hakalab Oy	0	4	5	0
Haapaveden Vesi Oy	6	0	0	0
YHTEENSÄ	690	1001,5	1043,5	988,5

5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Uusi Kuntalaki (10.4.2015/410) tuli voimaan 1.5.2015. Kuntalain 118 §:ssä säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110 §:n 3 momentissa säädetyssä ajassa. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta. Kuntalain 148 §:n nojalla erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä sovelletaan ensimmäisen kerran vuoden 2015 taseeseen kertyneeseen alijäämään, jos alijäämää ei ole katettu tilikauden 2020 tilinpäätöksessä.

Vuoden 2017 tulos on 7 965 124,63 euroa ylijäämäinen. Ylijäämä kirjataan ali-ylijäämätilille. Taseessa tämän jälkeen ylijäämää 5 004 154,55 euroa.

6 Talousarvion toteutuminen

6.1 Liikelaitoksille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Haapaveden kaupungilla ei ole varsinaisia liikelaitoksia.

6.2 Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Strategisten tavoitteiden toteutuminen selviää alla olevista taulukoista. Muiden toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on kirjattu hallintokunnittain kyseisen yksikön alle.

Tavoite	Toteutuma 2012	Tilanne 2015	Tavoite 2017	Toteutuma 2017
Asukasluvun pysähtyminen lasku	7283	7167	7200	6971
Työpaikkojen nousu määrä	2924 (v. 2010)	2802 (v. 2012)	3000	2715 (v. 2013)
Huoltosuhteiden pysyminen lähes nykyisellä tasolla	1,55 (2011)	1,55 (2013)	< 1,65	1,55 Til. keskus 2013
Haapavesi ei joudu kriisikunnaksi	Tunnusluvuista täyttyy 2	Tunnusluvuista täyttyy 2, taseessa on kattamatonta alijäämää (huom. uuden Kuntalain 410/2015) mukaiset kriteerit)	Tunnusluvuista täyttyy enintään 2	Emon tilinpäätöksessä ei ole kattamatonta alijäämää, tunnusluvuista 2 täyttyy.
Nykyistä laajempi sosiaali- ja terveysalue syntyy	Laajempaa soite- aluetta tunnustellaan	Hallitus on esittänyt, että maahan perustetaan 18 itsehallintoaluetta, joista 15 järjestää itse alueensa sosiaali- ja terveyspalvelut	Itsehallintoalueet aloittavat toimintansa 1.1.2019	Itsehallintoalueet aloittanevat toimintansa 1.1.2020
Toteutetaan kuntaliitosselvitys tulevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla	Kuntarakennelaki on eduskunnan käsittelyssä	Selvitys on tehty ja käsitelty kaupunginvaltuustossa	Ei toimenpiteitä.	Ei toimenpiteitä.
Kaupunkilaisten terveyttä kyetään parantamaan	Haapaveden sairastavuusindeksi on 1,641	Sairastavuusindeksi 129 (v. 2015) ja kansansairauksien summaindeksi 160 (v. 2015).	Sairastavuusindeksi laskee 5 %	Sairastavuusindeksi 129 (v. 2015) ja kansansairauksien summaindeksi 160 (v. 2015).
Kaupungin henkilöstömenojen kehitys on alle maan keskiarvon	Haapavesi: 3,0 % Koko maa: 4,1 %	Haapavesi: 1,37 % Koko maa: -0,2 %	Haapavesi -0,2 %	Haapavesi: henkilöstömenot laskivat edellisestä vuodesta Siikalatvan eron vuoksi
Kaupungin henkilöstön	16,6 pv/hlö	14,4 pv/hlö	12 pv/hlö	12,1 pv/hlö

sairauspoissaolot vähenevät				
Nuorten yhteiskuntatakuu toteutuu	Peruskoulusta valmistuneista jatko-opintoihin pääsi 100 %. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 65 (31.1.2013).	Kaikki peruskoulusta valmistuneet pääsivät jatko-opintoihin. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 84 (31.12.2015).	7-24-vuotiaista koulutuksen ulkopuolelle on jäänyt < 6 % Alle 25-vuotiaita työttömiä on alle 40.	Kaikki peruskoulusta valmistuneet pääsivät jatko-opintoihin. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 52 (31.12.2017).

6.3 Käyttötalouden toteutuminen

KAUPUNGINVALTUUSTO

Kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala

<i>Kaupunginvaltuusto</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot			117	0
Toimintamenot	-43	-43	-66	154,6
Netto	-43	-43	51	-119,21

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Lautakunnan sihteeri Pia Harmokivi

<i>Vaalit</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot				0
Toimintamenot	-30	-30	-30	101,09
Netto	-30	-30	-30	101,09

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Ma. talousjohtaja Maria Sorvisto

<i>Tarkastustoimi</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	14	14	28	205,04
Toimintamenot	-16	-16	-32	205,44
Netto	-2	-2	-4	208,12

KAUPUNGINHALLITUS

Kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala

<i>Kaupunginhallitus</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	8 270	8 270	8 115	98,13
Toimintamenot	-10 431	-10 481	-10 087	96,24
Netto	-2 161	-2 211	-1 972	89,17

Kaupunginhallituksen toimialueeseen kuuluvat alla esitetyt tulosalueet yleishallinto, palo- ja pelastustoimi sekä ruoka- ja puhdistuspalvelut

Yleishallinto käsittää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaiset projektit, talouspalvelut, toimistopalvelut, it-palvelut, henkilöstöhallinnon, henkilöstöruokailun, TYKY-toiminnan, henkilöstön työterveyshuollon, elinkeinoelämän kehittämisen, verotuksen, joukkoliikenteen, ympäristölaboratorion ja muun yleishallinnon. Kaupunginjohtajana toimi Antti-Jussi Vahteala. Hallintojohtajana toimi Hannu Haapala tammi-kesäkuussa ja Pia Harmokivi loppuvuoden. Maria Sorvisto toimi talousjohtajana ja Tarmo Pallari kehitysjohtajana.

Vuoden aikana työllistettiin palkkatuella 33 henkilöä. Työllistettyjen määrä kokonaisuudessaan on edellisvuotta vähemmän. Tähän vaikuttivat vuoden aikana määrärahojen niukkuus Ely-keskusten osalta.

Yleishallinnon henkilöstö- ja taloushallintokustannusten sisäinen laskutus on toteutettu vuodesta 2013 alkaen osastoille niiden henkilöstömäärän suhteessa.

Vuoden 2016 lopussa siirtyivät talous- ja henkilöstöhallinnon henkilöstö (5 palkanlaskijaa, 1 maksuliikenteenhoitaja, 1 kirjanpitäjä, 1 laskentasihteeri ja 1 pääkirjanpitäjä) Monetra Oy:n palvelukseen. Yhden palkanlaskijan määräaikainen työsuhde päättyi 31.12.2016. Vuonna 2016 alkoi Wassup-työllisyysprojekti, johon palkattiin 2 henkilöä määräaikaiseen työsuhteeseen (projektipäällikkö ja projektityöntekijä).

Kaupunginvaltuusto päätti 150-vuotisjuhlakokouksessaan 27.5.2016, että kaikkien toimielinten osalta siirrytään kokouskutsujen ja esityslistojen toimittamisessa sähköiseen jakeluun. Elokuun 2016 alusta lukien esityslistoja ei ole enää postitettu paperisena. Kaupunginvaltuuston kokoushuone kaupungintalolla on varustettu tarvittavalla määrällä tietokoneita toimielinten kokouksia varten.

YLEISHALLINTO

Ma. talousjohtaja Maria Sorvisto

<i>Yleishallinto</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	1 378	1 378	2 200	159,62
Toimintamenot	-2 686	-2 736	-3 337	121,97
Netto	-1 308	-1 357	-1 137	83,74

Kaupunginhallitus	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Palkkapussit	17 820	19 000	21 266	17 108	18 901	15 265	13 491
Tositteet	34 000	34 000	32 654	54 620	25 595	85 559	53 808
Lomakkeista sähköisiä %	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	20	50	60	60	60	65	70

PELASTUSTOIMI

Kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala

<i>Pelastustoimi</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	0	0	0	
Toimintamenot	-738	-738	-724	98,1
Netto	-738	-738	-724	98,1

RUOKA- JA PUHDISTUSPALVELUT

Ruoka- ja puhdistuspalvelupäällikkö Arja Mertala

<i>Ruoka- ja puhd.palvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	3 397	3 397	2 725	80,21
Toimintamenot	-3 375	-3 375	-2 885	85,46
Netto	22	22	-160	

MAASEUTUTOIMI

Maaseutuasiamies Eeva Alaraappana

<i>Maaseututoimi</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	0	0	0	0
Toimintamenot	-137	-137	-64	46,46
Netto	-137	-137	-64	46,46

LOMATOIMI

Lomituspalvelupäällikkö Tuija Naakka

<i>Lomatoimi</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	3 494	3 494	3 190	91,3
Toimintamenot	-3 494	-3 494	-3 077	88,07
Netto	0	0	113	

Lomatoimen hallinnolle myönnetään laskennallinen määräraha ja mahdollinen käyttämättä jäänyt osuus jää kaupungin käyttöön.

Varsinaisen lomituksen puolelle myönnetään arviomääräraha, joka täsmätetään vuoden lopuksi. Mela korvaa varsinaisen lomituksen kustannukset täysimääräisesti.

Haapaveden lomituksen paikallisyksikkö huolehtii Haapaveden, Oulaisten ja Raahen kuntien maatalouslomituksista 31.12.2018 saakka, jonka jälkeen toiminta siirtyy maakunnalle.

Vuonna 2017 lomitettujen päivien määrä väheni 1346 päivää vuoteen 2016 verrattuna. Maatalousyrittäjien määrä väheni 10:llä henkilöllä kuten myös karjatilojen määrä 10:llä tilalla.

Mela teki paikallisyksikössä kuntatarkastuksen vuonna 2017.

Lomituspäivät TP 2015	TP 2016	TP 2017
16957	14773	13427

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Rakennustarkastaja Teijo Hyvärinen

<i>Rakennustarkastus</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	71	71	71	99,99
Toimintamenot	-94	-94	-95	100,26
Netto	-23	-23	-23	101,11

Rakennusvalvonnan toiminta koostui lupakäsittelyistä, rakennustarkastustoiminnasta ja rakentamisen ohjauksesta. Rakennuslautakunta kokoontui kahdeksan kertaa toimintavuonna ja asiakäsittelyissä oli kokoluokassaan isoimmat sekä merkittävimmät hankkeet sekä suunnittelutarveharkinta- ja poikkeamispäätökset. Tulot kertyivät lupamaksuista ja hallinnollisista laskutustyötuloista. Rakennuslupien käsittelyaika säilyi normaalitapauksissa yhdessä viikossa.

Rakennuslupien käsittelyssä siirryttiin paperittomaan lupakäsittelyyn vuoden 2017 alusta. Rakentamiseen liittyvät luvat haetaan ja käsitellään sähköisesti ”Lupapiste.fi” palvelussa. Samassa palvelussa lupaan liittyvät asiakirjat myös tallennetaan sähköiseen arkistojärjestelmään.

Rakennusvalvonnan tekniset tunnusluvut

	<u>2016</u>	<u>2017</u>
Poikkeamispäätökset	3	13
Suunnittelutarveratkaisut	4	4
Rakennusluvut	227	212
Rakennusneliöt	33 776	31325

PERUSTURVALAUTAKUNTA

Perusturvajohtaja Ritva Hantula

<i>Perusturvalautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
<i>a</i>				
Toimintatulot	4 308	4 308	4 811	111,67
Toimintamenot	-29 051	-29 609	-29 053	98,47
Netto	-24 743	-25 301	-24 242	95,81

Vuoden 2017 alusta Sosiaali- ja terveystieteiden Helmeen ovat kuuluneet Haapaveden kaupunki ja Pyhännän kunta. Yhteistoimintasopimus uusittiin vastaamaan uutta toimijatilannetta. Ympäristöpalvelut Helmen toiminta on jatkunut ennallaan. Kuntien välinen yhteistyö on toteutettu vastuukuntamallilla, jossa Haapaveden kaupunki toimii vastuukuntana.

Sosiaali- ja terveystieteiden Helmen toiminta organisoitiin uudelleen ja toimintoja sopeutettiin vastaamaan Haapaveden kaupungin ja Pyhännän kunnan väestön palvelutarvetta. Uusittuun organisaatioon on oltu tyytyväisiä ja palvelut on saatu sopeutettua vastaamaan nykyistä palvelutarvetta.

Valmisteilla olevan valtakunnallisen maakunta- ja sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen aloitusajankohta siirtyi vuoden 2020 alkuun. Näin ollen Sosiaali-terveyspalveluiden sekä ympäristöpalveluiden järjestäminen siirtyy 18 maakunnan vastuulle 1.1.2020 edellyttäen, että valmisteilla oleva lainsäädäntö hyväksytään eduskunnassa keväällä 2018. Pohjois-Pohjanmaan maakunta on valmistautunut tulevaan sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistukseen sekä maakuntaudistukseen useilla eri hankkeilla. PopSTer-hankkeessa, joka päättyi vuoden 2017 lopussa, luotiin malleja ja toimenpideohjelma siitä, millä tavalla sosiaali- ja terveyspalvelut järjestetään ja tuotetaan Pohjois-Pohjanmaalla 1.1.2020 alkaen. Hankkeen päätyttyä valmistelua on jatkettu vastuuvalmistelijoiden toimesta. Muun kuin sosiaali- ja terveydenhuollon osalta uudistuksen valmistelua on jatkettu useissa työryhmissä. Sosiaali- ja terveystieteiden Helmestä on edustajia mukana valmistelussa.

PERUSTURVAN HALLINTO

Perusturvajohtaja Ritva Hantula

<i>Perusturvan hallinto/ Perusturvalautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	147731	147731	135526,62	91,7
Toimintamenot	-152931	-152931	-144681,46	94,6
Netto	-5200	-5200	-9154,84	176,1

TERVEYSPALVELUT

Perusturvajohtaja Ritva Hantula

<i>Terveyspalvelut/ Perusturvalautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	1967252	1967252	1558473,75	79,2
Toimintamenot	-5164461	-5164461	-5080206,79	98,4
Netto	-3197209	-3197209	-3521733,04	110,1

Sosiaali- ja terveystoimi Helmen terveyspalvelut on järjestetty Haapaveden terveyskeskuksessa ja Pyhännän terveysasemalla. Haapaveden terveyskeskuksessa toimii virka-ajan lääkäripäivystys haapavetisille ja pyhäntäläisille. Virka-ajan ulkopuolinen lääkäripäivystys ostetaan Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä (Oulaskangas ja Oys) ja hammaslääkäripäivystys Keskipohjanmaan keskussairaalaan. Haapavedellä lääkärin ja hoitajien vastaanottopalvelut toimivat viitenä päivänä viikossa ja Pyhännällä neljänä päivänä viikossa. Muutoin perusterveydenhuollon palvelut toimivat molemmilla terveysasemilla. Haapaveden mielenterveysneuvolasta, perheneuvolasta ja A-klinikalta käyvät työntekijät Pyhännän terveysasemalla tarpeen mukaan 1-2 kertaa viikossa. Suuhygienisti käy myös Haapaveden hammashoitolasta Pyhännän hammashoitolassa kaksi kertaa viikossa. Erikoislääkäriostopalvelut järjestetään Haapaveden terveyskeskuksessa.

Haapaveden terveyskeskukseen saatiin kaksi uutta virkalääkärinä elokuussa. Rajoitetun lääkkeenmääräämisoikeuden omaavat sairaanhoitajat aloittivat uuden toimenkuvan mukaisen työskentelyn vastaanotolla ja fysioterapeuttien suoravastaanottokoulutuksessa olevat fysioterapeutit valmistuivat vuoden lopussa. Erikoissairaanhoitosta siirtyy jatkossa valtimotautipotilaat Tulppa-avokuntoutusryhmiin terveyskeskuksiin. Sairaanhoitopiirin järjestämiin Tulppa-ohjaajakoulutuksiin osallistui henkilökuntaa sekä vastaanotolta että fysioterapiasta.

Tuotantotavoitteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
<i>suoritteet = ao. kuntalaisen käyttämät palvelut koko Helmen alueella</i>				
Haapavesi:				
vastaanottokäynnit (sis.päivystyksen)	19370	22954	19000	18145
terveysneuvontakäynnit	6754	7003	8000	7873
mielenterveysneuvolakäynnit	1675	2048	2200	1904
a-klinikkakäynnit	976	909	750	758
perheneuvolakäynnit	888	774	2080	1278
vuodeosastojen hoitopäivät	5296	5012	6420	4131
fysioterapiakäynnit	2351	2786	2900	2159
hammashuoltokäynnit	10844	8392	10000	8712
laboratoriotutkimukset	125465	79675	85000	77752
röntgentutkimukset	1656	2122	2150	2107
Pyhäntä:				
vastaanottokäynnit (sis.päivystyksen)	3238	3767	2120	3448
terveysneuvontakäynnit	1814	1682	1600	1777
mielenterveysneuvolakäynnit	491	552	500	329
vuodeosastojen hoitopäivät	1055	804	880	676
fysioterapiakäynnit	375	647	500	438
hammashuoltokäynnit	2802	2312	2800	2165
laboratoriotutkimukset	24213	15194	15000	14692
röntgentutkimukset	298	459	400	358
Siikalatva:				
vastaanottokäynnit (sis.päivystyksen)	15522	20382	0	0
terveysneuvontakäynnit	5541	5786	0	0
mielenterveysneuvolakäynnit	1760	1975	0	0
a-klinikkakäynnit	537	676	0	0
perheneuvolakäynnit	447	284	0	0
vuodeosastojen hoitopäivät	5058	5288	0	0
fysioterapiakäynnit	1921	3892	0	0
hammashuoltokäynnit	9781	7940	0	0
laboratoriotutkimukset	103643	66420	0	0
röntgentutkimukset	1413	1886	0	0
Siikalatvan kunta eronnut Sosiaali- ja terveystieteiden piiristä Helmentä 1.1.2017 alkaen				

ERIKOISSAIRAANHOITO

Johtava ylilääkäri Anne Niemelä

<i>Erikoissairaanhoito/ Perusturvalautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	2000	2000	1215,04	60,8
Toimintamenot	-8297000	-8297000	-8234123,79	99,2
Netto	-8295000	-8295000	-8232908,75	99,3

Suurin osa erikoissairaanhoitosta toteutetaan sairaanhoitopiirin kautta. Haapaveden aikuispsykiatria hoidetaan K-PKS:ssa. Vuonna 2017 sairaanhoitopiirin osuus erikoissairaanhoiton kustannuksista on 99,25 %. TA 2018 osuus erikoissairaanhoiton kustannuksista on sama kuin vuonna 2017. Lisäksi palveluja ostetaan Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymältä sekä yksityisiltä tahoilta. Sairaaloiden välisen työnjaon mukaisesti Raahen sairaala on pehmytkudoskirurgian vastuusairaala, mikä lisää Raahen sairaalan käyttöä. Erikoissairaanhoiton palveluja ostetaan potilaiden palvelutarpeen mukaan. Erikoissairaanhoiton kustannuksiin sisältyy ensihoito.

ERIKOISSAIRAANHOITO TOTEUTUMA 1-12/2017				
Tavoitteet	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017
PPSHP				
hoitopäivät	4079	4186	4300	3370
avohoitokäynnit	7998	8204	7800	8295
Muut sairaanhoitopiirit				
hoitopäivät	60	54	25	37
avohoitokäynnit	58	43	31	49
Yksityiset				
hoitopäivät	0	0	0	0
avohoitokäynnit	98	97	60	73

HOITO- JA HOIVAPALVELUT

Hoito- ja hoivapalvelupäällikkö Marko Niiranen

<i>Hoito- ja hoivapalvelut/ perusturvalautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	1471061	1471061	2085850,48	141,8
Toimintamenot	-8763565	-8763565	-8472782,8	96,7
Netto	-7292504	-7292504	6401941,72	87,8

Vanhuspalvelut yhdistyivät vuodeosaston kanssa hoito- ja hoivapalveluiksi 2017 vuoden alusta. Vanhuspalveluissa on edistetty ensisijaisesti vanhusten selviytymistä omissa kodeissaan mahdollisimman pitkään ja tuettu heidän toimintakykyään ja omatoimisuuttaan. Jokaiselle palveluja tarvitsevalle ikäihmiselle on pyritty järjestämään yksilölliset ja tarpeenmukaiset palvelut kotihoidossa, asumispalveluissa, vuodeosastohoidossa ja laitos- ja perhehoidossa. Kotona asuvien ikäihmisten turvallisuutta on parannettu ottamalla käyttöön uutta teknologiaa turvapuhelimissa. Kotihoidossa on käynyt lääkäri kerran viikossa tekemässä konsultaatioita. Asumispalveluiden lääkäripalvelut on järjestetty Attendo Oy:n etälääkäripalveluna, palvelu on todettu tärkeäksi ja toimivaksi. Fysioterapeutti aloitti toiminnan kotihoidossa ja asumispalveluissa. Vuodeosaston ja kotihoidon välissä toimii kotiutushoitaja/palveluohjaaja. Vuodeosaston, kotihoidon ja vastaanoton kanssa aloitettiin tehostetun kotihoidon kehittämistyö. Tarkoituksena on käynnistää tehostetun kotihoidon kokeilu vuonna 2018.

Palvelusetelillä tuotettavia palveluja olivat tilapäinen - ja säännöllinen kotihoito, tilapäinen - ja jatkuva palveluasuminen sekä omaishoitajan vapaan aikaisen hoivan järjestäminen. Ikäihmisten palvelujen ja tukien myöntämisen perusteena olivat lautakunnan päättämät kriteerit. Tehostettuun palveluasumiseen uudistettiin palveluseteli ja sääntökirja loppuvuodesta.

Omaishoidon tuella tuettiin kotona asumista ja palvelutarpeen arviointia. Omaishoidon tuen myöntäminen jaettiin niin, että alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuki siirtyi perhe- ja sosiaalipalveluihin ja hoito- ja hoivapalveluihin jäi yli 65 -vuotiaiden omaishoidontuki. Palveluohjausta yhtenäistettiin sosiaalipuolen kanssa. Samoin yhtenäistettiin perhehoidon toimintamalli. Ikäihmisten yksinäisyys on iso haaste. Tätä pyrittiin lieventämään päivätoiminnalla. Päivätoimintaa oli kolmena päivänä viikossa ja kuntouttavien toimintojen kautta saatiin tarpeellista apua lisäämään viriketoimintoja. Ikäihmisten terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintaa kehitettiin yhteistyössä terveystuolien ja järjestöjen kanssa. Sosiaali- ja terveystuoli Helmi sai vetovastuun hallituksen I & O kärkihankkeen omaishoidontuen maakunnallisesta kehittämisestä.

Yhteistyötä tiivistettiin Omaishoitajat ja läheiset ry:n sekä Linkki-projektin kanssa. Vanhus- ja vammaisneuvosto antoi mm. lausunnon ja kehittämiskohtia uuden yksityisen hoivayksikön rakentamiseen. Samoin neuvosto antoi mittareita hyvinvointikertomukseen.

Vuodeosasto toimi 20 paikkaisena akuuttivuodeosastona. Ammatillinen osaaminen henkilöstössä on vahva. Saattohoito on viety korkealle tasolle. Hoitotyö on yksiköllistä ja kuntouttava ote on arkipäivää. Osaston henkilöstö koulutti toisiaan ergonomiassa ja osa henkilökunnasta osallistui ERGO -korttikoulutuksiin.

Asumispalvelut	Tavoite 2016	Toteuma 2016	Ero 2016	Tavoite 2017	Toteuma 2017	Ero 2017
Ryhmäkodit Haapavesi	5250	5151	-99	5400	5014	-386
Asumispalvelut Haapavesi	11000	10681	-319	11000	10851	-149
Palveluseteli kotihoito Haapavesi	40	40	0	40	37	-3
Palveluseteli asumispalvelut Haapavesi	3200	3748	548	3200	4111	911
Ostetut asumispalv. Haapav.	886	934	48	886	1796	910
Perhehoito Haapavesi	150	198	48	150	259	109
Tukiasunnot Paakkilanhovi	6570	6447	-123	6570	5845	-725
Yhteensä	27 096	27 199	103	27 246	27 913	667
Laitohoito	Tavoite	Toteuma	Ero	Tavoite	Toteuma	Ero
Nokela laitosasuminen	7300	7078	-222	7300	7123	-177
Yhteensä	7300	7078	-222	7300	7123	-177

PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT

Sosiaalipalvelupäällikkö Airi Juntunen

<i>Perhe- ja sosiaalipalvelut/ Perusturvalautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	717944	717944	922678,81	128,5
Toimintamenot	-6661428	-7220028	-7118905,18	98,6
Netto	-5943484	-6502084	-6196226,37	104,2

Sosiaalipalvelujen tuottaminen on kuntien tehtävä. Palveluiden kirjo on laaja. Niiden tavoitteena on ehkäistä sosiaalisia ongelmia, ylläpitää sosiaalista turvallisuutta ja tukea ihmisten omatoimisuutta. Sosiaali- ja terveystieteiden Helmi tuottaa sosiaalipalveluja Haapaveden kaupungin asukkaille.

Aikuissosiaalityön yhteistyö on lisääntynyt päihde-, mielenterveys- ja tukikeskuksen kanssa vuoden 2017 aikana. Kunnassa toteutetaan työllistämistä edistävää moniammatillista yhteispalvelua (TYP), jossa aikuissosiaalityö tekee yhteistyötä TE-toimiston ja Kokoomon eri toimijoiden kanssa.

Perhepalveluissa panostetaan lastensuojelun ja perhetyön ennaltaehkäisevään työhön. Olemme mukana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE), jonka tarkoitus on vastata nykyistä paremmin lasten, nuorten ja perheiden eriarvoisuudesta. Haapaveden kaupunki on mukana kehittämässä myös kuntien perhekeskus-toimintamallia. Yhteistyötä sosiaalitoimen, perheneuvolan-, mt – neuvolan-, neuvolan ja kehitysvammahuollon kanssa on kehitetty säännöllisesti pidettävillä työpalaverilla.

Lakisääteiset vaikeavammaisten henkilöiden oikeudet ja alle 65-vuotiaiden omaishoidontuki hoidetaan vammaispalvelujen kautta. Yhteistyötä tehdään kehitysvammahuollon kanssa. Kehitysvammahuolto tuottaa kehitysvammalaissa määrätyt erityishuollon palvelut kehitysvammaisille. Laitoshoidon purku kalliista ostopalveluista on onnistunut suurelta osin hyvin.

Perhe- ja sosiaalipalvelut	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017				
Työmarkkinatuen kuntaosuus € / Haapavesi	294079	352135						(nykyisin keskushallinnossa)
Työmarkkinatuen kuntaosuus € / Siikalatva	242699	216240						
Toimeentulotukea saaneet taloudet / Haapavesi	368	396	164	141				(vain täydentävä- ja ennaltaehkäisevä -17)
Toimeentulotukea saaneet taloudet / Siikalatva	222	218						
Sijoitettujen lasten lukumäärä / Haapavesi	14	20	19	18				(tilanne per 31.12.)
Sijoitettujen lasten lukumäärä / Siikalatva	10	13						

YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA

Ympäristöpalvelupäällikkö Harri Heikkilä

<i>Ympäristöpalvelut/ Ympäristöterveyslautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	727253	727253	708392,25	97,4
Toimintamenot	-1070238	-1070238	1017904,51	93,01
Netto	-342985	-342985	-258424,39	75,3

Ympäristöpalvelut Helmi tuottaa ympäristöterveydenhuollon (elintarvike-, terveydensuojelu-, kuluttajaturvallisuus- ja tupakkalakien mukaiset viranomaistehtävät sekä eläinlääkintähuolto) palvelut Haapaveden, Oulaisten, Siikalatvan ja Pyhännän kuntiin sekä erillisellä sopimuksella eläinlääkintähuollon tehtävät Raahen kaupungin Vihannin kylään. Ympäristönsuojelun toimialan viranomaispalvelut tuotetaan edelleen Haapaveden kaupungin ja Pyhännän kunnan alueelle.

Toiminta-alueen väestöpohja on noin 24 500 asukasta. Tehtävät ovat lakisääteisiä viranomaistehtäviä. Hallintokuntana on Haapaveden kaupunki. Ohjaavana hallintoelimenä toimii alueellinen neuvottelukunta ja toimialan asioista päättää alueellinen ympäristöterveyslautakunta.

Valvonnan (ympäristötarkastajat, ympäristösihteeri, valvontaeläinlääkäri, ympäristöpalvelupäällikkö) toimipisteitä on kolme, jotka sijaitsevat Haapavedellä, Oulaisissa ja Pulkkilassa.

Ympäristöpalvelut Helmen hallinnon toimipiste sijaitsee Haapaveden toimipisteen yhteydessä. Eläinlääkäreiden toimipisteitä (vastaanottoiloja) on kolme, jotka sijaitsevat Haapavedellä, Oulaisissa ja Kestilässä. Toimitilojen yhteydessä on pieneläinten vastaanottoilat, jotka on saneerattu nykyajan toimenpide- ja kirurgiavaatimukset täyttäväksi vuonna 2011.

Ympäristöterveydenhuolto siirtyy vuoden 2020 alusta maakuntahallintoon. Ympäristöpalvelut Helmi on mukana maakuntaudistuksessa ja sen työryhmässä 4.

Viranomaistehtävissä työllistivät edelleen erityisesti sisäilma-asiat, koulujen terveydellisten olojen moniammatilliset tarkastukset, vesilaitosten ja vedenottamoiden valvonta sekä uima- ja uima-allasvesien valvonta. Toteutimme elintarvikevalvontaa kaikissa kohteissa Oiva-tarkastuseriaaiteilla. Tupakkalainsäädäntöä uudistettiin mm. vuosimaksujen ja parveketupakointikiellon suhteen. Ympäristöterveyslautakunta päätti korottaa vuoden 2017 alusta lähtien tupakkalain mukaisia vuosimaksuja huomattavasti kansanterveydellisin perustein.

Ympäristönsuojelun toimialalla ympäristö- ja maa-aineslupakäsittelyt sekä lupien valvonta työllistivät eniten.

Eläinlääkintähuolto tuottaa eläinlääkäripalvelut hyöty- ja pieneläinten omistajille, tuotantotila- ja eläinsuojelutarkastukset sekä muut lakisääteiset tehtävät. Kaikki eläinlääkärin virat ovat täytettyinä. Eläinlääkäreistä ei ole enää pulaa. Eläinlääkintähuollon kokonaissuoritemäärät ovat pysyneet vuosittain lähes saman suuruisina. Pieneläinten vastaanottojen määrät ovat lisääntyneet ja hyötyeläinkäynnit vähentyneet. Pieneläinvastaanotosta peritään kolmiportainen toimenpiteen vaatimustenmukainen klinikkamaksu.

Yksikkö	Tp 2014 käynnit	Tp 2015 käynnit	Tp 2016 käynnit	Ta 2017 käynnit	Tp 2017 käynnit
Haapaveden ell	2507	2423	2438	1740	2033
Kestilän ell	2607	2519	2593	2080	2745
Oulaisten ell	1588	1964	1849	1750	1272
Yhteensä	6702	6906	6880	5570	6050
Ympäristöturv.valv.	952	1116	1153	1050	990
Ympäristönsuojelu	143	150	188	270	206
Yhteensä	1095	1266	1341	1320	1196

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTAKUNTA

Sivistysjohtaja Erkki Seitajärvi

<i>Kasvatus ja koulutuslautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	623	623	691	111
Toimintamenot	13241	13241	13039	98,5
Netto	12618	12618	12348	97,9

Kaikilla peruskouluilla, esiopetuksessa ja lukiossa otettiin käyttöön uudet opetussuunnitelmat syksyllä 2016. Vuonna 2017 on keskitytty kaikilla kouluasteilla uuden opetussuunnitelman käyttöönottoon. Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön uusi varhaiskasvatussuunnitelma 1.8.2017.

Koulujen digitalisaatiota on jatkettu vähitellen investoimalla infraan, osallistumalla digihankkeisiin ja kouluttamalla opettajia digiloikkaa varten. Myös päiväkoteihin on hankittu tarvittavat tietoverkot ja laitteita digitaalisuuden hyödyntämiseksi varhaiskasvatuksessa.

Varhaiskasvatuksessa siirryttiin tuntiperusteisiin asiakasmaksuihin ja uuteen sähköiseen järjestelmään joulukuussa 2017. Kasvatus- ja koulutuslautakunta teki päätöksen palvelusetelin käyttöönotosta varhaiskasvatuksessa 1.1.2018 alkaen.

Kouluverkkoon ei tehty muutoksia vuonna 2017. Kouluverkkotyöryhmä on kokoontunut vuoden aikana useita kertoja ja kerännyt pohjatietoja mahdollisia kouluverkkoratkaisuja ja uuden koulun rakentamista varten.

Varhaiskasvatuspalveluissa on käyty alustavia neuvotteluja yksityisten varhaiskasvatuspalveluja tarjoavien yritysten kanssa heidän kiinnostuksestaan tarjota palveluja paikkakunnalla.

Koulujen kerhotoiminnan tukemiseen saatiin avustusta opetushallitukselta 11 000 euroa.

Varhaiskasvatus

Rauni Siirtola, päivähoiton ohjaaja

<i>Päivähoito</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	326	326	330	119,2
Toimintamenot	4107	4107	3786	92,2
Netto	3781	3781	3456	91,4

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestettiin Haapavedellä Ahjolan ja Onnimannin päiväkodeissa, Metsätähdet- ja Minttula -ryhmäperhepäiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä vaihteli melkoisesti vuoden 2017 aikana. Varhaiskasvatukseen osallistui 355 lasta. Toimintaa kehitettiin ottamalla käyttöön uusi Haapaveden varhaiskasvatussuunnitelma, joka on laadittu valtakunnallisten perusteiden mukaan. Yhteistyötä perheiden, esi- ja perusopetuksen, sosiaalityön ja eri asiantuntijoiden kanssa on jatkettu ja tehostettu mm. säännöllisillä yhteistyöpalavereilla. Perhepäivähoito oli varsinkin pienten lasten osalta toivottu hoitomuoto. Perhepäivähoitajien määrä väheni kesällä 2017. Uusia perhepäivähoitajia ei kuitenkaan saatu syksyn aikana rekrytoitua.

Päiväkodeissa järjestettiin esiopetusta lapsille, jotka tarvitsivat päivähoitoa esiopetuksen lisäksi. Esikoululaisia oli keväällä 50 ja syksyllä 45.

Haapaveden kaupunki tuki lapsiperheitä yksityishoidon tuella sekä yksityisen hoidon tuen kuntalisällä. Yksityinen päiväkotijärjestelmä Pilke Taikapuisto tarjosi varhaiskasvatuspalveluja noin 40-50 lapselle. Moni perhe palkkasi myös hoitajan omaan kotiinsa yksityiseksi perhepäivähoitajaksi. Vuoden aikana käytiin keskusteluja ja tehtiin selvitystä yksityisen hoidon lisäämiseksi Haapavedelle.

Varhaiskasvatus	TA 2017	TP 2017
hoitopäiviä	34000	31951
alle kouluikäisiä lapsia	665	658
lapsia päivähoitossa 31.12.	250	244
hoitolapsia ajalla 1.1.-31.12.		355

Hoitopäivissä osapäivät muutettu kokopäiviksi. Hoitopäiviä ennakoitua vähemmän, koska esikoululaisia oli syksyllä arvioitua enemmän. Hoitopäivät eivät sisällä esiopetuspäiviä.

Peruskoulutus

Erkki Seitajärvi, sivistysjohtaja

<i>Peruskoulutus</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017
Toimintatulot	261	261	311
Toimintamenot	8157	8157	8327
Netto	7896	7896	8016

Haapaveden kaupunki sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin lukuvuodelle 2017-18 kaikkiaan 46 000 euroa. Tällä avustuksella on palkattu koulunkäynninohjaajia sekä lisätty jakotunteja keskustan ja kylien alakouluille.

Haapaveden kaupunki sai opetushallitukselta perusopetuksen uuden pedagogiikan, uusien oppimisympäristöjen ja uusien opetussuunnitelman perusteiden mukaiseen kehittämis- ja koulutustoimintaan vuodelle 2017 kaikkiaan 10 000 euroa. Avustuksen turvin on järjestetty kaikille kouluille tutoreiden ohjauskäyntejä. Tutorit ohjaavat opettajia mm. digitaalisten oppimateriaalien ja -välineiden käytössä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston myöntämän Liikkuva koulu –hankkeen avustuksen (34 000 euroa) käyttöön saatiin jatkoaikaa 30.5.2018 saakka. AVI myönsi hankkeelle keväällä 2017 jatkorahoitusta 4000 euroa. Hankkeen tarkoituksena on lisätä koululaisten ja liikkumista arjen koulutyön keskellä kouluttamalla opettajia lisäämään liikunnallisia elementtejä opetustyöhön.

Avustuksilla on pystytty rahoittamaan sellaista kehittämistoimintaa, jota ilman valtion lisärahoitusta olisi ollut vaikea toteuttaa.

Oppilaat TA 2017	TP 2017
Alakoulu 630	651
Yläkoulu 326	329

Lukio

Erkki Seitajärvi, rehtori

<i>Lukio</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	35	35	51	145,7
Toimintamenot	976	976	927	95,0
Netto	941	941	876	93,1

Kaikilla lukion opiskelijoilla on ollut opiskelukäytössä syksystä 2016 lähtien oma henkilökohtainen tietokone, jonka hankintaa kaupunki on tukenut rahallisesti. Sähköiset ylioppilaskokeet on otettu syksystä 2016 lähtien vaiheittain käyttöön siten, että viimeisetkin ylioppilaskirjoitusten kokeet suoritetaan tietokoneella keväällä 2019. Sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin on valmentauduttu muuttamalla myös opiskeluaikaiset kurssikokeet sähköisiksi. Tällä hetkellä lähes kaikki kurssikokeet tehdään sähköisesti. Yhteistyötä kurssien järjestämisessä Siikalatvan ja Kärämäen lukioiden kanssa on jatkettu. Lukion markkinointia on tehostettu voimakkaasti kuluneena lukuvuonna.

Uuden opetussuunnitelman käyttöönotossa on keskitytty opiskelijoiden osallistamisen lisäämiseen mm. käynnistämällä tiimitoiminta. Lisäpanostuksia on tehty myös opinto-ohjaukseen ja opiskelijoiden tukitoimiin.

Lukion opiskelijamäärän lasku on pysähtynyt ja vakiintunut n. 100-110 opiskelijan tasolle.

Oppilaat	TA 2017	TP 2017
	106	100

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala

<i>Hyvinvointilautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	638	638	551	86,36
Toimintamenot	-2 858	-2 928	-2 650	90,51
Netto	-2 220	-2 290	-2 099	91,67

KIRJASTOPALVELUT

Kirjastonjohtaja Sari Seitajärvi

<i>Kirjastopalvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	22	22	26	101,02
Toimintamenot	-458	-458	-415	92,16
Netto	-436	-436	-389	91,39

Käytetty asukasluvu 7098

KIRJASTO	TA 2017	TP 2017
Lainojen määrä/ pääkirjasto	90 000	89487
Lainojen määrä/ kirjastoauto	48 800	44790
Lainan hinta	3,14	2,92
Lainat/ asukas	19	18,92
Hankintojen määrä	4200	4435
Fyysiset käynnit/ asukas	10	8,09
Aukiolotunnit	3 000	3229,1

Kirjaston aukioloajat olivat entisellään eli pääkirjasto oli avoinna keväällä ja syksyllä maanantaista perjantaihin klo 10:00 – 19:00. Kesä-heinäkuussa kirjasto oli avoinna 9:00 -19:00. Kirjasto pidettiin auki myös 22 lauantaina, joista yksi oli Taiteidenyö.

Myyntipalvelut jatkuivat entisellään eli kirjasto myi yhden päivän kirjastoautopalvelua Raaheen ja kirjastonjohtajapalvelut Pyhännälle.

Lainausmäärä pysyi samana edelliseen vuoteen verrattuna (+0.02%). Sen sijaan kirjaston kävijämäärä nousi 700 käynnillä vuoteen 2016 verrattuna.

Fyysisen aineiston lisäksi asiakkaiden käytössä oli myös e-kirjoja, e-äänikirjoja, Naxos e-musiikkitietokanta ja ePress-kotimainen sanomalehtitietokanta. Erityisesti e-kirjojen lainaus kasvoi. Aikuisten lukutaito-hankkeesta pysyvinä käytäntöinä jatkuivat edelleen lukuhetket hoitolaitoksissa ja lukupiiri kirjastossa. Kirjastossa kävivät kirjailijavieraina Ari Heinonen, Rauno Jääskeläinen, Anni Kytömäki, Teemu Keskisarja ja Anneli Kanto. 100 merkittävää tietokirjaa – näyttelyn avajaisissa vierailivat myös kirjailijat Jukka-Pekka Pietiäinen ja Risto Niku. Anneli Kanto vieraili

myös Hyttikallion koululla kirjaston kutsumana, vierailuun osallistuivat kaikki koulun oppilaat.

Keväällä kirjastossa pidettiin Kirjastopyhä, osallistuttiin Ratraceen kirjavinkkauskioskilla ja lastenkulttuuriviikkoihin neljänä lauantaina eli Käden taitojen askartelupajoilla, Onnen lähettilään satusseikkailulla, Soiva satu –tapahtumalla ja satutunneilla. Lisäksi keväällä pidettiin Tarinapaja yhdelle ryhmälle. Kesäpelimannit vierailivat kirjastollakin. Syksyllä kirjastossa oli Itsenäisyyspäivän etkot, 24 tuntia sarjakuvaa –tapahtuma, Pelipäivä ja Kirjahetki aikuisille.

Koulu yhteistyötä toteutettiin pitämällä 7. luokille kirjastonkäytönopetukset ja lukion aloittaville tiedonhaunopetus sekä kirjavinkkaukset 8.luokille. Lisäksi vinkattiin osalle alakouluista ja opastettiin kaikki eskarit ja ekaluokkalaiset kirjaston käyttöön.

Kirjastossa oli 9 näyttelyä, joista osa järjestettiin yhteistyössä kulttuuritoimen kanssa.

LIIKUNTAPALVELUT

Liikuntasihteeriksi Kati Mäntylä

<i>Liikuntapalvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	323	323	299	92,41
Toimintamenot	-1 101	-1 101	-1 014	92,05
Netto	-778	-778	-715	91,9

Toiminnalliset tavoitteet:

Liikuntapalvelut luovat edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä ja terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät. Liikuntapaikkatarjontaa on lisätty ottaen huomioon erityisliikunnan tarpeet. Liikuntapalvelut järjestävät kuntalaisille vapaa-aikapalveluita sekä toimintaa yhteistyössä eri tahojen kanssa mm. liikuntatoimintaa, kilpaurheilua sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, edistäen kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä ottamalla huomioon erityisesti lapset ja nuoret. Palveluihin kuuluvat ulkoliikunta-alueet, jäähalli sekä liikunta-/uimahallitoiminta. Liikuntapaikkojen kehittäminen sekä kunnossa pitäminen on edistänyt kuntalaisten kiinnostusta liikuntaa kohtaan, joka on näkynyt liikuntapaikkojen kävijämäärien kasvuna.

Palvelukuvaus:

- ulkoliikuntapalvelut (latualueet, jääalueet, urheilukenttä, pesäpallokenttä, frisbeegolf, tenniskenttä, uimarannat), toteutettiin ulkoliikunta-alueiden kunnossapito henkilökunnan sekä yhteistyökumppaneiden toimesta, hiihtolatujen kunnossapito on hoidettu ostopalvelusopimuksella.
- uimahallitoiminta hoidettiin liikuntapalveluiden henkilökunnan toimesta
- liikuntahallitoiminta hoidettiin liikuntapalveluiden henkilökunnan toimesta
- jäähallitoiminnan kunnossapito on hoidettu liikuntapalveluiden henkilökunnan sekä yhteistyökumppaneiden toimesta, jäähallissa on järjestetty myös muita tapahtumia
- kehitettiin uusia matalankynnyksen liikuntaryhmiä perheille sekä vähän liikkuville työkäisille
- kilpailutoimintaa järjestettiin yhteistyössä urheiluseurojen sekä muiden toimijoiden kanssa

LIIKUNTATOIMI	TA 2016	TP 2016	TA 2017	TP 2017
Vaikuttavuustavoitteet %	90%	94%	100 %	96 %
Tuotantotavoite	90 000	94 000	110 000	105 000

Vaikuttavuustavoitteet: liikuntapalveluiden käyttöaste prosenteissa sisä-/ulkoliikunta-alueilla. Uimahallin kävijämäärä on pysynyt ennallaan edellisvuoteen verrattuna. Jäähallitoimintaan saatiin rullakiekko mukaan kesäkaudeksi, joka osaltaan lisäsi jäähallin sekä liikuntapalveluiden käyttöastetta.

Tuotantotavoitteet: kävijämääriin on laskettu kaikkien liikunta-alueiden käyttäjät, mukaan lukien kaikki ulkoliikunta-alueet.

KULTTUURIPALVELUT

Vs. kulttuurisihteeri Johanna Prokkola

<i>Kulttuuripalvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	29	29	31	104,84
Toimintamenot	-233	-233	-225	96,38
Netto	-204	-204	-194	95,17

Toiminnalliset tavoitteet

Kulttuuritoimi tuottaa kuntalaisille monenlaista kulttuuritoimintaa yhteistyössä erilaisten toimintaryhmien, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa siten, että kävijämäärät kasvavat. Kulttuuritoimi ohjaa lapset ja nuoret harrastusten/kulttuuritoiminnan pariin. Lisäksi huomioidaan kasvavan eläkeläisväestön kulttuuritarjonta. Järjestettiin yksittäisiä sekä isompia tapahtumakokonaisuuksia pääasiassa yhteistyössä eri tahojen kanssa eri ikäryhmille, esimerkiksi 2 kk: n mittaiset Lasten ja nuorten kulttuuriviikot, Taiteiden yö, sekä mm. teatterimatkoja eläkeläisyhdistysten kanssa. Kävijämäärät pysyivät edellisten vuosien tasolla. Tapahtumia on tarjottu avoimina yleisötilaisuuksina sekä suoraan päivähoitolle, kouluille ja ikäihmisille

Palvelukuvaus:

- järjestettiin monipuolisia tapahtumia yhteistyössä eri tahojen kanssa
- toteutettiin näyttelytoimintaa yhteistyössä kirjaston kanssa
- museotoimintaa järjestettiin ja kehitettiin yhteistyössä Haapavesi-Seuran kanssa (ostopalvelusopimus), museoon palkattiin työntekijä kolmeksi kuukaudeksi uudistamaan perusnäyttelyä
- kotiseututyö sekä kotiseutuarkistoa hoidettiin yhteistyössä Haapavesi-Seuran ja kirjaston kanssa
- kulttuurimatkoja järjestettiin yhteistyössä eri yhdistysten kanssa
- Yhteisötaideteos Päreikön näyttelyiden varauksien hoitaminen ja paikalleen laittaminen yhteistyössä nuorten työpajan kanssa
- Kulttuurikeskus Kirnun varauksien hoitaminen

Kulttuuritoimi		TP2015	TA2016	TP2016		
Vaikuttavuustavoitteet %		65	60	65		
Tuotantotavoitteet		20000	16000	20000		
Vaikuttavuustavoitteet: kuntalaisten osallistuminen tapahtumiin. Yhä useampi osallistui kulttuuritoimintaan, koska tapahtumia järjestettiin yhteistyössä laaja-alaisesti eri ikäryhmille.						
Tuotantotavoitteet: kävijämääriin on laskettu kaikki tapahtumat, joissa kulttuuritoimi mukana. Kävijämäärät pysyivät edellisen vuoden tasolla.						

NUORISOTYÖ

Vs. kulttuurisihteeri Johanna Prokkola

<i>Nuorisotyö</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	63	63	59	93,85
Toimintamenot	-335	-335	-252	75,24
Netto	-272	-272	-193	70,90

Toiminnalliset tavoitteet

Nuorisotyö tuottaa lapsille ja nuorille toimintaa yhteistyössä erilaisten toimintaryhmien, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa. Toiminnassa huomioidaan etsivän nuorisotyön ja erityisnuorisotyön laajenevaa toimintakenttää. Nuorisotalo on ollut avoinna nuorille kolmena iltana viikossa erityisnuorisotyöntekijän työpanoksella. Etsivä nuorisotyöntekijä ja yksilövalmentaja ovat verkostoituneet alueella hyvin ja järjestivät yhteistyössä mm. ryhmätoimintoja, mm. kerran viikossa Jelppikahvilaa. Monialainen yhteistyö toteutui ja sitä kehitetään edelleen. Haapavedellä toimii monialainen työryhmä, nuorten palvelu- ja ohjausverkosto, joka kokoontui useamman kerran vuoden aikana. Ryhmä kokoaa tietoa paikkakunnan nuorista ja antaa tietoa toisilleen, jolloin mm. palveluihin ohjaaminen helpottui. Nuorisotyöllä oli käytössään ÄkZone, jossa toimivat nuorten työpaja, etsivä nuorisotyöntekijä, seinätön työpaja (yksilövalmentaja), sekä 4H-toiminnanjohtaja. Kesälomien jälkeen ÄkZone muuttui työllisyyspalveluiden alaiseksi työpajaksi (Kokoomoksi), jossa toimi edelleen myös etsivä nuorisotyöntekijä sekä yksilövalmentaja.

Palvelukuvaus:

- Järjestettiin nuorisotalotoimintaa
- etsivä nuorisotyö/erityisnuorisotyötä tehtiin yhteistyössä eri tahojen kanssa mm. koulujen aulapäivystyksenä Jelppiverkon ja monialaisen yhteistyön puitteissa
- nuorisovaltuusto kokoontui useita kertoja vuoden aikana, ja oli mukana järjestämässä tapahtumia
- järjestettiin erilaisia tapahtumia ja matkoja yhteistyössä eri tahojen kanssa, mm. nuorten aktivointitapahtuma RatRace
- järjestettiin perhekeskeistä toimintaa etsivän nuorisotyön, erityisnuorisotyön sekä erilaisten tapahtumien kautta, esimerkiksi lasten kulttuuriviikot ja Folkin lasten päivä

Nuorisotyö		TP2015	TA2016	TP2016	
Vaikuttavuustavoitteet %		25	40	30	
Tuotantotavoitteet		2100	4000	3500	
Etsivän nuorisotyöntekijän asiakaskontaktit/asiakkuudet		46	50	57	
Yksilövalmentajan asiakaskontaktit/asiakkuudet				25	
Vaikuttavuustavoitteet: nuorten osallistuminen nuorisotalotoimintaan. Uusia kävijöitä osallistui talotoimintaan					
Tuotantotavoitteet: nuorisotalon kävijämäärät (vain alle 29-vuotiaat). Kävijöitä oli koko vuonna n. 3500.					
Etsivän nuorisotyöntekijän asiakaskontaktit. Yhä useampi tarvitsee etsivän palveluita.					
Yksilövalmentajan asiakaskontaktit. Moni tarvitsee yksilövalmentajan palveluita esim. pajajakson jälkeen.					

TYÖLLISTÄMISPALVELUT

Vs. hallintojohtaja Pia Harmokivi

<i>Työllistämispalvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	200	200	136	68,13
Toimintamenot	-730	-800	-744	93,01
Netto	-530	-600	-608	101,3

KANSALAI SOPISTON JOHTOKUNTA

Rehtori Anu Hultqvist

Jokihelmen opisto	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	1 076	1 076	1 003	93,24
Toimintamenot	-2 058	-2 058	-1 955	95,01
Netto	-982	-982	-952	96,96

Toiminnalliset tavoitteet:

Kansalaisopiston johtokunta	TA 2017	TP 2017
Tavoitteet ja tunnusluvut		
Vapaa sivistystyön opetus		
Tunnit	17 800	18 464,03
Opiskelijat	5 800	5 211
Kurssilaiset	11 300	13 372
Taiteen perusopetus		
Tunnit	2 900	3 093,25
Opiskelijat	575	570
Kurssilaiset		1 049
Koko opetustoiminta		
Tunnit		18 751,36
Opiskelijat		5 329
Kurssilaiset		13 538
Haapavesi, vapaa sivistystyö		
Tunnit	> 5 255	6 148,47
Opiskelijat,	>2 100	2 156
Kurssilaiset	>4 300	6 211
Talouden tunnusluvut, vapaa sivistystyö		
Oppitunnin keskihinta, brutto €		85,20
Oppitunnin keskihinta, netto €		33,65
Hankerahoitus € - rahoituspäätökset v. 2017: 46 000 €		

Vuosi 2017 oli Jokihelmen opiston kymmenes työvuosi ja alueen kansalaispistotoiminnan 54. toimintavuosi. Kansalaisopiston pitkäaikainen rehtori, Opetusneuvos Liisa Vornanen jäi eläkkeelle 30.4.2017 ja 1.5.2017 rehtorina aloitti Anu Hultqvist.

Kesäkuussa 2017 uudet luottamushenkilöt aloittivat Jokihelmen opiston johtokunnassa. Johtokunnan puheenjohtaja on sopimuksen mukaisesti Oulaisista. Uutena puheenjohtajana aloitti Tuula Aitto-oja. Jokihelmen opisto siirtyi Haapaveden kaupungin sivistyspalveluista hyvinvointipalveluihin ja rehtorin esimiehenä toimii kaupunginjohtaja.

Jokihelmen opisto järjestää ylläpitämisluvan mukaista koulutusta, jonka tavoitteena on edistää kuntalaisten oppivaa ja aktiivista elämäntapaa, tukea kulttuuriin kasvamista, vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen elinvoimaa ja hyvinvointia sekä edistää alueen yhteisöllisiä voimavaroja. Koulutus painottuu taito- ja taideaineisiin, hyvinvointia ja terveyttä edistäviin aineisiin, tieto- ja viestintätekniikkaan sekä kieli- ja kulttuuriaineisiin. Lisäksi opisto järjestää maahanmuuttajien kotoutumista tukevaa koulutusta. (OPM Drno 219/532/2012).

Jokihelmen opisto on aktiivinen alueellinen toimija, monipuolisen vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen järjestäjä. Kehittämistoiminta v. 2017 on noudattanut Kumppanuuskampus -hankkeen, KOTVA 2016 ja PROMERI -hankkeiden tavoitteita. Kumppanuuskampus -yhteistyö on Haapaveden Opiston, Haapaveden lukion, Jokihelmen opiston ja Jokilaaksojen musiikkiopiston toimintaa. Yhteistyön tavoitteena on luoda yhteistyöoppilaitoksille toimintamalli, Kumppanuuskampus, joka tähtää oppilaitosrajat ylittävän yhteistyön ja kumppanuuden toteuttamiseen opetustarjonnassa, henkilöstön osaamisen kehittämisessä sekä kulttuuritoimijoiden ja yritys yhteistyön tiivistämisessä.

KOTVA 2016 -hankkeessa toteutettiin v. 2017 yhteensä 15 koulusta, joihin osallistui 216 henkilöä. Hanke päättyi 31.5.2017. PROMERI -hanke alkoi 21.4.2017 ja Meri-Pohjolan opistopiirin alueella toteutettiin yhteensä 8 koulutusta, joihin osallistui yhteensä 237 henkilöä. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen, kädentaitojen, musiikin ja tanssin yleisen oppimäärän sekä tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelmatyö aloitettiin uusien valtakunnallisten tutkinnonperusteiden valmistuttua syksyllä 2017. PROMERI -hanke jatkuu vuonna 2018.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Tekninen johtaja Risto Rautio

<i>Tekninen lautakunta</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	4 729	4 729	2 232	96,52
Toimintamenot	-4 336	-4 336	-1 699	98,93
Netto	393	393	533	69,97

TEKNINEN HALLINTO

Tekninen johtaja Risto Rautio

<i>Tekninen hallinto</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	5	5	46	888,09
Toimintamenot	-288	-288	-338	117,32
Netto	-283	-283	-291	103,14

KIINTEISTÖPALVELUT

Kiinteistöpäällikkö Teijo Hyvärinen

<i>Kiinteistöpalvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	3 060	3 060	3 403	111,19
Toimintamenot	-2 427	-2 427	-2 720	112,08
Netto	633	633	683	107,78

Tulosalueella hoidetaan omassa käytössä olevien kiinteistöjen huoltopalvelu, kunnossapito ja Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:n teollisuushallien teknien hallinnointi ja huoltopalvelu. Toimintaan kuuluu myös palvelutehtävät, joita hallintokunnat voivat tilata palveluyksiköltä.

Kustannustehokkuutta toimintaan saadaan kilpailuttamalla hankintoja ja keskittämällä ne suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Sähkön ja lämmityksen öljyn hankinnoissa on kilpailutukset tehty yhdessä Kuntaliiton hankintarenkaan kanssa. Kiinteistöjen lämmön, sähkön ja veden kulutusseurantaa pidetään yllä ja pitkäjänteisellä seurannalla ja oikeilla energiansäästötoimilla luodaan tehokas ja laadukas tilaympäristö. Toimintamittareina seurannassa käytetään lämmön- (kwh/m³), sähkön- (kwh/m³) ja veden- (l/m³) ominaiskulutuksia.

Kiinteistötoimi	TP 2016	TA2017
kerrosala (km ² *1000)	70	70
Tilavuus (m ³ *1000)	265	265

YHDYSKUNTAPALVELUT

Maanrakennuspäällikkö Paulos Tekka

<i>Yhdyskuntapalvelut</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	273	273	219	80,29
Toimintamenot	-592	-592	-536	90,58
Netto	-319	-319	-317	99,37

Toiminnalliset tavoitteet

Kadut ja puistot yksikön toiminta sisältää katujen, katuvalojen ja puistojen suunnittelun, rakentamisen ja kunnossapidon. Lisäksi yksikön tehtäviin kuuluu haja-asutusalueen talviaurauksen järjestäminen ja yhdyskuntatekninen rakennuttaminen ja rakennustöiden valvonta Haapavedellä.

Yksikkö on pääasiassa tilaajaorganisaatio ja suurin osa töistä kilpailutetaan ja teetetään yksityisillä urakoitsijoilla.

Vuoden 2017 aikana on rakennettu kunnallistekniikkaa uusille asuinalueille. 2017 aikana on myös peruskorjattu Puistotie ja sekoitusjyrsitty Teollisuustie ja osa Allastiestä. Edellä mainittujen lisäksi yksikön toimesta on kunnostettu useita muita katu- ja kunnallistekniikan rakenteita. 2018 aikana tullaan suorittamaan katualueen perusparannus ja kunnoltaan heikentyneiden katualueiden osalta tullaan tekemään tiealueiden kunnostustöitä.

Lisäksi 2018 aikana on tavoitteena kehittää keskusta-alueen kaupunkikuvaa ja yleisiä puistoalueita.

	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TA 2017	TP 2017	TA 2018
Kadut ja yleiset alueet								
Katujen kunnossapito/km	35	35	36	37	37,4	37,5	37,5	37,5
Avustettavat yksityistiet/km	245	245	245	245	245	245	245	245
Kevyen liikenteen väylät/km	4,5	4,5	4,1	4,4	4,6	4,6	4,6	4,6

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Tekninen johtaja Risto Rautio

<i>Vesi- ja viemärlaitos</i>	Alkuperäinen talousarvio 2017	Talousarvio + muutokset	Toteuma 2017	TA tot %
Toimintatulot	1 391	1 391	897	64,48
Toimintamenot	-1 029	-1 029	-696	67,59
Netto	362	362	-201	55,63

Haapaveden kaupunki on yhtiöittänyt vesi- ja viemärlaitoksen 1.9.2017 alkaen Haapaveden Vesi

Oy:ksi.

6.4 Määrärahojen toteutuminen

6.4.1 Tuloslaskelman toteutuminen

TULOSLASKELMA	TA2017	LTA2017	TA2017	TP2017	%
Toimintatuotot					
Myyntituotot	7 668 649		7 668 649	7 474 055	97,5 %
Maksutuotot	3 608 884		3 608 884	3 373 090	93,5 %
Tuet ja avustukset	710 322		710 322	715 307	100,7 %
Muut toimintatuotot	595 634		595 634	936 307	157,2 %
	12 583 489		12 583 489	12 498 758	99,3 %
Valmistus omaan käyttöön				46 313	
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-29 067 639	-70 000	-29 137 639	-27 473 192	94,3 %
Palkat ja palkkiot	-22 195 757	-54 684	-22 250 441	-21 567 150	96,9 %
Henkilösivukulut	-6 871 882	-15 316	-6 887 198	-5 906 042	85,8 %
Eläkekulut	-5 425 013	-11 935	-5 436 948	-5 327 539	98,0 %
Muut henkilösivukulut	-1 446 869	-3 381	-1 450 250	-578 503	39,9 %
Palvelujen ostot	-20 056 239	-548 800	-20 605 039	-20 825 958	101,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 611 967		-3 611 967	-3 375 679	93,5 %
Avustukset	-2 060 900	-14 800	-2 075 700	-2 351 719	113,3 %
Muut toimintakulut	-558 659		-558 659	-591 381	105,9 %
	-55 355 404	-633 600	-55 989 004	-54 617 929	97,6 %
Toimintakate	-42 771 915		-43 405 515	-42 072 857	96,9 %
Verotulot	21 228 000		21 228 000	20 767 559	97,8 %
Valtionosuudet	23 906 000		23 906 000	23 996 767	100,4 %
Rahoitustuotot ja -kulut			0	0	
Korkotuotot	62 800		62 800	119 834	190,8 %
Muut rahoitustuotot	590 000		590 000	1 035 380	175,5 %
Korkokulut	-300 000		-300 000	-269 581	89,9 %
Muut rahoituskulut	-109 000		-109 000	-195 420	179,3 %
	45 377 800		45 377 800	45 454 539	100,2 %
Vuosikate	2 605 885		1 972 285	3 381 682	171,5 %
Poistot ja arvonalentumiset			0		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 180 816		-2 180 816	-1 979 702	90,8 %
Kertaluonteiset poistot			0	0	
Arvonalentumiset			0	-1 000 000	
			0		
Satunnaiset erät			0		
Satunnaiset tuotot		7 563 144	7 563 144	7 563 144	100,0 %
Satunnaiset kulut			0	0	
Tilikauden tulos	425 069,00		7 354 613,43	7 965 124	108,3 %
Tilikauden yli-/alijäämä	425 069		7 354 613	7 965 124	108,3 %

Verotulojen erittely

Tuloveroprosentti oli 22,00 % vuonna 2017.

	TA2017	TP2017	ERO	%
Kunnallisvero	18 379 000	17 803 323,00	-575 677,00	96,9 %
Yhteisövero	1 166 000	1 291 147,00	125 147,00	110,7 %
Kiinteistövero	1 683 000	1 627 859,00	-55 141,00	96,7 %
Verotulot yht.	21 228 000	20 722 329,00	-505 671,00	97,6 %

Kiinteistöverojen perusteet vuodelle 2017 olivat seuraavat:

Yleinen	1,05
Vakituiset asunnot	0,60
Muut asunnot	1,30
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00
Voimalaitokset	3,10
Rakentamattomat rakennuspaikat	3,00

6.4.2 Investointien toteutuminen

INVESTOINTIEN TOTEUMA		Ta 2017			Tilinpäätös 2017			Erotus			
LAUTAKUNTA	HANKE	Tulot	Menot	Netto	Tulot	Menot	Netto	Tulot	Menot	Netto	%
KHALL	Maa- ja metsäalueet	60 000	50 000	10 000	110 132		110 132	50 132	-50 000	100 132	1101
Sel *1	Osakkeet ja -osuudet				219 066	4 772 000	-4 552 934	219 066	4 772 000	-4 552 934	
	Elinkeinopoliittikka					24 079	-24 079		24 079	-24 079	
	It- ja muu kalusto		50 000	-50 000		20 977	-20 977		-29 023	29 023	42
	Kuitahanke		170 000	-170 000		163 709	-163 709		-6 291	6 291	96
	Ruokahuollon kalusto		42 000	-42 000		18 315	-18 315		-23 685	23 685	44
	IT-Mehiläinen	60 000	60 000						-60 000		
Sel *2	Monetran ohjelmien käyttöönotto		115 000	-115 000		117 418	-117 418		2 418	-2 418	102
Lautakunta yhteensä		120 000	487 000	-367 000	329 198	5 116 498	-4 787 301	269 198	4 629 498	-4 420 301	1304
	Myynnit				205 342		205 342	205 342		205 342	
PERUSTURVALTK	IT		206 000	-206 000		15 908	-15 908		-190 092	190 092	8
	Kalusto		10 000	-10 000		15 630	-15 630		5 630	-5 630	156
Lautakunta yhteensä			216 000	-216 000	205 342	31 538	173 804	205 342	-184 462	389 804	-80
	Lähiliikuntapaikat		50 000	-50 000	2 300		2 300		-50 000	52 300	-5
HYVINVOINTILTK	Kalusto		35 000	-35 000					-35 000	35 000	
	HALI-hanke	52 000	65 000	-13 000					-65 000	13 000	
Lautakunta yhteensä		52 000	150 000	-98 000	2 300		2 300		-150 000	100 300	-2
Sel *3	Kalusto		113 000	-113 000		30 770	-30 770		-82 230	82 230	27
KASVATUS- JA KOULUT	IT-hankinnat		139 000	-139 000		124 117	-124 117		-14 883	14 883	89
Lautakunta yhteensä			252 000	-252 000		154 887	-154 887		-97 113	97 113	61
TEKNINEN LTK	Kylpyläsaari		200 000	-200 000		34 961	-34 961		-165 039	165 039	17
	Jäähalli					870	-870		870	-870	
	Muiden kiinteistöjen remontit		200 000	-200 000		43 913	-43 913		-156 087	156 087	22
	Kotirinteen asuntolan sprinklaus					1 547	-1 547		1 547	-1 547	
	Katurakentaminen		200 000	-200 000		305 082	-305 082		105 082	-105 082	153
	Kaupunkikuvan kehittäminen		50 000	-50 000	436		436		-50 000	50 436	-1
	Vesistöjen tilan parantaminen		20 000	-20 000					-20 000	20 000	
	Vesilaitos		1 700 000	-1 700 000		612 806	-612 806		-1 087 194	1 087 194	36
	Viemärlaitos		100 000	-100 000		25 638	-25 638		-74 362	74 362	26
	Kulttuurikeskus Kirmu		40 000	-40 000		10 329	-10 329		-29 671	29 671	26
	IT		10 000	-10 000					-10 000	10 000	
	Erkkisenniemen kunnallistekn.		100 000	-100 000		24 784	-24 784		-75 216	75 216	25
	Etelälahden kunnostaminen				27 200	20 540	6 660	27 200	20 540	6 660	
	Vatjusjärven kunnostus	37 000	80 000	-43 000	10 000	8 394	1 606	-27 000	-71 606	44 606	-4
	Myllyojan kunnostussuunnittelu					5 123	-5 123		5 123	-5 123	
	Muu Vatjusjärvien kunnostus				3 500	29 048	-25 548	3 500	29 048	-25 548	
	Kukkarosaaren ruoppaus				37 600	38 212	-612	37 600	38 212	-612	
Lautakunta yhteensä	Lautakunta yhteensä	37 000	2 700 000	-2 620 000	436	1 161 247	-1 059 494		-1 560 070	1 560 506	40
KAIKKI YHTEENSÄ		209 000	3 805 000	-3 553 000	537 276	6 464 170	-5 825 578	474 540	2 637 853	-2 272 578	164
Sel *1 Kvalt 20.3.2017 § 16											
Sel *2 Kvalt 13.11.2017 § 72											
Sel *3 Kvalt 30.1.2017 § 19											

6.4.3 Rahoitusosan toteutuminen

Rahoituslaskelma	TA2017	LTA 2017	TA2017	TP2017	Muutos-%
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 605 885	-678 600	1 927 285	3 381 682	175%
satunnaiset erät		7 563 144	7 563 144	7 563 144	100%
Tulorahoituksen korjauserät	0		0	-197 789	
	2 605 885	6 884 544	9 490 429	10 747 038	113%
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 744 000	-36 000	-3 780 000	-6 463 734	171%
Rahoitusosuudet investointeihin	149 000		149 000	80 600	54%
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitto	60 000		60 000	3 428 930	5715%
Toiminnan ja investointien rahavirta	-929 115	6 848 544	5 919 429	7 792 833	132%
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				-29 932	
Antolainasaamisten vähennykset				133 748	
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32 612		32 612	3 010 508	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 184 521		-3 184 521	-3 034 521	95%
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 988 521	3 000 000	9 988 521	3 125 987	31%
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset				-10 144 871	
Rahoituksen rahavirta	3 771 388	3 000 000	6 771 388	-6 939 081	-102%
Rahavarojen muutos				877 767	

6.4.4 Yhteenvedo määrärahojen toteutumisesta sitovuustasolla

KÄYTTÖTALOUSOSA (1000 €)	Sitovuus	TA2017	LTA 2017	LopTA2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Kaupunginvaltuusto	N	-43		-43	51	94
Keskusvaalilautakunta	N	-30	0	-30	-30	0
Tarkastuslautakunta	N	-2	0	-2	-4	-2
Kaupunginhallitus	N	-2 161	-50	-2 211	-1 972	239
Rakennus- ja ymp.lautakunta	N	-3	0	-23	-23	0
						0
Ympäristöterveyslautakunta	N	-343	0	-343	-258	85
Perusturvalautakunta	N	-24 749	-557	-25 301	-24 242	1059
Kasvatus- ja koulutusltk	N	-12 618	0	-12 618	-12 348	270
Kansalaisopiston johtokunta	N	-982	0	-982	-952	30
Hyvinvointilautakunta	N	-2 220	-70	-2 290	-2 099	191
Tekninen lautakunta	N	393	0	393	533	140
Tuloslaskelma (1000 €)	Sitovuus	TA2017	LTA2017	LopTA2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Rahoituserät	N	45 134	0	45 134	45 455	321
Rahoitusosa (1000 €)	Sitovuus	TA2017	LTA2017	LopTA2017	Toteutuma 2017	Poikkeama
Antolainauksen muutokset	N	0	0	0	104	104
Antolainasaamisten lisäykset		0	0	0	-29	-29
Antolainasaamisten vähennykset		0	0	0	134	-134
Lainakannan muutokset	N	3 837	3 000	6 837	-127	6 964
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0	0	0	4 011	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-3 121	0	-3 580	-3 035	-545
Lyhytaikaisten lainojen muutos		6 989	0	6 989	-850	7 839
Oman pääoman muutokset	N		0	0	0	0

6.5 Tytäryhteisöjen toteutuma

Haapaveden Energia Oy	TA2017	TP2017
Myyty energia, MWh	25 500	26 953
Energian hinta, e/MWh	53	52,18
Pitkäaikaiset velat, e	-	-
Liikevaihto, e	1 356 000	1 405 248
Tulos, e	356 000	443 834

Haapaveden Pesula Oy	TA2017	TP2017
Pitkäaikaiset velat, e	0	0
Liikevaihto, e	270 000	275 149
Tulos, e	5 000	13 681

Haapa-asunnot	TA2017	TP2017
Käyttöaste, %	90	85
Keskivuokra, e/m ²	8,60	8,60
Pitkäaikaiset velat, e	4 031 000	4 968 243
Liikevaihto, e	1 750 000	1 469 345
Tulos, e	1 000	-

Teknologiakylä Oy	TA2017	TP2017
Tuot. tilat, vuokrausaste, %	100	-
Toimistotilojen vuokrausaste, %	92	90
Pitkäaikaiset velat, e	630 000	635 831
Liikevaihto, e	350 000	92 964
Tulos, e	5000	-26 285

Haapaveden Teollisuuskäinteistöt Oy	TA2017	TP2017
Vuokrausaste	80 %	75 %
Liikevaihto, e	200 000	365 380
Tulos, e	-30 000	-411 792

Hakalab Oy:n toiminta on loppunut 22.11.2017. Haapaveden Vesi Oy:n ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2018.

Tilinpäätöslaskelmat

7.1 Kaupungin laskelmat

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016	
Toimintatuotot			
Myyntituotot	7 474 055,03	26 245 648,37	
Maksutuotot	3 373 089,81	6 025 895,52	
Tuet ja avustukset	715 306,59	1 365 391,25	
Muut toimintatuotot	936 306,86	12 498 758,29	1 119 649,95
			34 756 585,09
Valmistus omaan käyttöön	46 313,36		142 839,70
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-27 473 191,75	-41 120 999,26	
Palkat ja palkkiot	-21 567 149,72	-31 363 027,06	
Henkilösivukulut	-5 906 042,03	-9 757 972,20	
Eläkekulut	-5 327 538,72	-7 669 839,66	
Muut henkilösivukulut	-578 503,31	-2 088 132,54	
Palvelujen ostot	-20 825 957,52	-27 016 061,03	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 375 679,14	-4 389 013,04	
Avustukset	-2 351 718,87	-3 990 377,19	
Muut toimintakulut	-591 381,35	-54 617 928,63	-1 722 483,13
			-78 238 933,65
Toimintakate		-42 072 856,98	-43 339 508,86
Verotulot	20 767 558,75	20 805 393,53	
Valtionosuudet	23 996 767,00	22 952 742,00	
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	119 834,42	52 205,19	
Muut rahoitustuotot	1 035 380,47	778 270,35	
Korkokulut	-269 581,41	-213 531,49	
Muut rahoituskulut	-195 420,04	690 213,44	-181 082,00
			435 862,05
Vuosikate		3 381 682,21	854 488,72
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 979 702,01	-2 405 433,93	
Kertaluonteiset poistot			
Arvonalentumiset	-1 000 000,00	-2 979 702,01	-2 405 433,93
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	7 563 144,43		
Satunnaiset kulut			
Tilikauden tulos		7 965 124,63	-1 550 945,21
Tilikauden yli-/alijäämä		7 965 124,63	-1 550 945,21

Rahoituslaskelma

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 381 682,21	854 488,72
Satunnaiset erät	7 563 144,43	
Tulorahoituksen korjauserät	-197 788,83	92 048,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 463 733,83	-3 625 069,29
Rahoitusosuudet investointeihin	80 600,00	1 991 155,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 428 929,86	40 150,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 792 833,84	-647 226,05
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	103 816,50	14 186,40
Antolainasaamisten lisäys	-29 931,87	-35 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	133 748,37	49 186,40
Lainakannan muutokset	3 125 986,98	1 787 338,15
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 010 507,77	3 010 301,73
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 034 520,79	-3 322 963,58
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 150 000,00	2 100 000,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-10 144 870,81	-1 309 417,86
Rahoituksen rahavirta	-6 915 067,33	492 106,69
Rahavarojen muutos	877 766,51	-155 119,36
Rahavarat 31.12.	8 926 725,29	8 048 958,78
Rahavarat 1.1.	8 048 958,78	8 204 078,14
	877 766,51	-155 119,36

Tase

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
A PYSYVÄT VASTAAVAT	39 242 667,05	39 274 192,76
I Aineettomat hyödykkeet	2 940 689,24	3 155 570,58
1. Aineettomat oikeudet		
2. Muut pitkävaikutteiset menot	2 693 529,71	2 878 011,71
3. Tietokoneohjelmistot	247 159,53	277 558,87
4. Ennakkomaksut		
II Aineelliset hyödykkeet	19 665 571,22	22 907 254,36
1. Maa- ja vesialueet	3 635 646,40	3 788 771,80
2. Rakennukset	11 989 742,47	12 105 809,33
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 761 981,99	5 289 785,21
4. Koneet ja kalusto	546 291,40	818 332,34
5. Muut aineelliset hyödykkeet		
6. Ennakkomaksut ja ja keskeneräiset hankinnat	731 908,96	904 555,68
III Sijoitukset	16 636 406,59	13 211 367,82
1. Osakkeet ja osuudet	15 991 796,25	12 462 940,98
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset		
3. Muut lainasaamiset	584 871,47	
4. Muut saamiset	59 738,87	748 426,84
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	183 568,15	180 708,26
1. Valtion toimeksiannot		0,00
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	180 708,26	180 708,26
3. Muut toimeksiantojen varat	2 859,89	
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		13 438 844,50
I Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet		
2. Keskeneräiset tuotteet		
3. Valmiit tuotteet		
4. Muu vaihto-omaisuus		
5. Ennakkomaksut		
II Saamiset	11 284 030,20	5 389 885,72
Pitkäaikaiset saamiset	8 077 313,06	788 975,84
1. Myyntisaamiset		543 849,92
2. Lainasaamiset	7 674 044,63	45 046,50
3. Muut saamiset	374 024,35	96 346,75
4. Siirtosaamiset	29 244,08	103 732,67
Lyhytaikaiset saamiset	3 206 717,14	4 600 909,88
1. Myyntisaamiset	1 415 346,92	2 264 182,16
2. Lainasaamiset	142 000,00	142 000,00
3. Muut saamiset	984 543,74	1 589 490,36
4. Siirtosaamiset	664 826,48	605 237,36
III Rahoitusarvopaperit	7 368 791,00	7 164 897,28
1. Osakkeet ja osuudet		
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	7 368 791,00	7 164 897,28
IV Rahat ja pankkisaamiset	1 557 934,29	884 061,50
VASTAAVAA YHTEENSÄ	59 636 990,69	52 893 745,52

VASTATTAVAA	30.12.2017	31.12.2016
A OMA PÄÄOMA	20 751 260,95	12 786 136,32
I Peruspääoma	15 747 106,40	15 747 106,40
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-2 960 970,08	-1 410 024,87
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 965 124,63	-1 550 945,21
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	100 000,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	259 768,20	291 920,07
1. Valtion toimeksiannot	0,00	26 676,41
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	259 768,20	259 768,20
3. Muut toimeksiantojen pääomat	0,00	5 475,46
E VIERAS PÄÄOMA	38 625 961,54	39 715 689,13
I Pitkäaikainen	8 041 310,82	9 768 269,30
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 349 094,65	7 348 923,25
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	2 626,98
4. Lainat muilta luotonantajilta	0,00	525 388,36
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	692 216,17	1 891 330,71
II Lyhytaikainen	30 584 650,72	29 947 419,83
1. Joukkovelkakirjalainat		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 012 433,65	19 612 433,65
3. Lainat julkisyhteisöiltä	2 626,98	284 692,19
4. Lainat muilta luotonantajilta	535 896,13	
5. Saadut ennakot	218 682,20	268 017,54
6. Ostovelat	2 487 812,50	3 115 804,41
7. Muut velat/liittymismaksut ja muut velat	953 415,75	1 410 133,45
8. Siirtovelat	3 373 783,51	5 256 448,59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	59 636 990,69	52 893 745,52

7.2 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma			
		2017	2016
Toimintatuotot		30 892 465,16	52 006 752,22
Toimintakulut		-70 568 084,88	-93 366 161,23
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta		2 373,87	764,54
Toimintakate		-39 673 245,85	-41 358 644,47
Verotulot		20 642 715,29	20 805 393,53
Valtionosuudet		23 996 767,00	22 952 742,00
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot		78 035,96	56 987,39
Muut rahoitustuotot		338 998,39	374 136,57
Korkokulut		-361 725,93	-326 529,31
Muut rahoituskulut		-225 613,66	-194 084,93
Vuosikate		4 795 931,20	2 310 000,78
Poistot ja arvonalentumiset		-3 610 771,68	-3 843 928,54
Suunnitelman mukaiset poistot		-3 610 771,68	-3 843 928,54
Tilikauden yli- ja alipariarvot			
Satunnaiset erät			0,00
Tilikauden tulos		1 185 159,52	-1 533 927,76
Tilinpäätössiirrot		-1 083,05	-4 386,85
Laskennalliset verot		-144 762,66	-39 778,00
Vähemmistöosuudet		1 776,54	-765,13
Tilikauden yli-/alijäämä		1 041 090,35	-1 578 857,74

Konsernin rahoituslaskelma

	2017	2016
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 795 931,19	2 310 000,78
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-117 636,84	
Tulorahoituksen korjauserät	-267 168,52	228 192,18
	4 411 125,83	2 538 192,96
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-5 796 819,35	-6 168 941,95
Rahoitusosuudet investointeihin	126 708,85	1 991 155,90
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	3 684 702,50	41 059,59
	-1 985 408,00	-4 136 726,46
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 425 717,83	-1 598 533,50
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-20 625,76	-10 017,88
Antolainasaamisten vähennykset	7 550,00	0,00
	-13 075,76	-10 017,88
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	499 100,00	5 637 818,93
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 144 274,44	-4 423 695,68
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 487 190,94	1 927 333,06
	842 016,50	3 141 456,31
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen ja pääomien muutokset	-34 897,92	6 921,27
Vaihto-omaisuuden muutos	-10 488,99	-3 405,94
Saamisten muutokset	819 224,94	-433 624,55
Korottomien velkojen muutokset	-2 633 216,66	-874 772,01
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 859 378,63	-1 304 881,23
Rahoituksen rahavirta	-1 030 437,89	1 826 557,20
Rahavarojen muutos	1 395 279,94	228 023,70
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	13 133 700,29	11 738 420,37
Rahavarat 1.1.	11 738 420,36	11 510 396,40
	1 395 279,93	228 023,97
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 201 302	-13 865 045
Investointien tulorahoitus, %	80,96 %	28,31 %
Lainanhoitokate	1,47	0,56
Kassan riittävyys		
Asukasmäärä	6971	7092

Konsernin taselaskelma

VASTAAVAA	2 017	2 016
PYSYVÄT VASTAAVAT	50 517 423,55	52 957 087,75
Aineettomat hyödykkeet	3 236 038,10	3 462 997,24
Aineettomat oikeudet	327 345,39	368 296,19
Muut pitkävaikutteiset menot	2 866 301,10	3 067 553,73
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	42 391,61	27 147,32
Aineelliset hyödykkeet	43 414 379,09	45 761 395,40
Maa- ja vesialueet	4 498 611,52	4 817 639,38
Rakennukset	28 138 502,50	31 402 054,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet	7 589 779,11	5 384 399,80
Koneet ja kalusto	1 783 278,31	1 962 852,67
Muut aineelliset hyödykkeet	6 684,85	787 211,93
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 397 522,80	1 407 236,94
Sijoitukset	3 867 006,36	3 732 695,11
Osakkuusyhteisöosuudet	222 248,70	189 843,52
Osakkeet ja osuudet	2 999 594,06	3 122 463,07
Muut lainasaamiset	270 784,26	19 003,11
Muut saamiset	374 379,34	401 385,41
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	439 770,28	327 287,82
VAIHTUVAT VASTAAVAT	19 921 624,30	19 435 154,99
Vaihto-omaisuus	244 835,71	234 346,68
Saamiset	6 543 088,30	7 462 387,94
Pitkäaikaiset saamiset	447 797,81	802 147,43
Lyhytaikaiset saamiset	6 095 290,49	6 660 240,51
Rahoitusarvopaperit	7 532 938,69	7 330 048,03
Rahat ja pankkisaamiset	5 600 761,60	4 408 372,34
VASTAAVAA YHTEENSÄ	70 878 818,13	72 719 530,56

VASTATTAVAA	2017	2016
OMA PÄÄOMA	17 839 272,89	17 699 530,93
Peruspääoma	15 747 106,40	15 747 106,40
Arvonkorotusrahasto	0,00	345 554,07
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2 707,83	2 707,83
Ylikurssirahasto	50 840,00	
Muut omat rahastot	1 824 849,81	3 179 056,01
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-827 321,48	3 964,44
Tilikauden yli-/alijäämä	1 041 090,33	-1 578 857,82
VÄHEMMISTÖOSUUDET	511 145,28	521 095,37
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	570 850,39	641 525,40
Muut pakolliset varaukset	570 850,39	641 525,40
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	517 579,73	439 995,20
VIERAS PÄÄOMA	51 439 969,85	53 417 383,58
Pitkäaikainen vieras pääoma	16 378 172,60	
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	14 065 248,36	19 402 321,38
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	2 312 924,24	
Lyhytaikainen vieras pääoma	35 061 797,25	
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	24 305 984,00	34 015 062,20
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	23 166 974,24	20 320 996,21
Lainat julkisyhteisöiltä	603 113,63	284 692,19
Lainat muilta luotonantajilta	535 896,13	
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	10 755 813,25	
Saadut ennakot	408 893,85	300 797,30
Ostovelat	3 686 345,83	3 993 513,96
Muut velat	1 347 440,99	2 468 917,63
Siirtovelat	5 031 681,70	6 646 144,91
Laskennalliset verovelat	281 450,88	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	70 878 818,14	72 719 530,48

8. Liitetiedot

8.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätös on laadittu kuntalain, kirjanpitolain ja -asetuksen sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.

8.1.1 Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoihin vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kaupunginhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Alle 10 000 euron hankinnat on merkitty kuluksi.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset (käyttöomaisuusosakkeet) on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät (lainasaamiset ja muut saamiset) on kirjattu hankintamenoon, joka vastaa sopimusten mukaisesti kertyvää pääomaa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Haapaveden kaupungilla on vuonna 2017 ollut useita koronvaihtosopimuksia. Koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Koronvaihtosopimuksilla pitkäaikaisten lainojen vaihtuvia korkoja on sidottu kiinteään korkoon. Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Vuonna 2015 tehdyistä koronvaihtosopimuksista toinen on voimassa 9.11.2020 saakka ja toinen 9.11.2035 saakka. Vuonna 2017 alkanut koronvaihtosopimus on voimassa 12.10.2020 saakka.

Valuuttamääräiset erät

Kaikki luvut on ilmoitettu euromääräisinä ja niitä ei ole muutettu valuuttakurssien mukaan.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi.

8.2 Kaupungin tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

8.2.1 Tuloslaskelman ja taseen esittämistapa

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei ole muutettu tilikauden aikana.

8.2.2 Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty oikaisuja.

8.2.3 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa edelliseen tilikauteen tulee ottaa huomioon, että Haapaveden kaupunki on yhtiöittänyt vesihuoltolaitoksen 1.9.2017 alkaen. Edellisessä tilinpäätöksessä kunnan vuosikate oli 854.488,72 euroa, josta vesihuoltolaitoksen osuus oli 420.424,73 euroa. Taseen omaisuus- ja velkaeristä yhtiölle siirtyi pysyviä vastaavia 2.772.522,57 euroa, lyhyt- ja pitkäaikaisia saamisia yht. 74.488,59 euroa ja liittymismaksuja 1.165.138,87 euroa. Yhtiöittämisen seurauksena kunnan taseessa lisääntyivät osakkeet ja osuudet 4.772.000,00 euroa ja lainasaamiset 4.623.016,72 euroa. Muihin satunnaisiin tuottoihin kirjattiin 7.563.144,43 euroa.

8.2.4 Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tilikauden tuottoihin ja kuluihin ei sisälly sellaisia aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja, joiden voisi katsoa merkittävästi vaikuttavan tulokseen.

Vuoden 2015 tilinpäätökseen sisältyy kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 113/2015 mukaisesti kirjattu osuus Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän aikaisemmilta vuosilta kertyneestä alijäämästä pakolliseksi varaukseksi.

8.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

8.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu kuntalain, kirjanpitolain ja -asetuksen sekä kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Haapaveden Kanteletaloa, jossa ei ole ollut toimintaa vuonna 2016 ja jonka yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Yhdistelemättä on jätetty Kirjanpitolain 6. luvun 3. pykälän perusteella osakkuusyhteisöihin kuuluva Kiinteistö Oy Haapaveden Kauppa-Matti, jossa kaupungin omistusosuus vuoden 2016 lopussa oli 21,2 %. Lisäksi yhdistelemättä on jätetty Kiinteistö Oy Haapatori, jossa kaupungin omistusosuudeksi muodostui 21,05 % vuonna 2014 tehdyn osakekaupan myötä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat ja konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä vuodesta 2017 alkaen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotuserusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuusien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Haapaveden kaupunki vaihtoi talousohjelman, jolla konsernitilinpäätös laaditaan vuoden 2017 tilinpäätöksen tekemistä varten. Ohjelman käyttööntovaiheessa huomattiin, että Koy Ehtala, Koy Vienola, Koy Haapaveden Kuntotalo, Koy Hakakuja ja Koy Haapaveden Haapavedentie 2 osalta rakennusten poistoja ei ole aikaisemmin oikaistu. Kaupunginhallituksen 29.1.2018 § 15 päätöksen mukaisesti havaittuja poistoja ei ole oikaistu 2017 tilinpäätöksessä, vaan vuoden 2018 aikana toimitetaan kiinteistöjen tarkastelu ja kaupunginvaltuusto tulee päättämään ko. kiinteistöjen poistoajoista erikseen. Haapaveden kaupunki ei ole käsitellyt aikaisemmin hyödykekohtaista poistosuunnitelmaa Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston 15.11.2011 antaman yleisohjeen mukaisesti. Mikäli havaitut oikaisut olisi tehty 2017 tilinpäätöksessä, olisi niiden vaikutus ollut – 3 065 398,82 euroa negatiivinen yli/alijäämätiliin.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

8.3.2 Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kaupungin tilinpäätöksessä.

8.3.3 Poikkeavat tilikaudet

Tytäryhteisöillä on samat tilikaudet.

Haapaveden Vesi Oy:n ensimmäinen tilikausi on 3.7.2017-31.12.2018. Yhtiön tiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen 31.12.2017 laaditun välitilinpäätöksen perusteella.

8.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

8.4.1 Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Yleishallinto	4 518 816,46	5 593 889,32	4 384 750,64	5 186 442,98
Sosiaali- ja terveystoimet	15 205 995,28	35 898 802,35	4 787 494,39	25 564 526,46
Opetus- ja kulttuuritoimet	5 298 140,26	5 661 260,80	1 987 588,11	1 954 904,40
Yhdyskuntapalvelut	1 210 584,73	2 050 711,25	1 338 925,15	2 050 711,25
Muut palvelut	4 658 928,43	2 802 088,50	0,00	0,00
<i>Toimintatuotot yhteensä *)</i>	<i>30 892 465,16</i>	<i>52 006 752,22</i>	<i>12 498 758,29</i>	<i>34 756 585,09</i>

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

8.4.2 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely		
	2017	2016
Kunnan tulovero	17 803 556,01	18 138 672,67
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 291 146,97	1 145 833,49
Kiinteistövero	1 672 855,77	1 520 887,37
Muut verotulot	0,00	0,00
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>20 767 558,75</i>	<i>20 805 393,53</i>

8.4.3 Valtionosuuksien erittely

Valtionosuuksien erittely		
	2017	2016
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	23 841 245,00	23 047 742,00
<i>Sii</i> tä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	6 915 777,00	6 355 290,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	155 522,00	-94 999,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>23 996 767,00</i>	<i>22 952 743,00</i>

8.4.4 Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2017	2016
Asiakaspalvelujen ostot	13 353 607,32	17 104 623,80
Muiden palvelujen ostot	7 472 350,20	9 911 437,23
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>20 825 957,52</i>	<i>27 016 061,03</i>

8.4.5 Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet		
	2017	2016
Valtuustoryhmä / Keskusta	0,00	0,00
Valtuustoryhmä / Perussuomalaiset	0,00	0,00
Valtuustoryhmä / Vasemmistoliitto	0,00	0,00
Valtuustoryhmä / Vapaat vaikuttajat	0,00	0,00
Valtuustoryhmä / Kokoomus	0,00	0,00
Valtuustoryhmä / SDP	0,00	0,00
<i>Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

8.4.6 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

HYÖDYKERYHMÄ	KUNTAJAOSTON SUOSITUS		POISTOSUUNNITELMA	
	TASAP.	MENOJÄÄNN.P.	TASAP.	MENOJÄÄNN.P.
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	3 - 5 v		5 v	
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5 v		5 v	
Tietokoneohjelmistot	3 - 5 v		3 v	
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	ei poistoja		ei poistoja	
Rakennukset				
Asuinrakennukset	30 - 50 v	5 - 10 %	40 v	
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 - 50 v	5 - 10 %	30 v	
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 30 v	10 - 15 %	20 v	
Vesi- ja viemärilaitosrakennukset	20 - 30 v	10 - 15 %	30 v	
Talousrakennukset	15 - 20 v	15 - 20 %	15 v	
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet ja torit	15 - 20 v	15 - 20 %		20 %
Puistot ja leikkipaikat	15 - 20 v	15 - 20 %		20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	15 - 30 v	10 - 20 %		20 %
Valaistut ladut	15 - 20 v	15 - 20 %		20 %
Ulkovalaistuslaitteet	15 - 20 v	15 - 20 %		20 %
Vesi- ja viemärilaitosten koneet ja laitteet	10 - 20 v	15 - 25 %		15 %
Vesijohtoverkot	30 - 40 v	7 - 10 %		7 %
Viemäriverkot	30 - 40 v	7 - 10 %		7 %
Muut kiinteät koneet ja laitteet	10 - 15 v	20 - 25 %		20 %
Koneet ja kalusto				
Kuljetusvälineet	5 - 10 v	25 - 30 %	5 v	
Palo- ja sammutusautot	5 - 10 v	25 - 30 %	10 v	
Liikkuvat isot työkoneet	5 - 10 v	25 - 30 %	10 v	
Kevyet koneet	5 - 10 v	25 - 30 %	5 v	
Atk-laitteet	3 - 5 v	30 - 40 %	3 v	
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 - 15 v	20 - 30 %	5 v	
Muut laitteet ja kalusto	3 - 5 v	30 - 40 %	3 v	
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoja		ei poistoja	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoja		ei poistoja	
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	ei poistoja		ei poistoja	
Poistojen aloittaminen				
Valmistumiskuukausi	1 - 6	7 - 12		
Poisto 1. vuodelta	100 %	50 %		

Erityiset menettelyt

Mikäli muihin pitkävaikutteisiin menoihin kirjataan esimerkiksi avustus toisen kirjanpitovelvollisen omistukseen jäävään hyödykkeeseen, poistoaika on vastaava kuin oman hyödykkeen poistoaika, kuitenkin enintään 20 vuotta.

Hankittaessa käytettyä hyödykettä poistoaika on sen valmistumisesta alkaen laskettu jäljellä oleva poistoaika, kuitenkin vähintään puolet yllä olevasta uuden hyödykkeen poistoajasta.

Hyödykkeeseen tehdyn perusparannuksen poistoaika on puolet vastaavan uuden hyödykkeen poistoajasta. Jos hyödyke, esimerkiksi rakennus, peruskorjataan täydellisesti, käytetään kuitenkin täyttä poistoaikaa.

Mikäli EU-rahoitteisissa hankkeissa rahoituspäätös edellyttää käytettävän yllä olevasta poikkeavaa poistoaikaa, käytetään rahoituspäätöksen edellyttämää poistoaikaa.

Pienhankintaraja

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kaupungissa kirjattu vuosikuluiksi.

8.4.7 Selvitys tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	541 525,40	404 586,13		
Lisäykset tilikaudella	29 324,99	136 939,27		
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00		
<i>Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.</i>	<i>570 850,39</i>	<i>541 525,40</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				7 951,84
Vähennykset tilikaudella				
<i>Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.</i>			<i>0,00</i>	<i>7 951,84</i>
Hakalab Oy yhtiön lopettaminen v.2017 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				100 000,00
Vähennykset tilikaudella				
<i>Hakalab Oy yhtiön lopettaminen v.2017 31.12.</i>			<i>0,00</i>	<i>100 000,00</i>

8.4.8 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	136 063,15	0,00	117 418,93	0,00
Rakennusten myyntivoitot	1 610,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	133 630,64	0,00	0,00	0,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>271 303,79</i>	<i>0,00</i>	<i>117 418,93</i>	<i>0,00</i>
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusten myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntitappiot	19 635,02	0,00	19 630,10	0,00
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>19 635,02</i>	<i>0,00</i>	<i>19 630,10</i>	<i>0,00</i>

8.4.9 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Satunnaiset tuotot				
Haapaveden Vesi Oy:n perustaminen			7 563 144,43	
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>7 563 144,43</i>	<i>0,00</i>
Satunnaiset kulut				
Ei satunnaisia kuluja v. 2016-2017	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Satunnaiset kulut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

8.4.10 Yhteismäärät muihin rahoitustuottoihin sisältyvistä tuotoista, jotka on saatu osuiksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
	2017	2016
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	700 000,00	450 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	57,00	51,00
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
<i>Yhteensä</i>	<i>700 057,00</i>	<i>450 051,00</i>

8.4.11 Erittely poistoeron muutoksista

Haapaveden kaupungilla ei ole poistoeron muutoksia.

8.5 Tasetta koskevat liitetiedot

8.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

8.5.1.1 Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääomaalennukset

Haapaveden kaupunki ei ole laskenut liikkeelle lainoja.

8.5.1.2 Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmäärittämenetelmät

Haapaveden kaupunki ei ole tehnyt arvonkorotuksia maa- ja vesialueisiin eikä rakennuksiin. Konserniyhteisöissä tehdyt arvonkorotukset on purettu konsernitilinpäätöstä laadittaessa.

Arvonkorotukset				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	0,00	26 546,32		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	0,00	26 546,32	0,00	0,00
Rakennukset *)				
Arvo 1.1.	0,00	319 007,72		
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	0,00	319 007,72	0,00	0,00
<i>Arvonkorotukset yhteensä 31.12</i>	<i>0,00</i>	<i>345 554,04</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

*) Rakennusten arvonkorotukset on tehty ennen 1.1.1998.

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu verotusarvoihin ja riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin ja ne täyttävät edelleen kirjanpitolain edellytykset.

Haapaveden kaupunki ei ole tehnyt arvonkorotuksia maa- ja vesialueisiin eikä rakennuksiin. Konserniyhteisöissä tehdyt arvonkorotukset on purettu konsernitilinpäätöstä 2017 laadittaessa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- lainasaamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 791 493,66	135 578,95	3 180 508,53	355 359,84	12 462 940,98		424 277,53		274 587,34	698 864,87
Lisäykset	4 772 000,00				4 772 000,00		49 561,97			49 561,97
Vähennykset	-100 000,00			-120 267,74	-220 267,74		-61 594,37		-7 550,00	-69 144,37
Siirrot erien välillä					0,00					0,00
Hank.meno 31.12.	13 463 493,66	135 578,95	3 180 508,53	235 092,10	17 014 673,24	0,00	412 245,13	0,00	267 037,34	679 282,47
Arvonlennukset	-1000 000,00			-22 876,99	-1022 876,99		-34 672,13			-34 672,13
Arvonkorotukset					0,00					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 463 493,66	135 578,95	3 180 508,53	212 215,11	15 991 796,25	0,00	377 573,00	0,00	267 037,34	644 610,34

Kuntayhtymäosuuksien arvonmuutoksia ei ole kirjattu tilikaudella.

8.5.1.3 Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet										
	AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			AINEELLISET HYÖDYKKEET						KAIKKI
	Aineett. oikeudet	Muut pitkäv. menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiint. rakent. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Enn.maksut ja kesk.er.hank.	Yhteensä	Yhteensä
Poistam. hankintameno 1.1.	277 558,87	2 878 011,71	3 155 570,58	3 788 771,80	12 105 809,33	5 289 785,21	8 18 332,34	904 555,68	22 907 254,36	26 062 824,94
Lisäykset tilikauden aikana	163 267,63	0,00	163 267,63	0,00	23 199,17	589 768,59	223 913,20	704 162,94	1 541 033,90	1 704 301,53
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	-14 300,00	-78 300,00	0,00	0,00	-92 600,00	-92 600,00
Vähennykset tilikauden aikana	-76 573,99	0,00	-76 573,99	-154 806,69	-30 940,30	-2 688 546,36	-137 128,96	-567,70	-3 011 990,01	-3 088 564,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	168 129	559 839,25	312 154,94	2 556,48	-876 231,96	0,00	0,00
Tilikauden poisto	-117 092,98	-184 482,00	-301 574,98	0,00	-653 864,98	-662 880,39	-361 381,66	0,00	-1 678 127,03	-1 979 702,01
Arvonlenn. ja niiden pal.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Aktivoidut korkomenot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistam. hankintameno 31.12.	247 159,53	2 693 529,71	2 940 689,24	3 635 646,40	11 989 742,47	2 761 981,99	546 291,40	731 908,96	19 665 571,22	22 606 260,46
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	247 159,53	2 693 529,71	2 940 689,24	3 635 646,40	11 989 742,47	2 761 981,99	546 291,40	731 908,96	19 665 571,22	22 606 260,46
Olenneiset lisäpoistot	12 861,43	0,00	12 861,43	0,00	0,00	217,81	30 206,76	0,00	30 424,57	43 286,00
Erittely olennaisista lisäpoistoista	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk- lainasaamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	8 483 893,66	135 578,95	3 180 508,53	354 909,84	12 154 890,98		438 463,93		274 587,34	713 051,27
Lisäykset	307 600,00			500,00	308 100,00		35 000,00			35 000,00
Vähennykset				-50,00	-50,00		-49 186,40			-49 186,40
Siirrot erien välillä					0,00					0,00
Hank.meno 31.12.	8 791 493,66	135 578,95	3 180 508,53	355 359,84	12 462 940,98	0,00	424 277,53	0,00	274 587,34	698 864,87
Arvonlennukset					0,00					0,00
Arvonkorotukset					0,00					0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 791 493,66	135 578,95	3 180 508,53	355 359,84	12 462 940,98	0,00	424 277,53	0,00	274 587,34	698 864,87

Kuntayhtymäosuuksien arvonmuutoksia ei ole kirjattu tilikaudella.

8.5.1.4 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin omasta pääomasta	Kuntakonsernin vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Haapaveden Energia Oy	Haapavesi	100,0 %	100,0 %	2 122 964	663 137	443 834
Haapaveden Pesula Oy	Haapavesi	100,0 %	100,0 %	183 753	52 412	13 913
Haapaveden Teknologia kylä Oy	Haapavesi	99,3 %	99,3 %	587 565	796 112	-26 109
Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy	Haapavesi	100,0 %	100,0 %	2 855 196	3 047 177	-411 793
Haapaveden Vesi Oy	Haapavesi	100,0 %	100,0 %	4 542 291	6 420 124	-229 709
* ensimmäinen tilikausi 3.7.2017-31.12.2018 (verohallinto)						
Hakalab Oy	Haapavesi	100,0 %	100,0 %			
* toiminta lakannut 11.12.2017 (kaupparekisteri), yhtiö purettu						
Kiinteistö Oy Ehtala	Haapavesi	91,9 %	91,9 %	1 308 093	13 350	-1 772
Kiinteistö Oy Haapa-asunnot	Haapavesi	100,0 %	100,0 %	2 175 219	5 169 916	20
Kiinteistö Oy Haapaveden Haapavedentie :	Haapavesi	100,0 %	100,0 %	194 118	2 790	0
Kiinteistö Oy Haapaveden Kuntotalo	Haapavesi	87,6 %	87,6 %	1 236 225	12 980	-17 037
Kiinteistö Oy Kotihaka	Haapavesi	60,0 %	100,0 %	187 670	1 271	14
* Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:n omistusosuus 40,0 % (osakkeiden hankinta v. 2016)						
Kiinteistö Oy Haapaveden Vienola	Haapavesi	51,6 %	51,6 %	203 653	1 281	-624
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Haapaveden Kanteletalo	Haapavesi	100,0 %	100,0 %			
- ei toimintaa						
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kiinteistö Oy Haapaveden Kauppa-Matti	Haapavesi	21,2 %	21,2 %			
Kiinteistö Oy Haapatori	Haapavesi	21,1 %	21,1 %			
Kuntayhtymät						
Jokilaaksojen Musiikkiopisto	Nivala	15,9 %	15,9 %	3 763	23 665	0
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	Oulu	1,9 %	1,9 %	25 000	65 324	6 146
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	Oulu	1,6 %	1,6 %	2 558 682	4 067 354	56 208
Jokilaaksojen koulutusky JEDU	Nivala	8,9 %	8,9 %	3 655 796	409 709	116 854
Haapaveden-Siikalatvan seudun ky	Siikalatva	43,0 %	43,0 %		157 581	0

8.5.1.5 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

Saamisten erittely				
	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		10 056,90		242 347,68
Lainasaamiset	7 638 016,72			
Muut saamiset				247 252,50
Siirtosaamiset		79 259,18		320 026,44
<i>Yhteensä</i>	<i>7 638 016,72</i>	<i>89 316,08</i>	<i>0,00</i>	<i>809 626,62</i>
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		6 372,65		40 217,89
Lainasaamiset				
Muut saamiset	121 598,48		96 346,75	
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>121 598,48</i>	<i>6 372,65</i>	<i>96 346,75</i>	<i>40 217,89</i>
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				362,58
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>362,58</i>
<i>Em. saamiset yhteensä</i>	<i>7 759 615,20</i>	<i>95 688,73</i>	<i>96 346,75</i>	<i>850 207,09</i>

8.5.1.6 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset	29 244,08	103 732,67	29 244,08	103 732,67
<i>Siirtosaamiset (pa) yhteensä</i>	<i>29 244,08</i>	<i>103 732,67</i>	<i>29 244,08</i>	<i>103 732,67</i>
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Kelan korvaus				
- työterveyshuolto	203 221,34	224 164,37	176 358,00	194 260,00
- sairaus- ja vanhempain- päivärahat	0,00	26 799,32		26 799,32
EU-tuet ja avustukset	65 634,06	28 908,00		
Varhemaksut	147 426,91		147 426,91	
Työttömyys- ja tapaturma- vakuutusmaksut	129 632,37		129 632,37	
PPSHP tasausrahasto	39 124,13	51 064,02		
Haapav.Energia lisäosinko 2016				300 000,00
Siirtyvät korot tytäryhteisöiltä			79 259,18	
Muut tulojäämät	396 351,68	198 023,02	132 150,02	84 178,04
<i>Siirtosaamiset (la) yhteensä</i>	<i>981 390,49</i>	<i>528 958,73</i>	<i>664 826,48</i>	<i>605 237,36</i>
<i>Siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>1 010 634,57</i>	<i>632 691,40</i>	<i>694 070,56</i>	<i>708 970,03</i>

8.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

8.5.2.1 Oman pääoman erien lisäykset ja vähennykset sekä siirrot näiden erien välillä tilikauden aikana

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Peruspääoma 1.1.	15 747 106,40	15 747 106,40	15 747 106,40	15 747 106,40
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	15 747 106,40	15 747 106,40	15 747 106,40	15 747 106,40
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1. *)	2 707,83	2 707,83		
Lisäykset				
Vähennykset				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	2 707,83	2 707,83	0,00	0,00
Ylikurssirahasto 1.1.	50 840,00			
Lisäykset				
Vähennykset				
Ylikurssirahasto 31.12.	50 840,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0,00	345 554,07		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0,00	345 554,07	0,00	0,00
Muut omat rahastot	1 817 536,34	1 840 524,26		
Lisäykset	3 042,35	1 352 637,85		
Siirrot erien välillä	6 230,42			
Vähennykset	-1 959,30	-14 106,10		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	1 824 849,81	3 179 056,01	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-821 091,06	1 393 605,31	-2 960 970,08	-1 410 024,87
Siirrot erien välillä	-6 230,42			
Poistoerot, eliminoinnit	0,00	-1 389 640,87		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-827 321,48	3 964,44	-2 960 970,08	-1 410 024,87
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 041 090,33	-1 578 857,82	7 965 124,63	-1 550 945,21
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>17 839 272,89</i>	<i>17 699 530,93</i>	<i>20 751 260,95</i>	<i>12 786 136,32</i>

*) Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma esitetään konsernitaseessa omana eränään vuoden 2011 alusta lukien.

8.5.2.2 Erittely poistoerosta

Haapaveden kaupungilla ei ole poistoeron muutoksia.

8.5.2.3 Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka eräänntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat		
	2017	2016
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 700 000,00	1 500 000,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	245 626,17	334 944,17
Siirtovelat	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>2 945 626,17</i>	<i>1 834 944,17</i>

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä esitetään velat ja velkojen osat, jotka eräänntyvät 1.1.2023 tai sen jälkeen.

8.5.2.4 Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Haapaveden kaupungilla ei ole liikkeelle laskettuja joukkovelkakirjalainoja.

8.5.2.5 Erittely olennaisista pakollisiin varauksiin merkityistä eristä

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	570 850,39	541 525,40		
Hakalab Oy yhtiön lopettaminen v. 2017				100 000,00
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<i>570 850,39</i>	<i>541 525,40</i>	<i>0,00</i>	<i>100 000,00</i>

8.5.2.6 Velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

Vieras pääoma / velkojen erittely				
	2017		2016	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		97 015,74		176 282,52
Muut velat			27 852,26	
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>97 015,74</i>	<i>27 852,26</i>	<i>176 282,52</i>
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		824 996,01		786 940,53
Muut velat			11 135,98	
Siirtovelat		258 885,51		93 249,80
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 083 881,52</i>	<i>11 135,98</i>	<i>880 190,33</i>
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		352,10		3 600,86
Muut velat				
Siirtovelat				
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>352,10</i>	<i>0,00</i>	<i>3 600,86</i>
<i>Em. velat yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>1 181 249,36</i>	<i>38 988,24</i>	<i>1 060 073,71</i>

8.5.2.7 Shekkilimiitti

Haapaveden kaupunki ei ole käyttänyt shekkilimiittiä vuosina 2016 ja 2017.

8.5.2.8 Muiden velkojen erittely

Muiden velkojen erittely (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset yhteensä)				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Muut velat				
Liittymismaksut	1 576 286,95	1 462 005,55	0,00	1 060 234,57
Muut velat	2 084 078,28	3 401 280,76	1 645 631,92	2 191 667,62
<i>Muut velat yhteensä</i>	<i>3 660 365,23</i>	<i>4 863 286,31</i>	<i>1 645 631,92</i>	<i>3 251 902,19</i>

8.5.2.9 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Valtionosuusennakot	121 618,00	32 701,47	121 618,00	32 701,47
Muut tuloennakot	0,00	52 338,50		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 452 780,44	5 432 841,94	2 452 038,92	4 231 943,43
PPSHP tasausrahasto	43 292,20	144 313,82	258 885,51	93 249,80
Korkojaksotukset	84 672,21	60 814,52	65 832,87	38 400,14
Muut menojäämät	1 329 318,85	923 134,66	475 408,21	860 043,75
<i>Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä</i>	<i>5 031 681,70</i>	<i>6 646 144,91</i>	<i>3 373 783,51</i>	<i>5 256 338,59</i>

8.6 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

8.6.1 Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

Haapaveden kaupunki ei ole pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan velkojen vakuudeksi. Konsernin velat, joiden vakuudeksi tytäryhteisöt ja kuntayhtymät ovat antaneet kiinnityksiä, sisältyvät konsernitaseen velkoihin.

8.6.2 Vuokravastuut

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Vuokravastuut *)				
Vuokravastuut yhteensä, vastuut voimassa 30.11.2027 asti	404 665,53	68 336,67		
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	58 035,33	13 900,29		
- sopimukseen sisältyvät lunastusveloitteet **)				
Leasingvastuut yhteensä	65 144,09	90 219,37		10 632,53
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	17 591,34	29 359,56		6 495,89
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
<i>Yhteensä</i>	<i>469 809,62</i>	<i>158 556,04</i>	<i>0,00</i>	<i>10 632,53</i>
Haapaveden kaupungilla ei ole merkittäviä leasingvastuita. Leasing sopimuksilla on hankittu kopio- ja postituskoneita. Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

*) Vuokravastuisiin ei sisällytetä mahdollista palvelumaksun osuutta, joka esitetään sopimusvastuissa.

**) Esim. kuntajaoston lausunto 69/2005 vuokratun ja myöhemmin ostettavan osakehuoneiston hankintahinnan ja korjauskustannusten sekä teollisuushallin varastotilan hankintahinnan aktivoinnista.

8.6.3 Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma				
Jäljellä oleva pääoma			5 125 603,05	6 480 915,38
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma				
Jäljellä oleva pääoma	1 147 093,79	1 282 792,80	1 147 093,79	1 282 792,80

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2017	2016
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	39 735 739,00	34 559 113,00
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	26 261,93	25 796,08

8.6.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Sopimusvastuut				
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Arvonlisäveron palautusvastuu **)	3 194 298,22	3 171 124,92	2 284 445,15	2 733 151,22
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu ***)				
*) Liitetiedoissa voidaan eritellä olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietotositteessa annetaan yksityiskohtainen erittely. ***) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen. ****) Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015-2020.				

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt *)				
Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2017	2016	2017	2016
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimus Nordea				
Käypä arvo	-537 355,00	10 044,00	-537 355,00	10 044,00
Kohde-etuuden arvo	6 000 000,00	5 000 000,00	6 000 000,00	5 000 000,00
Koronvaihtosopimus Nordea				
Käypä arvo	-4 594,73	1 191,11		5 136,00
Kohde-etuuden arvo	38 171,49	5 043 269,07		5 000 000,00
Purettava Swap Nordea				
Käypä arvo		-103 807,00		-103 807,00
Kohde-etuuden arvo		5 000 000,00		5 000 000,00
Koronvaihtosopimus Pohjola Pankki Oyj				
Käypä arvo	275 270,12	75 906,55	275 270,12	75 906,55
Kohde-etuuden arvo	6 000 000,00	5 000 000,00	6 000 000,00	5 000 000,00
Koronvaihtosopimus Pohjola Pankki Oyj				
Käypä arvo	82 084,19	-249 519,73	82 084,19	-249 519,73
Kohde-etuuden arvo	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00	5 000 000,00
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Käypä arvo	-5 740,00	-7 595,85		
Kohde-etuuden arvo	161 000,00	161 000,00		
Koronvaihtosopimus SEB				
Käypä arvo	216,24	1 312,07		
Kohde-etuuden arvo	50 312,50	75 468,75		
Koronvaihtosopimus Handelsbanken				
Käypä arvo	-368,08	885,34		
Kohde-etuuden arvo	25 156,25	75 468,75		
Koronvaihtosopimus Danske Bank				
Käypä arvo	-2 756,30	-4 211,05		
Kohde-etuuden arvo	257 600,00	257 600,00		
*) Liitetiedoissa voidaan eritellä olennaisimmat yksittäiset vastuut. Liitetietositteessä annetaan yksityiskohtainen erittely.				

8.7 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

8.7.1 Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstömäärä	2017	2016
Kaupunki	676	990
Teknologiakylä	2	2
Haapaveden Energia	1	0,5
Haapaveden Pesula	4	4
Koy Haapa-asunnot	1	1
Hakalab Oy	0	4
Haapaveden Vesi Oy	6	0
YHTEENSÄ	690	1001,5

8.7.2 Henkilöstökulut

Henkilöstökulut	2017	2016
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	27 473 191,75	40 979 630,90
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	59 058,18	141 368,36
<i>Henkilöstökulut yhteensä</i>	<i>27 532 249,93</i>	<i>41 120 999,26</i>

8.7.3 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2017	2016
Keskusta	5 058,47	4 272,35
Vapaat vaikuttajat	35,50	103,00
Perussuomalaiset	411,91	636,60
Vasemmisto	1 018,64	
<i>Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä</i>	<i>6 524,52</i>	<i>5 011,95</i>

8.7.4 Tilintarkastajan palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot		
	2017	2016
KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	21 969,80	13 800,00
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		
Tarkastuslautakunnan avustaminen	3 000,00	1 875,00
Muut palkkiot	4 931,20	
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<i>29 901,00</i>	<i>15 675,00</i>

9 Luettelo tilivelvollisista

KAUPUNGINVALTUUSTO 2013 – 2016

Pj.	Hannu Riuttanen	KESK (valinta pj. kvalt. 20.6.2016 § 36) (Pj. Erkki Rytky, ero kvalt. 20.6.2016 § 36)
I vpj.	Ronald von Schulmann	KESK (valinta pj. kvalt. 20.6.2016 § 36) (I vpj. Hannu Riuttanen, kvalt 20.6.2016 § 36)
II vpj.	Jarmo Viinala	PS
Jäsen	Jouko Eskola	KESK
Jäsen	Heikki Halla-aho	KESK
Jäsen	Mira Haukipuro	KESK
Jäsen	Helvi Järvenpää	VAS
Jäsen	Anri Kolehmainen	KESK
Jäsen	Markku Laitila	KESK
Jäsen	Sirkka Luusua	VAVA
Jäsen	Matti Malkavaara	KOK
Jäsen	Rauno Mustapää	KESK
Jäsen	Helinä Niemelä	KESK
Jäsen	Sauli Nissinen	KESK
Jäsen	Tarmo Nätti	PS
Jäsen	Teuvo Näätänen	VAS
Jäsen	Heikki Pitkälä	KESK
Jäsen	Helena Pitkälä	KESK (kvalt 20.6.2016 § 36)
Jäsen	Ilkka Repo	PS
Jäsen	Erkki Karhu	PS
Jäsen	Jouni Ryyti	SDP
Jäsen	Viljo Saukko	VAS
Jäsen	Outi Savikoski	KESK
Jäsen	Anja Tallgren	KESK
Jäsen	Esko Vinkki	KESK
Jäsen	Heino Vuorenmaa	KESK
Jäsen	Matti Ylikauma	KESK

KAUPUNGINVALTUUSTO 2017-2021

Pj.	Päivi Ollila	KESK
I vpj.	Heino Vuorenmaa	KESK
II vpj.	Sari Vajus	PS
Jäsen	Halla-aho Heikki	KESK
Jäsen	Hänninen Pekka	KESK
Jäsen	Joentakanen Esko	VAS
Jäsen	Järvenpää Helvi	VAS
Jäsen	Kinnunen Taneli	PS
Jäsen	Kolehmainen Anri	KESK
Jäsen	Koukka Jari	KESK
Jäsen	Laitila Markku	KESK
Jäsen	Lehtola Jaakko	KESK

Jäsen	Murtooperä Taneli	KESK
Jäsen	Niemelä Helinä	KESK
Jäsen	Nuolioja Riikka-Kaisa	KESK
Jäsen	Pekkala Outi	VAS
Jäsen	Pitkälä Heikki	KESK
Jäsen	Repo Ilkka	PS
Jäsen	Ritola Sami	KESK
Jäsen	Riuttanen Hannu	KESK
Jäsen	Saukko Viljo	VAS
Jäsen	Seppä Diana	KESK
Jäsen	Sirviö Tellervo	VAS
Jäsen	Särkipaju Leila	KESK
Jäsen	Valkovirta Pauliina	KOK
Jäsen	Viinala Jarmo	PS
Jäsen	Von Schulmann Ronald	KESK

KAUPUNGINHALLITUS 2015 - 2017

Varsinainen jäsen

Pj.	Heikki Halla-aho	KESK
I vpj.	Anja Tallgren	KESK
II vpj.	Viljo Saukko	VAS
Jäsen	Anri Kolehmainen	KESK
Jäsen	Helinä Niemelä	KESK
Jäsen	Tarmo Nätti	PS
Jäsen	Jouni Ryyti	SDP
Jäsen	Outi Savikoski	KESK
Jäsen	Anja Tallgren	KESK
Jäsen	Esko Vinkki	KESK
Jäsen	Heino Vuorenmaa	KESK

Henkilökohtainen varajäsen

Matti Ylikauma	KESK
Mira Haukipuro	KESK
Teuvo Näätänen	VAS
Jouko Aakko	KESK
Tero Vanhatalo	KESK
Kaarina Mäkikangas	PS
Seija Ristimaa	VAS
Erkki A. Torkkola	KESK
Mira Haukipuro	KESK
Jari Koukka	KESK
Diana Seppä	KESK

Esittelijä kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala

KAUPUNGINHALLITUS 2017-2019

Varsinainen jäsen

Pj.	Anri Kolehmainen	KESK
I vpj.	Hannu Riuttanen	KESK
II vpj.	Viljo Saukko	VAS
Jäsen	Jari Koukka	KESK
Jäsen	Helinä Niemelä	KESK
Jäsen	Ronald von Schulmann	KESK
Jäsen	Diana Seppä	KESK
Jäsen	Pauliina Valkovirta	KOK
Jäsen	Outi Pekkala	VAS
Jäsen	Ilkka Repo	PS

Henkilökohtainen varajäsen

Leila Särkipaju	KESK
Jouni Kanala	KESK
Tellervo Sirviö	VAS
Pekka Hänninen	KESK
Esko Vinkki	KESK
Outi Savikoski	KESK
Riikka-Kaisa Nuolioja	KESK
Jaakko Lehtola	KESK
Esko Joentakanen	VAS
Tarmo Nätti	PS

Esittelijä kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala

KOULULAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Heikki Pitkälä, pj.
Mira Haukipuro, vpj.
Kyösti Isoaho
Sari Leskelä
Leila Jylänki
Mirva Möttönen
Diana Seppä
Matti Ahola (valinta kvalt 22.8.2016 § 43)
(Martti Törmälehto, ero kvalt 22.8.2016 § 43)
Tero Vanhatalo

Henkilökohtainen varajäsen

Ronald Von Schulmann
Raili Kyllönen
Hannu Riuttanen
Jana Jylänki
Sirkku Rytty
Minna Turunen
Matti Ollila
Maarit Lindqvist

Jussi Viitala

Esittelijä sivistysjohtaja Erkki Seitajärvi sekä sihteeri toimistos sihteeri Pirkko Laitila ja Pirjo Karjalainen.

KASVATUS- JA KOULUTUSLAUTKAUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Heikki Pitkälä, pj.
Sari Vatjus, vpj.
Jaakko Lehtola
Diana Seppä
Elisa Soronen
Tuulikki Paavola
Marko Törmälehto

Henkilökohtainen varajäsen

Kyösti Isoaho
Sami Keckman
Pekka Hänninen
Mirva Möttönen
Henna Lehtola
Esa Riekkö
Laura Aho

Esittelijä sivistysjohtaja Erkki Seitajärvi sekä sihteeri toimistos sihteeri Pirkko Laitila ja Pirjo Karjalainen.

PERUSTURVALAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Markku Laitila, pj.
Veikko Heikkinen, vpj.
Kaarina Forsström
Matti Hilli
Leila Särkipaju
Helvi Järvenpää
Asta Pekkala
Aaro Vikki
Alli Visuri
Ronald Von Schulmann

Henkilökohtainen varajäsen

Matti Ylikauma
Jari Mikkonen
Timo Hakkarainen
Nina Louet-Kylmänen
Outi Savikoski
Teuvo Näätänen
Päivi Ruuska
Sirpa Leinonen
Ilmari Ojakoski
Tero Vanhatalo

Esittelijä vs. perusturvajohtaja Ritva Hantula ja sihteeri toimistos sihteeri Maarit Rimpeläinen.

PERUSTURVALAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Jaakko Lehtola, pj.
Matti Konola, vpj.
Terhi Korsulainen
Janne Mäkinen
Helvi Järvenpää
Taimi Maliniemi

Henkilökohtainen varajäsen

Helena Pitkälä
Matti Kumpulainen
Sirpa Piippo
Matti Tuomisto
Susanna Lehtilahti
Arja Viinala

Esittelijä perusturvajohtaja Ritva Hantula ja sihteeri hallintosihteeri Tiina Pitkäaho.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Rauno Mustapää, pj.
Tarmo Nätti, vpj.
Leila Särkipaju
Päivi Ollila
Outi Savikoski
Marko Uusitalo
Heikki Hytinmäki

Henkilökohtainen varajäsen

Jouko Savikoski
Eino Laitinen
Mira Haukipuro
Merja Tuomisto
Päivi Määttä
Jari Koukka
Leila Näätänen

Esittelijä rakennustarkastaja Teijo Hyvärinen ja sihteeri vs. lupasihteeri Marja Viirelä.

RAKENNUS- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Taneli Murtopera, pj.
Outi Savikoski, vpj.
Henna Lehtola
Helena Pitkälä
Marko Uusitalo
Antti Paavola
Tarmo Nätti

Henkilökohtainen varajäsen

Jari Koukka
Aino Heinioja
Riikka-Kaisa Nuolioja
Terttu Siiri
Arto Vähäsaari
Heikki Hytinmäki
Esko Jauhiainen

Esittelijä rakennustarkastaja Teijo Hyvärinen ja sihteeri vs. lupasihteeri Marja Viirelä.

TARKASTUSLAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Jouko Eskola, pj.
Jarmo Viinala, vpj.
Mervi Niemelä
Helena Pitkälä
Tauno Hietasarka

Henkilökohtainen varajäsen

Matti Tuomisto
Päivi Ruuska
Janne Mäkinen
Helinä Pötsönen
Anita Niemi

TARKASTUSLAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Sami Ritola, pj.
Jarmo Viinala, vpj.
Janne Mäkinen
Anja Tallgren
Tarja Nikumatti

Henkilökohtainen varajäsen

Helena Pitkälä
Sami Keckman
Jouko Eskola
Mervi Niemelä
Tauno Hietasarka

TEKNINEN LAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Sauli Nissinen, pj.
Aulis Aakko, vpj.
Esko Jääskelä
Raili Kyllönen
Helinä Niemelä
Seija Sainkangas
Erkki Karhu

Henkilökohtainen varajäsen

Anri Kolehmainen
Esko Joentakanen
Jouko Aakko
Esko Hautala
Kyösti Isoaho
Mervi Niemelä
Anita Niemi

Esittelijä tekninen johtaja Risto Rautio ja sihteeri toimistos sihteeri Tuula Salmela.

Yksityistiejaosto

Varsinainen jäsen

Sauli Nissinen, pj.
Raili Kyllönen, vpj.
Erkki Karhu

Henkilökohtainen varajäsen

Helinä Niemelä
Esko Jääskelä
Seija Sainkangas

Esittelijä maankäyttöpäällikkö Antti Mustaparta ja maankäyttöpäällikkö Paulos Tekka.

TEKNINEN LAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Pekka Hänninen, pj.
Aulis Aakko, vpj.
Tuija Metsäharju
Helinä Niemelä
Sami Ritola
Leila Särkipaju
Taneli Kinnunen

Henkilökohtainen varajäsen

Sauli Nissinen
Juhani Joentakanen
Elisa Soronen
Minna Rantakangas
Juhani Ylikauma
Katja Jylänki
Matti Ahola

Esittelijä tekninen johtaja Risto Rautio ja sihteeri toimistos sihteeri Marja Viirelä.

Yksityistiejaosto

Varsinainen jäsen

Pekka Hänninen pj.
Aulis Aakko, vpj.
Leila Särkipaju

Henkilökohtainen varajäsen

Taneli Kinnunen
Tuija Metsäharju

Esittelijä maankäyttöpäällikkö Paulos Tekka.

VAPAA-AIKATOIMINNAN LAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Matti Ylikauma, pj.
Jussi Viitala, vpj.
Leila Jylänki
Seppo Aho
Anu Suotula
Tarja Tolonen
Marko Törmälehto

Henkilökohtainen varajäsen

Arto Vähäsaari
Tapio Keltti
Teija Stenholm
Päivi Määttä
Lea Honkala
Minna Turunen
Esa Riekki

Esittelijä ja sihteeri kulttuurisihteeri Sisko Isokoski.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Riikka-Kaisa Nuolioja, pj.
Janne Kollin, vpj.
Hannu Karstunen
Minna Rantakangas
Heino Vuorenmaa
Jari Meriläinen
Reetta Junno

Henkilökohtainen varajäsen

Diana Seppä
Saila Nikumatti
Anja Tallgren
Niilo Jaakonaho
Seppo Aho
Peter Eriksson
Alinda Grönfors

Esittelijä kaupunginjohtaja Antti-Jussi Vahteala ja sihteeri hyvinvointikoordinaattori Terttu Piippo.

YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA

Varsinainen jäsen

Haapavesi
Helena Pitkälä vpj.
Teuvo Näätänen

Oulainen

Raimo Jokela pj.
Kari Hyytiäinen

Raaha/Vihanti

Jari Törmikoski

Pyhäntä

Sanna Leiviskä

Siikalatva

Alpo Laakko
Liisa Ojantakanen

Henkilökohtainen varajäsen

Jouko Eskola
Raili Heikkilä

Salme Mäyrä
Paula Jääskelä

Katja Hänninen

Matti Konola

Veli Miettinen
Sanna Hiltunen

Esittelijä ja sihteeri ympäristöpalvelupäällikkö Harri Heikkilä.

YMPÄRISTÖTERVEYSLAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Haapavesi

Helena Pitkälä, vpj.
Teuvo Näätänen

Oulainen

Heikki Hautala, pj.
Kari Hyytiäinen

Pyhäntä

Matti Kumpulainen

Siikalatva

Alpo Laakko
Liisa Ojantakanen

Henkilökohtainen varajäsen

Outi Savikoski
Jarmo Viinala

Sari Rajaniemi
Anneli Rajaniemi

Iiris Ruotsalainen

Mikko Hyvärinen
Ossi Kervinen

Esittelijä ympäristöpalvelupäällikkö Harri Heikkilä ja sihteeri ympäristösihteeri Henna Ollakka.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Maria Sorvisto, pj.
Leila Näätänen, vpj.
Pauli Maaninka
Teijo Törmälehto
Tuulikki Paavola

Varajäsen

1. Marja Tähtelä
2. Timo Ruuska
3. Esko Joentakanen
4. Vuokko Laru
5. Liisa Hatula

Sihteeri tietohallintosihteeri Leena Pirttikangas.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Esko Kalapudas, pj.

Leila Näätänen, vpj.
Teijo Törmälehto
Tuulikki Paavola
Pauli Maaninka

Varajäsen

Raili Soukkamäki
Tapio Rautio
Vuokko Laru
Matti Malkavaara
Sirkku Rytty

Sihteeri vs. hallintojohtaja Pia Harmokivi.

JOKIHELMEN OPISTON JOHTOKUNTA 2013-2017

Varsinainen jäsen

Kirsti Avela, pj.
Arja Aitto-oja
Tuula Alin-Biari Musafiri
Mikko Hyvärinen
Anna-Maaria Keränen
Matti Leiviskä
Lasse Nikula
Ilkka Repo
Anja Tallgren
Elvi Tapia-Olguin
Marjatta Seppä

Henkilökohtainen varajäsen

Anne-Mari Sirviö
Hannu Aitto-oja
Leena Ojala
Ira Toppinen
Kaarina Forsström
Satu Rimpeläinen
Eija Nikula
Ronald von Schulmann
Tarja Tolonen
Tapio Rautio
Aino Jussila

Esittelijä ja sihteeri rehtori Liisa Vornanen.

JOKIHELMEN OPISTON JOHTOKUNTA 2017-2021

Varsinainen jäsen

Tuula Aitto-Oja, pj.
Minna Jylkkä
Arto Ylikulju
Tuija Hiitola
Mikko Hyvärinen
Ira Toppinen
Iiris Ruotsalainen
Ronald von Schulmann
Anja Tallgren
Elvi Tapia Olquin
Marjatta Seppä

Henkilökohtainen varajäsen

Veli Tirilä
Maija-Liisa Tuominen
Wuokko Kärki-Herrala
Paula Kestilä
Tuomo Seppälä
Kaarina Männikkö
Teijo Makkonen
Heikki Pitkälä
Diana Seppä
Tapio Rautio
Aino Jussila

Esittelijä ja sihteeri rehtori Anu Hultqvist.

11 Allekirjoitukset ja merkinnät
11.1 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Anri Kolehmainen

Helinä Niemelä

Tellervo Sirviö

Jari Koukka

Outi Pekkala

Ronald von Schulmann

Diana Seppä

Pauliina Valkovirta

Tarmo Nätti

Hannu Riuttanen

Antti-Jussi Vahteala

11.2 Tilinpäätösmerkintä

12 Luettelot ja selvitykset

12.1 Luettelo kirjanpitoasiakirjoista ja tositteiden lajista

Pääkirja	tulosteena
Päiväkirja	tulosteena
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	sidottuna

12.2 Selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Kirjanpitokirjat ja tililuettelo käyttöaikaa koskevin merkinnöin säilytetään 10 vuotta tilikauden päättymisestä.